

Les noms de Dieu et "Pantocrator" chez Philon d'Alexandrie
B. Les Annexes 1 à 8 (= 42 pages)

- Annexe 1 =	Les citations bibliques de Philon en lien avec les noms de Dieu (répertoire selon la référence biblique)	page 1
- Annexe 2 =	Les mots de Philon. Quelques statistiques	page 20
- Annexe 3 =	L'expression "Adonai YHWH" dans la LXX et chez Philon	page 24
- Annexe 4 =	Le mot " <i>despotēs</i> " dans la LXX	page 27
- Annexe 5 =	L'expression " <i>despotēs ho kurios</i> " chez Philon	page..31
- Annexe 6 =	Le mot " <i>kurios</i> " dans les dictionnaires de grec ancien	page 33
- Annexe 7 =	Les 75 " <i>kurios ho théos</i> " de Philon	page 35
- Annexe 8 =	" <i>Kurios ho théos</i> " dans les citations bibliques de Philon	page 36

Les citations bibliques de Philon (en lien avec les Noms de Dieu)

Légende et Remarques A à Q
→ voir page B-19

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 1 ₃	Som 1:75	[-] εἶπε [γάρ φησιν] ὁ θεός γενέσθω φῶς	καὶ εἶπεν ὁ θεός γενηθήτω φῶς	נִיאָמֵר אֱלֹהִים יְהִי אֹור
Ge 1 ₂₆	Lin 169	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὄμοιώσιν	καὶ εἶπεν [-] ὁ θεός ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὄμοιώσιν	נִיאָמֵר אֱלֹהִים גָּשֵׁשׁ הָאָדָם בְּצַלְמָנוּ בְּצַלְמָנוּ כְּצַלְמָנוּ
Ge 1 ₂₆	Mut 31	ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν	ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν	בְּעֵשֶׂה אָדָם בְּצַלְמָנוּ
Ge 1 ₂₇	Her 56	κατὰ τὴν εἰκόνα	κατ' εἰκόνα [θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν]	בְּצַלְמָנוּ כְּאֶלְ�הִים
Ge 2 ₇	Her 56	ἐνεφύσησε [γάρ φησιν] (ὁ ποιητὴς τῶν ὅλων) εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν	καὶ ἐνεφύσησεν [-] εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν	בְּנִיפְחַתְּאָפְיוּ נִשְׁמָתְתִים נִתְּהִי הָאָדָם לְגַפְשָׁה חַיה : וַיְמַחֲקַתְתִּי תְּהִימָה אֶלְהִים אֶת-הָאָדָם [Ø] וַיְמַחֲקַתְתִּי לְכַבְּדָה וְלְשָׁרֶה :
Ge 2 ₁₅	Leg 1:53, 1:88	καὶ ἔλαβε κύριος ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησε καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν	καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐπλασεν καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν	וַיְמַחֲקַתְתִּי תְּהִימָה אֶלְהִים עַל-הָדָאָם לְאָמֵר מִפְּלַעַתְתִּי אֶלְהִים עַל-הָדָאָם : וְמַעַן עַל-תָּאָכֵל תָּאָכֵל מִפְּלַעַתְתִּי אֶלְהִים עַל-עַל-עַל-עַל-עַל-מִפְּלַעַתְתִּי :
Ge 2 ₁₆₋₁₇	Leg 1:90	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός τῷ Ἀδάμ λέγων· ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ. ἦ δ' ἀν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός τῷ Αδαμ λέγων ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη ¹⁷ ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ ἦ δ' ἀν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε	וַיְמַחֲקַתְתִּי תְּהִימָה אֶלְהִים עַל-הָדָאָם לְאָמֵר מִפְּלַעַתְתִּי אֶלְהִים עַל-הָדָאָם :
Ge 2 ₁₈	Leg 2:1	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον, ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν	וַיְמַחֲקַתְתִּי תְּהִימָה אֶלְהִים לְאָטְבוֹב הָאָדָם לְכַדְוּ אֶלְהִים עַל-הָדָאָם :
Ge 2 ₂₅	Leg 2:53 ↓	καὶ ἤσαν οἱ δύο γυμνοί, ὁ τε Ἀδάμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἡσχύνοντο	καὶ ἤσαν οἱ δύο γυμνοί ὁ τε Αδαμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἡσχύνοντο	וַיְמַחֲקַתְתִּי תְּהִימָה אֶלְהִים הָאָדָם וְאֶלְהִים וְלֹא-תְּהִימָה :
Ge 3 ₁	Leg 2:53 + 2:71.106	ό δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡν ἐποίησε κύριος ὁ θεός	ό δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὡν ἐποίησεν κύριος ὁ θεός	וְהַנְּחַשְׁתָה עַזְתִּים מִפְּלַעַתְתִּי שְׁנָה אֶשְׁר עַשְׂתָה יְהִי אֶלְהִים :
Ge 3 _{8b}	Leg 3:1	καὶ ἐκρύβησαν ὁ τε Ἀδάμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου	καὶ ἐκρύβησαν ὁ τε Αδαμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου	וַיְמַחֲקַבְתִּי אֶלְהִים אֶלְהִים עַזְבָּנִי :
Ge 3 ₉	Leg 3:49	καὶ ἐκάλεσε κύριος ὁ θεός τὸν Ἀδάμ καὶ εἶπεν αὐτῷ [-], ποῦ εἶ;	καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεός τὸν Αδαμ καὶ εἶπεν αὐτῷ Αδαμ, ποῦ εἶ;	וַיְמַרְאָה תְּהִימָה אֶלְהִים אֶלְהִים אֶלְהִים לְזִיכָה :
Ge 3 ₁₄₋₁₅	Leg 3:65 (+Leg 3:107)	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός τῷ ὄφει ὅτι ἐποίησας τοῦτο, ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς. ἐπὶ τῷ στήθει [-] καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ, καὶ γῆν φάγεσαι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ [-] τοῦ σπέρματος αὐτῆς. αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν, καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός τῷ ὄφει ὅτι ἐποίησας τοῦτο ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ καὶ γῆν φάγη πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου ¹⁴ καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναικός καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ [-] τοῦ σπέρματος αὐτῆς αὐτός σου τηρήσει κεφαλήν καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν ¹⁵	וַיְמַחֲקַבְתִּי אֶלְהִים תְּהִימָה קַי עַשְׁתִּית זָאת אֶלְהִים תְּהִימָה עַל-הָדָאָם עַל-הָדָאָם עַל-הָדָאָם תְּהִימָה עַל-הָדָאָם :
Ge 3 ₂₂	Lin 169 + Qge 1:55	[-] εἶπεν ὁ θεός· ίδού, γέγονεν Ἀδάμ ως εἰς ἡμᾶν, τῷ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν	καὶ εἶπεν ὁ θεός ίδού Αδαμ γέγονεν ως εἰς ἐξ ἡμῶν τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν	וַיְמַרְאָה תְּהִימָה אֶלְהִים אֶלְהִים אֶלְהִים :
Ge 3 ₂₃	Leg 1:96	καὶ ἔξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἔξ οὗ ἐλήφθη	καὶ ἔξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἔξ οὗ ἐλήφθη	וְיִשְׁלַחְתָה תְּהִימָה אֶלְהִים מִגְּרָדוֹן :
Ge 3 ₂₄	Che 28	τὰ Χερούβιμ (. . .) τὴν φλογίνην ῥόμφαίαν	τὰ χερούβιμ [καὶ] τὴν φλογίνην ῥόμφαίαν	אֶת-הָכְרָבִים אֶת-הָכְרָבִים :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 4 ₃	Sac 52	καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας, ἡνεγκε Κάιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ	καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἡνεγκεν Καιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ	גַּעֲנִי מְקֻצָּבִים וְנִאָּלָן מִפְרֵי הָאָדָם מִנְחָה לִיהְוָה :
Ge 4 _{15b}	Fug 60 + Pot 177	[-] ἔθετο κύριος ὁ θεός τῷ Κάιν σημεῖον, τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα [-]	[καὶ] ἔθετο κύριος ὁ θεός σημεῖον τῷ Καιν τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτὸν πάντα τὸν εὐρίσκοντα αὐτόν	נוֹשֵׁם תְּהָה לְלֹן אֶזְרָאֵל-מְצָאוֹ : לְבָלְעִי הַכּוֹתָאָתוֹ קָלָמְצָאוֹ :
Ge 4 _{26b}	Pot 138	οὗτος ἥλπισε [πρῶτον] ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	οὗτος ἥλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	אוֹ הוֹתֵל לְקָרְא בְּשָׁם תְּהָה :
Ge 4 _{26b}	Pot 139	οὗτος ἥλπισεν [-] ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	οὗτος ἥλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	אוֹ הוֹתֵל לְקָרְא בְּשָׁם תְּהָה :
Ge 5 _{1a}	Pot 139	αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων	αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως ἀνθρώπων	גַּהְהַ פְּרָת תּוֹלְלָת אָדָם
Ge 5 ₂₉	Pot 121	οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἡς κατηράσατο κύριος ὁ θεός.	οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἡς κατηράσατο κύριος ὁ θεός.	גַּהְהַ נִגְמָנָנוּ מִפְעָשָׂנוּ וּמְעָשָׂנוּ יָלְנוּ מוֹתָאָדָה אֲשֶׁר אָרוּה תְּהָה :
Ge 6 _{3a}	Gig 19	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός· οὐ [-] καταμενεῖ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις [-] εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας.	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις [τούτοις] εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας	נוֹאָךְ רַהֲנָה לְאִידָּוּן רַוְּחִי בְּאָדָם לְעַלְםָם כְּשָׁגָם הַוָּא בְּשָׁר
Ge 6 _{5-7a}	Imm 20 + Lin 24	ιδὼν [οὖν φησι] κύριος ὁ θεός ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ ἐπιμελῶς [-] τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας, [-] ἐνεθυμήθη ὁ θεός, ὅτι ἐποίησε τὸν ἀνθρωπὸν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ διενοήθη. καὶ εἶπεν ὁ θεός ἀπαλείψω τὸν ἀνθρωπὸν ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς	ιδὼν δὲ κύριος ὁ θεός ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας ⁶ [καὶ] ἐνεθυμήθη ὁ θεός ὅτι ἐποίησεν τὸν ἀνθρωπὸν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διενοήθη ⁷ καὶ εἶπεν ὁ θεός ἀπαλείψω τὸν ἀνθρωπὸν ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς	[-] גַּהְהַ כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בְּאָרֶץ וְכִילְעָזָר מִקְשָׁבֶת לְבוֹ בְּקַבְעָלָה כְּלִיּוּם :
Ge 6 ₈	Imm 86	νῦν [-] εὑρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	νυοε δὲ εὑρεν χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	וְנִמְצָא אַתְּ בְּעִינֵי תְּהָה :
Ge 6 ₈	Imm 104	νῦν [-] εὑρε χάριν [παρὰ] κυρίῳ τῷ θεῷ	Νυοε δὲ εὑρεν χάριν [ἐναντίον] κυρίου τοῦ θεοῦ	וְנִמְצָא אַתְּ בְּעִינֵי תְּהָה :
Ge 6 ₉	Imm 109	εὐαρεστήσαι	εὐηρέστησεν	הַתְּהָבָבָנָם :
Ge 6 ₂₂	Leg 1:95	[-] ἐνετείλατο [γάρ] κύριος ὁ θεός	ὅσα ἐνετείλατο [αὐτῷ] κύριος ὁ θεός	אֲשֶׁר צָה אָתְּ אַלְגִּים
Ge 8 ₁₅₋₁₆	Qge 2:48	[-] εἶπεν [γάρ] κύριος ὁ θεός τῷ Νῶε· [-] ἔξελθε [-] σὺ καὶ ἡ γυνὴ σου	¹⁵ καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός τῷ Νωε λέγων ¹⁶ ἔξελθε [ἐκ τῆς κιβωτοῦ] σὺ καὶ ἡ γυνὴ σου	וַיַּדְבֵּר אֱלֹהִים לְאַמְרָה : אֲשֶׁר צָה אָתְּ תְּהָבָבָנָם וְאַשְׁתָּבָבָנָם :
Ge 8 _{21a}	Cng 115	[-] ὠσφράνθη κύριος [-] ὀσμὴν εὐωδίας	[καὶ] ὠσφράνθη κύριος ὁ θεός ὀσμὴν εὐωδίας	נִירָה תְּהָה אֲתְּ אַרְבָּרִים כְּגִינְוֹת
Ge 9 ₂₅₋₂₆	Sob 51 cf Sob 58	ἐπικατάρατος [φησι] ἔχαναν· παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ· καὶ [-] εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός Σήμ, καὶ ἔσται Χαναὰν δοῦλος αὐτοῖς	ἐπικατάρατος Χαναὰν παῖς οἰκέτης ἔσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ²⁶ καὶ εἶπεν εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός τοῦ Σημ καὶ ἔσται Χαναὰν παῖς αὐτοῦ	אָרוּר בְּנָנוּ עָבֵד עֲבָדִים יְהִי לְאַחֲרֵי : וְנִיְּהִי בְּנָנוּ מִקְרָם וְנִיאָמָר אָלְגִּים קָרְבָּה שְׁמָם :
Ge 11 ₉	Lin 1	καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἐν, καὶ φωνὴ μία πᾶσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν, εὗρον πεδίον ἐν [τῇ] γῇ Σενναὶρ καὶ κατόκισαν ἐκεῖ. καὶ εἶπεν ἀνθρωπὸς τῷ πλησίον δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυρί. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον, καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός. καὶ εἶπον· δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον, οὐ	καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χεῖλος ἐν καὶ φωνὴ μία πᾶσιν ² καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινῆσαι αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν εὗρον πεδίον ἐν [-] γῇ Σενναὶρ καὶ κατόκισαν ἐκεῖ ³ καὶ εἶπεν ἀνθρωπὸς τῷ πλησίον δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυρί καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός ⁴ καὶ εἶπαν δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον	גַּעֲנִי כְּלָהָרָץ שְׁפָה אַחַת וְדָבָרִים אַחֲרִים : גַּעֲנִי בְּנָנוּ מִקְרָם וְנִיאָמָר אָלְגִּים קָרְבָּה שְׁמָם : וְנִיאָמָר אָשֶׁר עֲבָדָה תְּהָבָבָנָם גְּלַבְנָה לְבָנִים וְנִשְׁרָפָה לְשָׁרָפָה וְתַהְיָה נִשְׁרָפָה לְבָנָה לְאַבְנָה וְנִאָמָר הַנִּהְיָה לְתַהְיָה וְתַהְיָה נִשְׁרָפָה :

➊ Bible	➋ Philon	➌ Texte de Philon	➍ Texte de la LXX	➎ Texte de la BHS
		<p>ἡ κεφαλὴ ἔσται ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ποιήσωμεν ἑαυτῶν ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ κατέβῃ κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον ὃν φοδόμησαν οἱ νιὸι τῶν ἀνθρώπων.</p> <p>καὶ εἶπε κύριος· ἴδου γένος ἐν καὶ χεῖλος ἐν πάντων· καὶ τοῦτο ἥρξαντο ποιῆσαι, καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει ἐξ αὐτῶν πάντα ὄσα ἀν ἐπιθῶνται ποιεῖν·</p> <p>δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἔκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον.</p> <p>καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον.</p> <p>διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτὸν σύγχυσις,</p> <p>ὅτι ἐκεῖ συνέχεε κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς,</p> <p>καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος [-]</p> <p>ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς</p>	<p>οὗ ἡ κεφαλὴ ἔσται ἕως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς</p> <p>⁵ καὶ κατέβῃ κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον ὃν φοδόμησαν οἱ νιὸι τῶν ἀνθρώπων</p> <p>⁶ καὶ εἶπεν κύριος ἴδου γένος ἐν καὶ χεῖλος ἐν πάντων καὶ τοῦτο ἥρξαντο ποιῆσαι καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει ἐξ αὐτῶν πάντα ὄσα ἀν ἐπιθῶνται ποιεῖν</p> <p>⁷ δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἔκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον</p> <p>⁸ καὶ διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον</p> <p>⁹ διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς Σύγχυσις</p> <p>ὅτι ἐκεῖ συνέχεεν κύριος τὰ χεῖλη πάσης τῆς γῆς</p> <p>καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς</p> <p>ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς</p>	<p>וְרֹאשׁוּ בְשָׂמִים וּבְעַשְׂה-לְנָנוּ : שֶׁם פָּרוֹנִי עַל-פְּנֵי כָּל-הָאָרֶץ :</p> <p>⁵ נִירָבָה תָּהָה לְרֹאשׁ אֶת-הָעִיר וְאֶת-הַמִּגְדָּל :</p> <p>אֲשֶׁר בְּנֵי הָאָדָם :</p> <p>⁶ נִיאָמָר יְהָה הָן עַם אֶחָד וּשְׁפָה אֶחָת לְכָל-^{כָּל} מַהְ :</p> <p>וְזָה חַלְמָם לְעַשְׂתָה וּעַתָּה לְאִיבָּצָר מַהְ :</p> <p>כָּל אֲשֶׁר יְמַחוּ לְעַשְׂתָה :</p> <p>⁷ הַכָּה בְּרַךְתָה וּבְכָה שֶׁמֶשֶׁפְתָה :</p> <p>אֲשֶׁר לֹא יְשַׁמְּעוּ אִישׁ שְׁפָתָ רְעָיו :</p> <p>⁸ נִיְּקָלוּ לְבִנְתָה הַעִיר : [-] :</p> <p>⁹ עַל-לְכָן קְרָא שְׁמָךְ בְּכָל-^{כָּל} :</p> <p>כִּי-שָׁם בְּכָל-^{כָּל} תָּהָה שְׁפָתָ פָּל-^{פָּל} :</p> <p>וּמְשָׁם בְּשָׁמָם יְהָה :</p> <p>פָּל-פְּנֵי כָּל-הָאָרֶץ :</p>
Ge 12 ₁₋₃	Mig 1 + Her 277	<p>καὶ εἶπε κύριος τῷ Ἀβραὰμ· ἄπελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου εἰς τὴν γῆν, ἣν σοι δείξω·</p> <p>καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου, καὶ ἐση εὐλογητός.</p> <p>καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε,</p> <p>καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι,</p> <p>καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς</p>	<p>καὶ εἶπεν κύριος τῷ Αβραὰμ ἄπελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ἂν σοι δείξω</p> <p>² καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ εὐλογήσω σε καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου καὶ ἐση εὐλογητός</p> <p>³ καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε</p> <p>καὶ τοὺς καταρωμένους σε καταράσομαι</p> <p>καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς</p>	<p>נִיאָמָר בְּנֵי אָבָרְם לְדָלֶךְ מִאָרָצֶךְ :</p> <p>וּמְפֻלְקָעָה וּמְבִיטָה אַבְּבָרְךָ :</p> <p>אַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרָאָךָ :</p> <p>² וְעַשְׁמָךְ נְדוּלָן אָבְרָכָה :</p> <p>וְאַדְלָה שְׁמָךְ וְהָהָבָרָכָה :</p> <p>³ אָבְרָכָה נְבוּרָכָה :</p> <p>וּמְקַלְקָעָךְ אָאָרָר :</p> <p>וּגְבָרְכָוּ בָּךְ בְּלָמְשָׁפְתָה הָאָרָמָה :</p>
Ge 12 ₄	Mig 127sq	ἐπορεύθη Ἀβραὰμ καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος	ἐπορεύθη Αβραὰμ καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος	גַּיְעַק אָבָרְם אֲשֶׁר דָּבָר אַלְיוֹ הָהָה :
Ge 15 _{1c-2}	Her 2 + Her 22 + Her 24	<p>ὁ μισθός σου πολὺς ἔσται σφόδρα</p> <p>δέσποτα, τί μοι δώσεις;</p> <p>ἐγὼ δὲ ἀπολύμοιαι ἀτεκνος.</p> <p>ὁ δὲ νιὸς Μασεὶκ τῆς οἰκογενοῦς μου οὗτος Δαμασκὸς Ἐλιέζερ [καὶ πάλιν] ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἐδωκας σπέρμα,</p> <p>ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονομήσει με</p>	<p>ὁ μισθός σου πολὺς ἔσται σφόδρα</p> <p>² [λέγει δὲ Αβραὰμ] δέσποτα τί μοι δώσεις</p> <p>ἐγὼ δὲ ἀπολύμοιαι ἀτεκνος</p> <p>ὁ δὲ νιὸς Μασεὶκ τῆς οἰκογενοῦς μου οὗτος Δαμασκὸς Ελιέζερ</p> <p>³ [καὶ εἶπεν Αβραὰμ] ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἐδωκας σπέρμα</p> <p>ὁ δὲ οἰκογενῆς μου κληρονομήσει με</p>	<p>שָׁבָרְכָה מְאָדָ :</p> <p>² נִיאָמָר אָבָרְם אַלְיוֹ מְהַתְּפָתָן :</p> <p>וְאַנְכִי הָולֵךְ עַרְיוֹר :</p> <p>וּבְרָמָשָׁק בְּתִי הָאָדָשָׁק אַלְיעָזָר :</p> <p>³ נִיאָמָר אָבָרְם הָנָן לְיִלְאָנָן תְּהָבָרָע :</p> <p>וְהָהָבָרָכָה בְּנָנָן יְוָשָׁאָתָן :</p>
Ge 15 _{5a}	Her 76	ἔξήγαγεν δὲ αὐτὸν ἔξω καὶ εἶπεν [-] ἀνάβλεψον [-] εἰς τὸν οὐρανὸν	ἔξήγαγεν δὲ αὐτὸν ἔξω καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνάβλεψον δὴ εἰς τὸν οὐρανὸν	וַיַּצְאַת אָנָה תְּחַצֵּה נִיאָמָר בְּבָנָה הַמִּלְמָדָה :
Ge 15 ₈	Her 100	δέσποτα [-], κατὰ τί γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω αὐτήν;	δέσποτα κύριες κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν	אָלְנוּ בְּנָה :
Ge 15 ₁₅	Her 277	ἀπελεύσῃ [γέγραπται τὸ] πρὸς τοὺς πατέρας σου	ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου	תְּבָוָא אָל-הָאָרֶץ :
Ge 15 ₁₈	Her 313	ἐν [γάρ] τῇ ἡμέρᾳ [φησίν] ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Αβραὰμ διαθήκην λέγων· τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην	ἐν [-] τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διέθετο κύριος τῷ Αβραὰμ διαθήκην λέγων τῷ σπέρματί σου δώσω τὴν γῆν ταύτην	בְּיוּם הָהָבָרָכָה וְהָבָרָת אָתָה-אָבָרְם :
Ge 16 ₁₋₂	Cng 1, + 12-13	<p>Σάρα δὲ ἡ γυνὴ Αβραὰμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ.</p> <p>ἡν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία, ἡ ὄνομα Ἀγαρ.</p> <p>εἶπε δὲ Σάρα πρὸς Αβραὰμ· ιδού, συνέκλεισε με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν, εἰσελθε [-] πρὸς τὴν παιδίσκην μου,</p> <p>ἵνα τεκνοποιήσῃς ἐξ αὐτῆς</p>	<p>Σαρα δὲ ἡ γυνὴ Αβραὰμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ</p> <p>ἡν δὲ αὐτῇ παιδίσκη Αἰγυπτία ἡ ὄνομα Αγαρ</p> <p>² εἶπεν δὲ Σάρα πρὸς Αβραὰμ ιδού συνέκλεισεν με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν εἰσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην μου</p> <p>ἵνα τεκνοποιήσῃς ἐξ αὐτῆς</p>	<p>וְשָׁרֵי אָשֶׁת אָבָרְם לְאַיְלָה :</p> <p>וְלָהָבָרָכָה מְאָצֵרָה :</p> <p>² נִיאָמָר שְׁפָה הַגָּאָרָז אַלְעָרָבָר :</p> <p>מְחַדְתָה בְּאַנְגָּל אָלְעָרָבָר :</p> <p>אוּלִי אָבָנָה מְמַנְּה :</p>

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 16 _{b-9}	Fug 1 + 119, 177	καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα, καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς. εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἑρήμῳ, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ. καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου· [-] παιδίσκη Σάρας, πόθεν ἔρχῃ, καὶ ποὺ πορεύῃ; καὶ εἶπεν· ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου· ἀποστράφηθι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς.	καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν Σάρα καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς ⁷ εὗρε δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἑρήμῳ ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ ⁸ καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου Αγαρ παιδίσκη Σάρας πόθεν ἔρχῃ καὶ ποὺ πορεύῃ καὶ εἶπεν ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω ⁹ εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ἀποστράφητι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς	וְתַעֲנֵה שָׁרִי וְתַבְרֵה מִפְנִיקָה : וְנִזְמַנְתָּה הַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ הַמֶּלֶךְ : בְּמִקְדָּשׁ עַל-הַדָּעָנוּ בְּבָרְכָה שָׂרִי : וְיִאָמֶר [...] אָמֶר תְּלִיכִי נָתָתָא מְאָמָר : אִירְמָה בְּאֶת-אֶתְהָ אַנְכִי בְּרָחָת : מִפְנֵי שָׁרִי אַבְרָהָם אַנְכִי בְּרָחָת : וְיִאָמֶר לְהָ מַלְאָךְ יְהֻנָּה שָׂרִי : אַל-גַּבְרָתָה וְהַתְּפִיף תְּפִיף גַּלְעִיד :
Ge 16 ₁₁₋₁₂	Fug 1	καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου· ιδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις, καὶ τέξῃ νιόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ, ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῇ ταπεινώσει σου. οὗτος ἔσται ἀγροῦικος ἀνθρωπος· αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ’ αὐτόν.	¹¹ καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ιδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις καὶ τέξῃ νιόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσμαήλ ὅτι ἐπήκουσε κύριος τῇ ταπεινώσει σου ¹² οὗτος ἔσται ἀγροῦικος ἀνθρωπος αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ’ αὐτόν	וְיִאָמֶר בְּן וְנֶדֶר בְּנָה בְּרָה : וְיִלְצַח בָּן וְקָרְאָת שָׁמָן יְשָׁמַעְאל : כִּי-שָׁמַע יְהֻנָּה וְיִעֲנֶה : וְהַזָּה אַיִלְעָמָד אַרְטָמָר שְׁנִי : בְּנָה בְּלָי נֶדֶר בְּנָה בְּרָה :
Ge 17 ₁	Mut 1 (+15, 17)	ἐγένετο [-] Ἀβραὰμ ἐτῶν ἐνενήκοντα ἐννέα, καὶ ὥφθη κύριος τῷ Ἀβραὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου	ἐγένετο δὲ Ἀβραμ ἐτῶν ἐνενήκοντα ἐννέα, καὶ ὥφθη κύριος τῷ Ἀβραμ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου.	וְיִהִי אָבָרָם בְּרוּתָעַם שְׁנָנִים וְיִרְאָה הַזָּה אַל-אָבָרָם וְיִאָמֶר אַל-אַלְעָמָר שְׁנִי :
Ge 17 ₁	Gig 63	ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέστει ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ γίνου ἄμεμπτος	ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου· εὐαρέστει ἐναντίον ἐμοῦ καὶ γίνου ἄμεμπτος	אַנְרִיאָל שְׁנִי תְּהִלָּה לְפָנִי : וְהַנָּהָתָם :
Ge 17 _{1 A}	Mut 18s	ἐγώ εἰμι [-] θεός σός	ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου·	אַנְרִיאָל שְׁנִי :
Ge 17 ₁	Dec 38	ἐγώ εἰμι ὁ θεός σός	ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου·	אַנְרִיאָל שְׁנִי :
Ge 17 ₄	Mut 58	καγώ [επιλέγει] ιδοὺ ἡ διαθήκη μου	καὶ ἔγώ ιδοὺ ἡ διαθήκη μου	אַנְיִהְנָה בְּרִיתִי אַתָּה :
Ge 17 _{22 B}	Mut 270	συνετέλεσε λαλῶν πρὸς αὐτὸν (...) [-] ἀνέβη [κύριος] ἀπὸ Ἀβραάμ	συνετέλεσεν δὲ λαλῶν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνέβη [ὁ θεός] ἀπὸ Ἀβρααμ	וְיִכְלֶל לְזָבֵר אַתָּה נְעָל אַלְתָּמָם מַעַל אַבְרָהָם :
≈ Ge 18 ₃	Abr 131	κύριε, εἰ ἄρα εὐρόν χάριν παρὰ σοί, μὴ παρέλθης τὸν παῖδά σου	κύριε, εἰ ἄρα εὐρόν χάριν ἐναντίον σου, μὴ παρέλθης τὸν παῖδά σου	אַדְנִי אַמְּדָא מִאָתָה חָנוּב בְּעִילִי אַלְעָמָר מַעַל עֲבָדָה :
Ge 18 ₆	Sac 59-60	σπεῦσαι καὶ φυρᾶσαι τρία μέτρα σεμιδάλεως καὶ ποιῆσαι ἐγκρυψίας	σπεῦσον καὶ φύρασον τρία μέτρα σεμιδάλεως καὶ ποιήσον ἐγκρυψίας	מִקְרֵי שְׁלַשׁ קָמָה סָלֵת קְיוּשִׁי וְעַשְׂיוּתָה :
≈ Ge 18 ₁₀	Abr 132 ?	ἐπανιόν ἦξε πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς νέωτα, καὶ ἔξει νιὸν Σάρρα ἡ γυνὴ σου	ἐπαναστρέψων ἦξε πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας, καὶ ἔξει νιὸν Σάρρα ἡ γυνὴ σου	שׁוֹב אַשְׁׁבוֹ אַלְלָךְ בְּצַחַת חִיה וְהַנָּהָבָן לְשָׂוָה אַשְׁׁתָּה :
Ge 18 ₁₂	Mut 166	ἐγέλασε δὲ Σάρρα ἐν ἐαυτῇ λέγουσα· οὕπω μέν μοι γέγονεν ἔως τοῦ νῦν (...) [-] κύριός μου καὶ πρεσβύτερος	ἐγέλασεν δὲ Σάρρα ἐν ἐαυτῇ λέγουσα οὕπω μέν μοι γέγονεν ἔως τοῦ νῦν ο δὲ κύριός μου πρεσβύτερος	וְתַצְקֵק שָׁרָה בְּקָרְבָּה לְאַמְּרָה אַחֲרֵי בְּלָתִי הַיְמָה לְלִי עֲרָבָה תְּאַלְעֵן :
Ge 18 ₁₇	Sob 55-56	μὴ ἐπικαλύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ φίλου μου	μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβρααμ τοῦ παιδός μου	הַמְּכַסְתָּה אַנְיִמְמָרָם [-] :
Ge 18 ₂₂₋₂₃	Leg 3:9 + Che 18 + Pos 27	ό Ἀβραὰμ [εἴτε] ἦν ἐστηκὼς ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐγγίσας [-] εἶπε μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς	[-] Ἀβρααμ [δὲ] ἦν ἐστηκὼς ἐναντίον κυρίου ²³ καὶ ἐγγίσας Αβρααμ εἶπεν μὴ συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς	וְאַבְרָהָם עֲזַנְתָּה עַל-פָּנֵי יְהֻנָּה : וְיִגְשַׁ אַבְרָהָם וְיִאָמֶר ²³ :
Ge 18 _{23a}	Her 30	[-] ἐγγίσας [γάρ φησιν] ἅβραάμ εἶπε	καὶ ἐγγίσας Αβρααμ εἶπεν	וַיְגַשׁ אַבְרָהָם וְיִאָמֶר :
Ge 18 _{27b}	Her 30	νῦν ἡρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον, ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός	νῦν ἡρξάμην λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριον ἐγὼ δέ εἰμι γῆ καὶ σποδός	הַנָּהָבָן לְזָבֵר אַלְעָמָר וְאַגְבָּה אַזְמָלָתִי :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 18 ₃₃	Som 1:70	ἀπῆλθε [-] κύριος, ως ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Αἴβραάμ, καὶ Αἴβραάμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ	ἀπῆλθεν δὲ κύριος ως ἐπαύσατο λαλῶν τῷ Αἴβρααμ καὶ Αἴβρααμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ	נִילָה כְּאַשֵּׁר כִּי לְזַבְּרָא אֶל-אֲבָרָהָם וְאֲבָרָהָם שָׁבַב לְמִקְמוֹ :
Ge 19 ₂₃₋₂₄	Som 1:85 Qge 4:51 ¹	οἱ λιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ Λώτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ, καὶ κύριος # ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ	οἱ λιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ Λώτ εἰσῆλθεν εἰς Σηγώρ ²⁴ καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον καὶ πῦρ	הַשְׁמָשׁ יְצָא עַל-הָאָרֶץ וְלֹא בָּאַזְעָרָה וְיְהוָה הַמְּטִיר עַל-סָגָם וְעַל-עַמָּה גְּפִירָת אַזְוָשׁ
Ge 21 ₆	Mut 137	γέλωτά μοι ἐποίησεν ὁ κύριος	γέλωτά μοι ἐποίησεν κύριος	אַחֲךָ עֲשָׂה לִי אַלְמָנִים
Ge 21 ₃₃	Pla 73, 85, cf 89	Ἄβραάμ (...) φυτεύσαι ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου καὶ ἐπικαλέσαι [-] τὸ ὄνομα κυρίου θεὸς αἰώνιος	[καὶ] ἐφύτευσεν Αἴβρααμ ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου θεὸς αἰώνιος	נוֹעַט אַשְׁלָבָבָאָר שָׁבָע וְקָרָא־שָׁם בְּשֵׁם הָהָר אֶל עַזְלָם :
Ge 22 _{1-2a}	Som 1:195	ὁ θεὸς ἐπείραζε τὸν Αἴβραάμ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Αἴβραάμ, Αἴβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ίδού ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν οὐίον σου τὸν ἀγαπητόν, ὅν ἤγαπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ ἀνένεγκε	ὁ θεὸς ἐπείραζεν τὸν Αἴβρααμ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν Αἴβρααμ Αἴβρααμ ὁ δὲ εἶπεν ίδού ἐγώ ² καὶ εἶπεν λαβεῖ τὸν οὐίον σου τὸν ἀγαπητόν ὅν ἤγαπησας τὸν Ισαακ καὶ πορεύθητι	וְהַלְתָּי בָּעֵד אֶת-אֲבָרָהָם יְאַמֵּר אַתְּ אֲבָרָהָם נִיאָמֶר הַנִּי : וְאַמְרָה קְהֻנָּא אֶת-בְּבָכָר אֶת-חִתְּחִזְקָה אֲשֶׁר-אֲבָבָקָה אֶת-אַצְפָּחָק וְלֹא-לְלָבָב
Ge 22 _{3b-4a}	Mig 139	ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς τῇ ήμέρᾳ τῇ τρίτῃ	ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς ⁴ τῇ ήμέρᾳ τῇ τρίτῃ	אַל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר-לָן הַאֲלָקִים : בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי
Ge 22 _{11-12a}	Som 1:195	[-] ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [-] λέγων· [-] Αἴβραάμ, Αἴβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ίδού ἐγώ, καὶ εἶπε· μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον, μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν	καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ Αἴβρααμ Αἴβρααμ ὁ δὲ εἶπεν ίδού ἐγώ ¹² καὶ εἶπεν μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδέν	וְיִקְרָא אַלְזָן מְלָאָךְ דָּנוֹה מְנַדְּשָׁמִים וְיִאָמֶר אֲבָרָהָם אֲבָרָהָם נִיאָמֶר הַנִּי : וְיִאָמֶר אַל-תְּשַׁלֵּחַ יְהָנֵךְ אֶל-הַגְּנַעַר וְאַל-תַּעֲשֶׂה לְמֹאֲמָה לְמֹאֲמָה
Ge 24 ₁	Sob 17	[-] ἀβραάμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς [-] καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν Αἴβραάμ κατὰ πάντα.	[καὶ] Αἴβρααμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκὼς ήμερῶν καὶ κύριος εὐλόγησεν τὸν Αἴβρααμ κατὰ πάντα	וְאֲבָרָהָם תְּלוּ אֶבְיִם וְיִהְוָה בְּרוּ אֶת-אֲבָרָהָם בְּכָל :
Ge 24 ₇	Leg 3:42	κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς, ὅς ἔλαβε με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου	κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς ὅς ἔλαβέν με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός μου	יְהָנֵה אַלְנֵי נְשָׁמִים אֲשֶׁר לְקָרְבָּנִי מְנִיתָא אַבְּ:
Ge 24 ₁₀	Cng 110	[-] δέκα (γάρ) καμήλους λαμβάνει	καὶ ἔλαβεν (ό παῖς) δέκα καμήλους	וְיִקְחֶה אַבְּדָב עַכְדָּע שְׁרָה גַּמְלִים
Ge 24 ₁₆₋₂₀	Pos 132	¹⁶ ἡ γὰρ παρθένος (φησίν) ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα, παρθένος ἦν, ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν. καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπληγεῖ τὴν ύδριαν καὶ ἀνέβη. ¹⁷ προσέδρομει δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῇ καὶ εἶπε· πότισόν με δὴ μικρὸν ὅδωρ ἐκ τῆς ύδριας σου. ¹⁸ ἡ δὲ εἶπε· πίε, κύριε, καὶ σπεύσασα καθεύδει τὴν ύδριαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτόν, ¹⁹ ἔως ἐπαύσατο πίνων· καὶ εἶπε· καὶ ταῖς καμήλοις σου ύδρεύσομαι, ἔως ἂν πᾶσαι πίωσι. ²⁰ καὶ σπεύσασα [-] ἐξεκένωσε τὴν ύδριαν εἰς τὸ ποιτιστήριον, καὶ δραμοῦσα ἐπὶ τὸ φρέαρ [-] [-] ύδρεύσατο [-] ταῖς καμήλοις	¹⁶ ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα παρθένος ἦν ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτήν καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπληγεῖ τὴν ύδριαν καὶ ἀνέβη ¹⁷ ἐπέδρομει δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπεν πότισόν με δὴ μικρὸν ὅδωρ ἐκ τῆς ύδριας σου ¹⁸ ἡ δὲ εἶπεν πίε κύριε καὶ ἐσπεύσειν καὶ καθεύδει τὴν ύδριαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτόν ¹⁹ ἔως ἐπαύσατο πίνων καὶ εἶπεν καὶ ταῖς καμήλοις σου ύδρεύσομαι ἔως ἂν πᾶσαι πίωσιν ²⁰ καὶ ἐσπεύσειν καὶ ἐξεκένωσεν τὴν ύδριαν εἰς τὸ ποιτιστήριον καὶ ἐδραμεῖ ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι καὶ ύδρεύσατο πάσαις ταῖς καμήλοις	¹⁶ הַקְּנַעַר טַבַּת מְרָאָה מְאָד בְּתוּלָה וְאַשְׁלָבָב לְאַזְעָה נְתַרְדָּר הַעֲנִיה וְאַמְלָאָךְ כְּבָה נְתַעַל : גַּרְזָן הַעֲכָד לְקָרָאָה וְיִאָמֶר הַגְּמַיְנִי גַּנְעָמִים מְכַרְךָ : וְיִאָמֶר אַתְּתָּה נְתַמְּדָה וְתַדְּבֵר כְּבָה עַל-גְּגָה וְמַפְתָּחָה : ¹⁹ וְתַכְלֵל לְקָרְבָּנִי וְאַמְרָה גַּמְלִיק לְגַמְלִיק : אֲשֶׁב עַד שְׁתִּיכְלֵל וְתַעֲרֵר כְּבָה ²⁰ וְתַעֲמֵד רַקְעָנִי וְתַעֲרֵר כְּבָה אַל-הַשְּׁקָתָה עַד אֶל-הַבָּאָר לְשָׁבָב וְתַשְׁבֵּב לְכָל-גַּמְלִים :
Ge 25 ₂₇	Pla 44	ἄπλαστος οἰκῶν οἰκίαν	ἄπλαστος οἰκῶν οἰκίαν	אִישׁ קָם יִשְׁבַּ אֲלָקִים :

¹ En Qge 4:51, est cité ce même extrait de Ge 19₂₃₋₂₄, mais le logiciel BibleWorks 9 considère qu'ici (et ici seulement †) le mot Κύριος est un nom propre (et non pas un nom commun).

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 27 ₂₀	Sac 64	τί τοῦτο ὁ ταχὺ εὗρες, ὡς τέκνον; [δογματικῶς ἀποκρίνεται] οἱ παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς [-] ἐναντίον ἐμοῦ	τί τοῦτο, ὁ ταχὺ εὗρες, ὡς τέκνον; ὁ δὲ εἶπεν οἱ παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς σου ἐναντίον μου	מְהִזָּה מִתְּקָרְבָּת לְמִצְאָה בָּנִי וְאָמֵר כִּי הַקָּבָה יְנֻהָּ אֱלֹהִים לְפָנָיו :
	Imm 92 + Ebr 120 + Fug 169	τί τοῦτο ὁ ταχὺ εὗρες, [-] τέκνον; [ἀποκρίνεται καὶ φησιν]. οἱ παρέδωκε κύριος ὁ θεὸς ἐναντίον μου	τί τοῦτο, ὁ ταχὺ εὗρες, ὡς τέκνον; [ό δὲ εἶπεν] οἱ παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς σου ἐναντίον μου	מְהִזָּה מִתְּקָרְבָּת לְמִצְאָה בָּנִי וְאָמֵר כִּי הַקָּבָה יְנֻהָּ אֱלֹהִים לְפָנָיו :
Ge 28 ₁₂₋₁₅	Som 1:3 + 1:133 + I:159 + I:166 + I:173	¹² καὶ ἐνυπνιάσθη καὶ ἴδού κλιμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ, ἡς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς· ¹³ ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς· καὶ εἶπεν ἔγώ εἰμι [-] ^c ὁ θεὸς Αβραὰμ τοῦ πατρός σου καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ· μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ φ' ἡς σὺ καθεύδεις, [--] σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου, ¹⁴ καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ως ἡ ἄμμος τῆς γῆς, καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ [-] λίβα καὶ [-] βορρᾶν καὶ [-] ἀνατολάς· καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ ¹⁵ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου. ¹⁵ καὶ ἴδού ἐγὼ μετὰ σοῦ, διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ, ἡ ἀν πορευθῆς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην, ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω, ἔως τοῦ ποιῆσαι με πάντα ὅσα ἐλάλησα σοι	¹² καὶ ἐνυπνιάσθη καὶ ἴδού κλιμαξ ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῇ ἡς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς ¹³ ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν ἔγὼ [-] κύριος ὁ θεὸς Αβραὰμ τοῦ πατρός σου καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ μὴ φοβοῦ· ἡ γῆ φ' ἡς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου ¹⁴ καὶ ἔσται τὸ σπέρμα σου ως ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ ¹⁵ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ¹⁵ καὶ ἴδού ἐγὼ μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ οὗ ἐὰν πορευθῆς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην ὅτι οὐ μή σε ἐγκαταλίπω ἔως τοῦ ποιῆσαι με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι	בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־מִשְׁפָּחָה קָדְשָׁה וּבְנָרָעָה : עֲלֵיכֶם וּוּרְכִים בְּנֵי־עַלְיָה וְבְנֵי־אַלְיָה : אָבִינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶלְיָה אָבִיךְ : אָלְיָה צְמָח־הַקָּרֵץ אֲשֶׁר אָתָּה שָׁכֵב : שְׁלֵמִיה לְבָבָה וּלְרָעָה : וְהַיָּה נְצָבָע עַל־יְהוָה וְיִאמְרֶה : מְהִזָּה בְּקָרְבָּה וְאָמֵר : אָלְיָה צְמָח־הַקָּרֵץ אֲשֶׁר דָּבַר־יְהוָה : כָּל־מִשְׁפָּחָה קָדְשָׁה וּבְנָרָעָה : הַבָּה אָנָּבֵי עַפְרָה וּשְׁמַרְתִּי בְּכָל־אֶשְׁר־תַּלְךְ : וְהַשְׁׁבָּתִים אֶל־הַקָּדְשָׁה קָדְשָׁה בְּקָדְשָׁה : עַד אֲשֶׁר דָּבַר־יְהוָה :
Ge 28 ₁₆	Som 1:183 et 1:185	ἔξηγέρθη [γάρ φησιν] τακὼθ [- -] καὶ εἶπεν, ὅτι ἔστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ἥδειν	καὶ ἔξηγέρθη Ιακὼβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ὅτι ἔστιν κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἐγὼ δὲ οὐκ ἥδειν	וַיָּקָרְבָּה בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִשְׁנָה וְאָמֵר : אָכְנוּ שְׁדָה בְּקָרְבָּה קָדְשָׁה וְאָמֵר לֹא יִקְרַעַי :
Ge 28 ₁₇	Som 1:184	ώς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος	ώς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος	מְהִזָּה בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל קָדְשָׁה :
Gn 28 ₁₇	Som 1:185	οὐκ ἔστι τοῦτο	οὐκ ἔστιν τοῦτο	אָז :
Ge 28 ₂₁	Pla 90	καὶ ἔσται κύριος ἐμοὶ εἰς θεόν	καὶ ἔσται μοι κύριος εἰς θεόν	וְהַיָּה יְהוָה לְיִתְּהָרָךְ לְאֱלֹהִים :
Ge 29 ₃₁ ^D	Leg 3:180 + Her 51	ἰδὼν γάρ κύριος, ὅτι μισεῖται Λεία, ἥνοιξε τὴν μήτραν αὐτῆς Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα	ἰδὼν δὲ κύριος ὅτι μισεῖται Λεία, ἥνοιξεν τὴν μήτραν αὐτῆς· Ῥαχὴλ δὲ ἦν στεῖρα	בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־עַדְתָּה לְאָחֶר נִשְׁׁפָּחָה אֲתָּה־הַקָּרֵם :
Ge 30 ₁ ^E	Leg 2:46	δός μοι τέκνα, εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ	δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ	הַבָּה־דָּלִיל בְּנֵי־אָמְדָן מַתָּה אָנָכִי :
Ge 30 ₂ ^F	Leg 2:46	μὴ ἀντί θεοῦ ἐγώ εἰμι, δὲς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας;	μὴ ἀντί θεοῦ ἐγώ εἰμι, δὲς ἐστέρησέν σε καρπὸν κοιλίας;	קָדְשָׁת אֶלְיָה אָנָכִי אֲשֶׁר־מַנְעֵל פְּרִידְבָּן :
Ge 30 ₉	Pla 134	ἔστη τοῦ τίκτειν	ἔστη τοῦ τίκτειν	עַמְּנָה מִלְּדוֹת :
Ge 30 _{18b}	Pla 117	ἐκάλεσε [γάρ φησι] τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσσάχαρ, ὃ ἔστι μισθός	καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰσσάχαρ ὃ ἔστιν Μισθός	וְהַקָּרֵא שְׁמָשָׁךְ :
Ge 30 ₂₄	Pos 179	προσθέτω μοι ὁ θεός νιὸν ἔτερον	προσθέτω ὁ θεός μοι νιὸν ἔτερον	סְכָר תָּהָרְבָּן :
Ge 31 ₁₁₋₁₃	Som 1:189	¹¹ [-] εἰπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον· Ιακὼβ. ἐγὼ δὲ εἶπα· τί ἔστι ; ¹² καὶ εἶπεν· ἀνάβλεψον τοῖς ὄφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥάντούς, ἔώρακα γάρ ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ. ¹³ ἐγώ εἰμι ὁ θεός ὁ ὄφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ, οὗ ἥλειψά μοι [-] στήλην καὶ ηὔξω μοι [-] εὐχήν. νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν τῆς γενέσεως σου, καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ	¹¹ καὶ εἰπέ μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον Ιακὼβ ἐγὼ δὲ εἶπα τί ἔστι ; ¹² καὶ εἶπεν ἀνάβλεψον τοῖς ὄφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοειδεῖς ῥάντούς, ἔώρακα γάρ ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ ¹³ ἐγώ εἰμι ὁ θεός ὁ ὄφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ οὗ ἥλειψά μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ηὔξω μοι ἐκεῖ εὐχήν νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν τῆς γενέσεως σου καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ	¹¹ וְאָמֵר אָלְיָה אַלְיָה מִלְּאָקֵד אֶלְיָה בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמֵר הַנְּנִי :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ge 31 ₁₂	Som 1:227	έώρακα [-] ὅσα σοι Λάβαν ποιεῖ	έώρακα γὰρ ὅσα σοι Λαβαν ποιεῖ	רְאֵיתִי אֶת כָּל-אֲשֶׁר לְבָנָו עַשֶּׂה קָדָשׁ
Ge 31 ₁₃ G	Som 1:227	ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ	ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ	אָנוֹכִי הָאֱלֹהִים [Ø] בִּית-אָלֹהִים
Ge 31 ₃₅	Ebr 54	μὴ βαρέως φέρε, κύριε· οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ κατ' ἔθισμὸν τῶν γυναικῶν μοί ἔστιν	μὴ βαρέως φέρε, κύριε· οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου, ὅτι τὸ κατ' ἔθισμὸν τῶν γυναικῶν μοί ἔστιν.	אַל-יָמַר בְּעִינֵי אֲדֹנֵינוּ יְהוָה אֲיַלְלָקָם מִפְנִיקִים לְ
Ge 32 ₃₀	Mut 14	ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου, ὅ δὲ εἶπεν· ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾶς τὸ ὄνομά μου;	ἀνάγγειλόν μοι τὸ ὄνομά σου. καὶ εἶπεν ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾶς τὸ ὄνομά μου;	הָגִיד-הָגָן שָׁמָךְ וְאַמְּרָה לְמַחְהָזָה תְּשַׁאֲלָל לְשָׁמְןִי
Ge 35 ₁₁	Mut 23	ἐγώ ὁ θεός σου, αὐξάνου καὶ πληθύνου	ἐγώ ὁ θεός σου· αὐξάνου καὶ πληθύνου	אָלְהִים אָנָי אֶל שְׁנִי פֶּרֶה וְרֶבֶה
Ge 35 ₁₈	Mut 94	[-] ὀδύνης [-] (γὰρ) νίδον καλεῖ	ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Υἱὸς ὁδύνης μου	וְתַקְרָבָשׁ עַל-עֲלֹנִי
Ge 37 ₈	Som 2:7 et 2:100	μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμῖν κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν	μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν	בְּמַלְכָה עַל-בְּנֵינוּ אִם-מְשׁוֹל בְּנֵנוּ
Ge 38 ₆₋₇	Leg 3:74 + 3:71	καὶ ἔλαβεν Ιούδας γυναικα Εἷρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ, ἢ ὄνομα Θάμαρ, (...) καὶ ἐγένετο [-] Εἷρ [-] πονηρὸς ἔναντι κυρίου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ θεός	⁶ καὶ ἔλαβεν Ιούδας γυναικα Ηρ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἢ ὄνομα Θαμαρ ⁷ [-] ἐγένετο δὲ Ηρ πρωτότοκος Ιούδα πονηρὸς ἔναντίον κυρίου καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ὁ θεός	⁶ נִיקָה יְהוָה אֲשֶׁר לְעַזְרָבְכֹר : וְשָׁמָן תָּמָר : ⁷ וַיָּהּ עַزְרָבְכֹר יְהוָה רַע : בְּעִינֵי יְהוָה נִמְתָּחוּ יְהוָה :
Ge 48 ₁₅	Mut 41	ὁ θεός, ω̄ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου (...) ἐνώπιον αὐτοῦ	ὁ θεός ω̄ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐναντίον αὐτου	הָאָלְהִים אָשֶׁר הַתְּהִלָּכוּ אֶתְמִינֵי לְפָנָיו
Ge 49 ₁₆₋₁₈	Leg 2:94 (+ 2:101) + Agr 94	δάν κρινεῖ τὸν ἑαυτοῦ λαόν, ὧσει καὶ μία φυλὴ [-] Ισραὴλ, καὶ γενέσθω Δαν ὄφις ἐφ' ὁδοῦ, ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου, δάκνων πτέρναν ἵππου, καὶ πεσεῖται ὁ ἵππεὺς εἰς τὰ ὄπιστοι, τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου	¹⁶ Δαν κρινεῖ τὸν ἑαυτοῦ λαὸν ὧσει καὶ μία φυλὴ ἐν Ισραὴλ ¹⁷ καὶ γενηθήτω Δαν ὄφις ἐφ' ὁδοῦ ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου δάκνων πτέρναν ἵππου καὶ πεσεῖται ὁ ἵππεὺς εἰς τὰ ὄπιστοι ¹⁸ τὴν σωτηρίαν περιμένω κυρίου	¹⁶ קוֹצֵין עַמּוֹ כָּאָקָד שְׁבָעִי יְשָׁרָאֵל : ¹⁷ יְהִירָן בְּנָשׁ עַל-יְרָרָך שְׁפִיקָן עַל-יְאָרָח הַגְּשָׁךְ : עֲקָבִיָּס וְיִפְלֵל רַכְבָּו אַחֲרָו : ¹⁸ לִישְׁעָנָק קְנִיטִי יְהוָה :
Ex 2 ₁₅	Leg 3:12	ἀνεχώρησε [γάρ φησι] μωσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραὼ καὶ κατώκησεν ἐν γῇ Μαδιάμ (...) καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος	ἀνεχώρησεν δὲ Μωσῆς ἀπὸ προσώπου Φαραὼ καὶ ὤκησεν ἐν γῇ Μαδιάμ [ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν Μαδιάμ] [-] ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος	וְבָרָח מִשֵּׁה מִפְנֵי פְּרֻעה וְיִשְׁבָּא בָּאָרֶץ-מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּע עַל-הַבָּאָרָא :
Ex 3 ₂₋₃	Fug 161	ὅτι ὁ βάτος καίεται [καὶ] οὐ κατακαίεται τί, [ὅτι]	2. ὅτι ὁ βάτος καίεται [πυρί ὁ δὲ βάτος] οὐ κατεκαίετο 3. τί ὅτι [οὐ κατακαίεται ὁ βάτος]	וְהַגְּנָה בְּעַר [בְּאַשׁ וְהַגְּנָה] אִינְגָו אַכְלָה : מְרוּעָה לְאַיְכָר עַל-סְבָע :
Ex 3 ₄	Som 1:194	ώς γὰρ εἶδε [φησίν] [-] ὅτι προσάγει ίδειν, ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου λέγων· Μωσῆς, μωσῆς. ὁ δὲ εἶπε· τί ἔστιν;	ώς δὲ εἶδεν κύριος ὅτι προσάγει ίδειν ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου λέγων Μωσῆς Μωσῆς ὁ δὲ εἶπεν τί ἔστιν	נָעָר יְהָה קִי סְרָלָר אֶלְאָזָן וְיִקְרָא אַלְהִים מִתְּזָהָדָה נָגָן : וְעַזְרָר מָשָׁה מִשָּׁה וְנִיאָמָר הַגְּנָה :
Ex 3 ₅	Fug 162	μὴ ἐγγίσῃς ὡδε	μὴ ἐγγίσῃς ὡδε	אַל-תִּקְרַב בְּלָם
Ex 3 ₁₄	Pot 160 H	ἐγώ εἰμι ὁ ὄν	ἐγώ εἰμι ὁ ὄν	אָהָה אָשֶׁר אָהָה
Ex 3 ₁₅	Mut 12	κύριος ὁ θεὸς [τῶν τριῶν φύσεων, διδασκαλίας, τελειότητος, ἀσκήσεως, ὃν σύμβολα] Ἀβραάμ, [-] Ισαάκ, [-] Ιακώβ [ἀναγράφεται.] τοῦτο γάρ μου [φησίν] [-] ὄνομα αἰώνιον [ώς ἀν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι ἐξεταζόμενον, οὐκ ἐν τῷ πρὸ αἰῶνος,] καὶ μνημόσυνον, [οὐ τὸ πέρα μνήμης καὶ νοήσεως ιστάμενον, καὶ πάλιν] [-] γενεαῖς, [οὐ φύσεσιν ἀγενήτοις]	κύριος ὁ θεὸς [τῶν πατέρων ὑμῶν, θεὸς] Αβραάμ καὶ θεὸς Ισαακ καὶ θεὸς Ιακώβ [ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς] τοῦτο [-] μού ἐστιν ὄνομα αἰώνιον καὶ μνημόσυνον γενεῶν γενεαῖς	יְהָה אַלְהִים [אַבְנִים אַלְהִי] אַבְרָהָם [אַלְהִי] יְצָהָק [אַלְהִי] [שְׁלֹמֹחַ אַלְיכָם] זְהָדָה לְעַמּוֹ וְזָהָדָה זְהָדָה לְזָהָדָה :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 4:5	Leg 2:88	<p>έὰν οὖν μὴ πιστεύσωσι μοι μηδὲ εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς μου ἐροῦσι γάρ [-] οὐκ ὥπται σοι ὁ θεός [τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς]; καὶ εἶπε κύριος Μωνσεῖ· τί τοῦτ' ἔστι τὸ ἐν τῇ χειρὶ σου; ὁ δὲ εἶπε· ράβδος.</p> <p>καὶ εἶπε· ρίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ὄφις, καὶ ἔψυγε Μωνσῆς ἀπ' αὐτοῦ.</p> <p>καὶ εἶπε κύριος [-] Μωνσεῖ· ἔκτεινον τὴν χειρα</p> <p>καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἔκτεινας οὖν τὴν χειρα</p> <p>ἐπελάβετο τῆς κέρκου, καὶ ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.</p> <p>ἴνα πιστεύσωσι [σοι].</p>	<p>έὰν οὖν μὴ πιστεύσωσιν μοι μηδὲ εἰσακούσωσιν τῆς φωνῆς μου ἐροῦσιν γάρ ὅτι οὐκ ὥπται σοι ὁ θεός [τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς]</p> <p>² εἶπεν δὲ αὐτῷ κύριος τί τοῦτό ἔστιν τὸ ἐν τῇ χειρὶ σου ὁ δὲ εἶπεν ράβδος</p> <p>³ καὶ εἶπεν ρίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐρριψεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο ὄφις καὶ ἔψυγεν Μωνσῆς ἀπ' αὐτοῦ</p> <p>⁴ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωνσῆν ἔκτεινον τὴν χειρα</p> <p>καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς κέρκου. ἔκτεινας οὖν τὴν χειρα</p> <p>ἐπελάβετο τῆς κέρκου καὶ ἐγένετο ράβδος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ</p> <p>⁵ ίνα πιστεύσωσιν [σοι]</p>	<p>וְהִנֵּה לְאָמָר מִנְיָנוּ לֵי וְלֹא יִשְׁמַע בְּקָלְיָה : [--] כִּי יָמָרוּ לְאָמָר אֲלֵיךְ הַגָּהָה בְּבִינָה :</p> <p>² נִיאָמָר מִתְּפָה : נִיאָמָר כְּשֻׁלִיכָהוּ אֶרְצָה וַיְשַׁלְכָהוּ אֶרְצָה :</p> <p>וַיְהִי ? נִגְשָׁה וְנִסְמַח מִפְנִיו :</p> <p>⁴ נִיאָמָר יְהוָה אֱלֹהִים שְׁלֹחַ יְהוָה נָאָה בְּגָנָבוֹ :</p> <p>נִישָׂחַ בְּזִדְבָּק וְנִיעַי לְמִתְּפָה בְּכַפּוֹ :</p> <p>⁵ לְמַעַן אָמָינוּ [-]</p>
Ex 4:12	Her 25	[-] ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου, καὶ συμβιβάσω σε ἀ μέλλεις λαλήσειν	καὶ ἐγὼ ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ συμβιβάσω σε ὃ μέλλεις λαλῆσαι	וְאַנְכִי אֱלֹהִים עַמְפִיק : וְהַרְחִיק אֲשֶׁר תְּדַבֵּר :
Ex 5:2	Ebr 19	τίς ἔστιν οὗ ὑπακούσομαι; οὐκ οἶδα τὸν κύριον	τίς ἔστιν οὗ εἰσακούσομαι (...) οὐκ οἶδα τὸν κύριον	(...) מִי יְהוָה אֲשֶׁר אָשָׁם בְּקָלוֹ (...) לֹא יַדְעַת אֲחָת יְהוָה :
Ex 5:2b	Ebr 77	οὐκ οἶδα τὸν κύριον , καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἔξαποστέλλω	οὐκ οἶδα τὸν κύριον καὶ τὸν Ἰσραὴλ οὐκ ἔξαποστέλλω	לֹא יַדְעַת אֲתַדְיָשָׁר אֶל קָא אַשְׁלָחָה :
Ex 5:22-23	Her 20	κύριε , διὰ τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τοῦτον ; καὶ ἵνα τί ἀπέσταλκάς με; καὶ ἀφ' οὐ πεπόρευμαι πρὸς Φαραὼ λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὄνόματι, ἐκάκωσε τὸν λαόν [-], καὶ οὐκ ἐρρύσω τὸν λαόν σου	κύριε διὰ τί ἐκάκωσας τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ἵνα τί ἀπέσταλκάς με ²³ καὶ ἀφ' οὐ πεπόρευμαι πρὸς Φαραὼ λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὄνόματι ἐκάκωσεν τὸν λαὸν τοῦτον καὶ οὐκ ἐρρύσω τὸν λαόν σου	אל לְמַה בְּרַעַתְּה לְעֵם כָּה לְמַה זָה שְׁלַחֲתָנִי : בְּאַל שָׂנִי וְשָׂנִי הַגָּהָה לֹא נִצְעַת לְהָם : וְהַלְלָל לְאַהֲצָלָתְךָ אַתְּעַמָּה :
Ex 6:3	Mut 13	[-] ὠφθην [φησὶ] πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ θεός [ῶν] αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομά μου κύριον οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	καὶ ὠφθην πρὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ θεός [ῶν] αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομά μου κύριος οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	וְאַל אַ-אֲבָרָהָם אַל-יִצְחָק וְאַל-יַעֲקֹב : בְּאַל שָׂנִי וְשָׂנִי הַגָּהָה לֹא נִצְעַת לְהָם :
Ex 6:7	Sac 87	[-] λήψομαι [γάρ φησιν] ὑμᾶς ἐμαυτῷ λαὸν ἐμοὶ καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός	καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ ὑμᾶς λαὸν ἐμοὶ ²⁴ καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός,	וְלַחֲקִתִי אֶתְכֶם לִי לְעֵם וְהַיִתִי לִכְמָם לְאַלְמָם :
Ex 6:29	Mut 20	[-] ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωνσῆν λέγων· ἐγὼ κύριος , λάλησον [-] Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτου, ὅσα ἐγὼ λαλῶ πρὸς σέ	καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωνσῆν λέγων ἐγὼ κύριος . λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ὅσα ἐγὼ λέγω πρὸς σέ	וְנִדְבַּר הַגָּהָה לְמִשְׁנָה לְאָמָר אֲנִי הַגָּהָה דָבַר אַ-לְפְרָעָה קָלְבָד מִצְרָיִם : אֶת כְּלִיל- אֲשֶׁר אֲנִי דָבַר אֲלֵיךְ :
Ex 7:1	Mut 19 ¹	ιδοὺ δίδωμι σε θεὸν Φαραὼ	Ιδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραω	רְאֵה נִתְּמַטֵּיךְ אַל-יְהָוָה לְפָרָעָה
Ex 7:17	Mut 20	τάδε λέγει κύριος	τάδε λέγει κύριος	בָּהּ אָמָר הַגָּהָה
Ex 8:22	Fug 18	τὰ βδελύγματα [-] Αἰγύπτου θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ [-]	τὰ (γὰρ) βδελύγματα τῶν Αἰγυπτίων θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν	כִּי תּוּכַת מִצְרָיִם נִנְבַּח לִיהְיָה אַל-יְהָוָה
Ex 9:29	Mut 21 + Ebr 101	ὅταν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χειρας [-] πρὸς κύριον , καὶ αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσται [-] ἵνα γνῶς ὅτι [-] κυρίου ἡ γῆ,	ώς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν, ἐκπετάσω τὰς χειράς μου πρὸς κύριον , καὶ αἱ φωναὶ παύσονται, καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσται ἔτι ἵνα γνῶς ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ,	כִּצְאתִי אֶת-הַקָּרֵב אֶפְרַעַם אֶת-יְהָוָה אֶל- הַגָּהָה הַלְלוּתָה קָדְלוֹן : וְנִבְרָר לֹא יְהָוָה-עוֹד לְמַעַן פָּנָע כִּי לִיהְיָה הַאֲרָצָה :
Ex 9:30	Mut 21	καὶ σύ [...] καὶ οἱ θεράποντές σου, (...) ἐπίσταμαι [γάρ,] ὅτι οὐδέπω πεφόβησθε τὸν κύριον	καὶ σὺ καὶ οἱ θεράποντές σου ἐπίσταμαι ὅτι οὐδέπω πεφόβησθε τὸν κύριον .	וְאַתָּה וְעַבְדָךְ יְתַעַתִּי כִּי טְרַם פִּירָאָן מִפְנִי יְהָוָה אַל-דִּים :
Ex 10:21	Som 1:114	ψηλαφητὸν ἔξεις σκότος	ψηλαφητὸν [-] σκότος	: וְמַשְׁחַק :
Ex 12:11	Sac 63	τὰς ὀσφῦς [-] περιεζωσμένους ..., τὰ ύποδήματα [λέγω], ... [-] τοῖς ποσί [-], καὶ τὴν παιδείαν διὰ [-] χειρὸς [-] [έχοντας ράβδον]	αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, καὶ τὰ ύποδήματα ἐν τοῖς ποσίν ὑμῶν, καὶ αἱ βακτηρίαι ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν. [Ø]	מִתְנַכְּם חֲגִירִים גַּעֲלִיכָם בְּרַגְלָיכָם וּמַקְלָבָם בִּינָבָם

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 13:1-2	Her 117	εἶπεν [φησίν] [-] κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· ἄγιασόν μοι πᾶν πρωτότοκον, πρωτογενές, διανοῦγον πᾶσαν μήτραν ἐν [-] νιοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἔως κτίνους· ἐμοὶ ἐστιν	εἶπεν δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων 2 ἄγιασόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς διανοῦγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἔως κτίνους ἐμοὶ ἐστιν	וְיִדְבַּר יְהוָה אֱלֹמֶדֶת לְאָמֵר : 2 קְרֻשׁ-לִי כָּל-בְּנָוֹר פָּלֶטֶר כָּל-רוּחַם בְּבָנִי שְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבְבָמָה לִי הוּא : 11 וְהַלְּהָ קִידְרָאָה יְהוָה אָלָא אָרֶץ הַכְּנָעָן כָּשָׂר נְשָׁבָע לְךָ וְלְאָבָנָה גְּנָעָה לְהָ : 12 וְהַעֲבָרָתָה כָּל-פְּטָרָה-רָחָם לִי יְהוָה וְכָל-פְּטָרוֹ שָׂגָר בְּהָבָה : אָשָׁר יְהִינָה לְךָ הַזְּכָרִים לִי יְהוָה וְכָל-פְּטָרָה תְּמָלֵט פְּקָדָה בְּשָׁה וְאַסְמָלָא מְפָקָדָה וְעַרְפָּטוֹ וְלִלְכּוּר אָדָם בְּבָנִיר תְּפִיקָה : 13 וְהַעֲבָרָתָה כָּל-פְּטָרָה-רָחָם גַּיְהָ וְכָל-פְּטָרוֹ שָׂגָר בְּהָבָה בְּהָבָה : אָשָׁר יְהִינָה לְךָ הַזְּכָרִים לִי יְהוָה : הַתִּיצְבּוּ וְרָאוּ אֲתִישָׁוּת יְהָה אֲשֶׁר-יְהָשָׁה לְכָל- 14 יְהָה לוֹקָם לְכָל-וְאָמֵם תְּחִרֵישׁוּן : וְהַתִּיצְבּוּ וְרָאוּ אֲתִישָׁוּת יְהָה וְנִימָרָה הַהָּאָלֶל-מְשָׁה הַהָּאָלֶל-מְשָׁה אֶלְיָה [-] אֵיֶπֶן [δὲ] κύριος πρὸς Μωυσῆν τί βοᾶς πρός με הַשְׁׁוֹמֵן τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γάρ δεδόξασται ὑπὸν καὶ ἀναβάτην ἐρριψεν εἰς θάλασσαν 15 ἐπάγη [γὰρ] τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης Ex 15:1-18 Pla 47 εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτὸὺς εἰς ὅρος κληρονομίας σου, εἰς ἔτοιμον κατοικητήριον σου ὁ κατειργάσω, κύριε, ἀγίασμα, κύριε, ὁ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου· κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ’ αἰῶνα καὶ ἔτι 16 οὐδὲν εἰς Μερρά, καὶ οὐκ ἡδύναντο πιεῖν ὕδωρ ἐκ Μερρών· πικρὸν γάρ ἦν. διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου πικρία. καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς κατὰ Μωυσῆν λέγοντες· τί πιόμεθα; ἐβόήσει δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ ἐδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ. ἐκεὶ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις, κάκει αὐτὸν ἐπείραζεν 17 εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτὸὺς εἰς ὅρος κληρονομίας σου εἰς ἔτοιμον κατοικητήριον σου ὁ κατειργάσω κύριε ἀγίασμα κύριε ὁ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ’ αἰῶνα καὶ ἔτι 18 εἰς τὴν θάλασσαν μόνον τοῦτο μόνον παρατητέον μάκρων οὐδὲν τοῦτο μόνον παρατητέον הַגָּנוּן אַדְנִי בְּגָנוּן יְהָה : הַגָּנוּן אַדְנִי בְּגָנוּן וְעַד : 19 וְיִבְאַר מִתְּרָה וְלֹא יְכַלּוּ לְשַׁׁחַת מִים מִנְהָה כִּי מְנֻעָה הַמִּם : עַל-כָּן קְרֻא-אַשְׁמָה מְרָה : 20 וְיִלְּוֹן הַעַם עַל-מִשְׁאָה לְאָמֵר מַה-נִשְׁׁבָּה : 21 וְיִצְחָק אַל-הָהָה יְהָה הַגָּנוּן עַל-הָהָה וְיִמְתְּהוּ בְּגָנוּן לְעַלְמָם וְעַד : וְמַנְפְּשָׁה וְשַׁׁמְּנָה :
Ex 15:25	Mig 36	[-] ἐδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὕδωρ	[καὶ] ἐδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὕδωρ	וְיִרְחָה הַגָּנוּן עַל-הָהָה
Ex 16:14	Leg 3:172	ώσει πάγος ἐπὶ τῆς γῆς	ώσει πάγος ἐπὶ τῆς γῆς	כְּפֹר עַל-אָרֶץ

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 16 _{13b-16}	Leg 3:169 +° Fug 139	τὸ πρωὶ ἐγένετο καταπαυμένης τῆς δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἴδου ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἑρήμου λεπτὸν ὥσει κόριον, λευκὸν ὥσει πάγος ἐπὶ τῆς γῆς. ἰδόντες δὲ αὐτὸν [-] εἶπον ἔτερος τῷ ἔτερῳ τί ἐστι τοῦτο; οὐ γάρ ἡδεισαν, τί ἦν. εἶπε δὲ αὐτοῖς Μωυσῆς οὗτος ὁ ἄρτος, ὃν δέδωκεν ἡμῖν κύριος τοῦ φαγεῖν. τοῦτο τὸ ὄρχιμα ὃ συνέταξεν κύριος	τὸ πρωὶ ἐγένετο καταπαυμένης τῆς δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς ¹⁴ καὶ ἴδου ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἑρήμου λεπτὸν ὥσει κόριον λευκὸν ὥσει πάγος ἐπὶ τῆς γῆς ¹⁵ ιδόντες δὲ αὐτὸν οἱ νιοὶ Ισραὴλ εἶπαν ἔτερος τῷ ἔτερῳ τί ἐστιν τοῦτο οὐ γάρ ἡδεισαν τί ἦν εἶπεν δὲ Μωυσῆς πρὸς αὐτούς οὗτος ὁ ἄρτος ὃν δέδωκεν κύριος ὑμῖν φαγεῖν ¹⁶ τοῦτο τὸ ὄρχιμα ὃ συνέταξεν κύριος	וְבַפְּקָר קְרִיתָה שְׁכַבְתָּה הַטֵּל סְבָבָבָקְרִתָּה : וְנַעֲלֵשְׁכָבָת הַטֵּל וְהַזָּה עַל־פָּגַי קְמַכְבָּרְךָ : מְחֻסָּסָסְךָ כְּבָלְעַל־הָאָרֶץ : ¹⁵ וַיֹּאמֶר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נְאִמְרֵי אֱלֹהִים מְשַׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַזָּה בְּעֵדָנוּ מְהֹהָה אָנוּ מְשַׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : הַזָּה כְּקָרְבָּן אֲשֶׁר צָוָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : ¹⁶ זֶה כְּדָבָר אֲשֶׁר צָוָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
Ex 17 ₆	Som 1:241	ἔστηκα ἐγὼ	ἐγὼ ἔστηκα	הָנָנִי עַמְּךָ
Ex 18 ₁₁	Ebr 41	νῦν ἔγνων ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς	νῦν ἔγνων ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς	עַתָּה יְדַעַתִּי קִירְגָּזָל יְהֻנָּה מִכְלִיל־הַאֲלֹהִים
Ex 20 ₂ J	Mut 23	ἐγὼ [-] κύριος ὁ θεός σου	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός σου	אָנָכִי יְהֻנָּה אֲלֹהִים
Ex 20 ₂₁	Mut 7	Μωυσῆς οὖν [...] εἰς [γάρ] τὸν γνόφον [...] εἰσελθεῖν [...]	Μωϋσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνόφον, [οὐδὲ ἦν ὁ θεός]	וְמַשְׁהַ נָּגֵשׁ אֶל־הַעֲרָבָל אֲשֶׁר־שָׁם הַאֲלֹהִים
Ex 20 _{24b}	Som 1:62	κάκει [θύειν] τὰ ὄλοκαυτώματα καὶ τὰ σωτήρια [-]	[θύσετε] ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὄλοκαυτώματα καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν	וְבְחַתָּעַלְיוֹ אֶת־עַלְתָּקִים וְאֶת־שְׁלָמִים
Ex 21 ₅	Leg 3:198	ἡγάπηκα τὸν κύριόν μου καὶ τὴν γυναικά μου καὶ τὰ παιδία μου οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος	ἡγάπηκα τὸν κύριόν μου καὶ τὴν γυναικά [-] καὶ τὰ παιδία [-] οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος	הַעֲבָד אֶחָבָתִי אֶת־אָדָנִי וְאֶת־בְּנֵי לְאָחָזָקְשִׁי :
Ex 21 ₅	Che 72 + Her 186	[-] ἀποκριθεὶς εἶποι ὁ παῖς ἡγάπηκα τὸν κύριόν μου καὶ τὴν γυναικά μου καὶ τὰ παιδία, οὐκ ἀπειμι ἐλεύθερος	έαν δὲ ἀποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς ἡγάπηκα τὸν κύριόν μου καὶ τὴν γυναικά [-] καὶ τὰ παιδία οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος	וְאִם־אָמַר יָמֵר דָּבָר אֶחָבָד אֶחָבָתִי אֶת־אָדָנִי אֶת־אָשָׁר וְאֶת־בְּנֵי לְאָחָזָקְשִׁי :
Ex 21 ₆	Che 72	ἀθείες [- - -] πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ [καὶ δικαστοῦ τυχών αὐτοῦ βέβαιον σχήσει ὁ ἡτήσατο.] πρότερον τρυπηθεὶς [- -] τὸ οὖς [-] ὀπητίω	προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτὸν πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ [καὶ τότε προσάξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θύραν ἐπὶ τὸν σταθμόν] καὶ [-] τρυπηθεὶς αὐτὸν ὁ κύριος τὸ οὖς τῷ ὀπητίῳ	וְהַיְשָׁו אַלְגָּיְנוֹ אֶל־הַאֲלֹהִים וְהַיְשָׁו אֶל־הַדְּלַת אֶזְרָחָזְוָה וְרַצְעָל אַלְגָּיְנוֹ אֶת־אָדָנִי בְּפַרְצָעַ
Ex 23 ₁₉	Sac 72	τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογεννημάτων τῆς γῆς [-] εἰσφέρωμεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ [-]	τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογεννημάτων τῆς γῆς σου εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	רְאָשָׁית בְּכֹורִי אַלְמָתָה תְּבִיא בְּתָה אֲלֹהִים
Ex 23 ₂₀	Agr 51	[-] ιδοὺ ἐγὼ [εἰμι,] ἀποτελλω [-] ἀγγελόν μου εἰς πρόσωπόν σου τοῦ φυλάξαι σε ἐν τῇ ὁδῷ	καὶ ιδοὺ ἐγὼ ἀποτελλω τὸν ἀγγελόν μου πρὸ προσώπου σου ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ	הַבָּה אֲנָגִי שְׁגָדָל מַלְאָכִי לְפִנְךָ לְשָׁמָר בְּקָרְבָּךְ
Ex 24 ₁	Mig 168	ἀνάβηθι πρὸς κύριόν σου, σὺ καὶ Ααρὼν καὶ Ναδὰβ καὶ Ἀβιοὺδ καὶ ἐβδομήκοντα τῆς γερουσίας Ἰσραήλ	ἀνάβηθι πρὸς κύριον [-] σὺ καὶ Ααρὼν καὶ Ναδὰβ καὶ Αβιοὺδ καὶ ἐβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ	עַלְהָ אֶל־תְּהֻנָּה אֶת־הַרְחָן נְאַבְרָהָא וְשָׁבָעִים מַזְקָנִי יְשָׁוָאֵל
Ex 24 _{10a}	Som 1:62	[-] εἶδον (...) τὸν τόπον οὐ εἰστήκει [-] ὁ θεός τοῦ Ἰσραήλ ¹	καὶ εἶδον τὸν τόπον οὐ εἰστήκει [ἐκεῖ] ὁ θεός τοῦ Ἰσραὴλ	נִירָא אֶת־אָלְגָּיְשָׁרָאֵל
Ex 24 _{16a}	Qex 2:45	καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὅρος [-] Σινά	καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὅρος τὸ Σινα	נוֹשֵׁה בְּכּוֹדֵד־הַנָּה עַל־הַר־סִינִי
Ex 24 _{16b}	Qex 2:46	καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸν ἡ νεφέλη ἔξ οὐδέρας καὶ ἐκάλεσε κύριος [-] Μωυσῆν τῇ ἐβδόμῃ [-] ημέρᾳ ἐκ μέσου τοῦ πυρός	καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸν ἡ νεφέλη ἔξ οὐδέρας καὶ ἐκάλεσεν κύριος τὸν Μωυσῆν τῇ ημέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νεφέλης	נוֹכְחוֹ בְּעַנְנָה שְׁתִּית יְמִים וְיִקְרָא אַל־מְשָׁה בְּרוּם הַשְׁבִּיעִי מִתּוֹךְ הַעֲנָן :
Ex 24 _{17a}	Qex 2:47	τό δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου [...] ἐνώπιον τῶν οἰωνῶν Ἰσραήλ	τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου ώσει πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὅρους ἐναντίον τῶν οἰωνῶν Ἰσραὴλ	וּמְרָא בָּבָד יְהֻנָּה כְּאַשְׁכָלָת בְּרָאֵשָׁת לְעַמִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
Ex 25 ₁₋₂	Her 113	ἐλάλησε [φησί] κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· εἰπὸν τοῖς οἰωνοῖς Ἰσραήλ, καὶ λάβετε μοι ἀπαρχάς, παρὰ πάντων οἵς ἂν δόξῃ τῇ καρδίᾳ, [-] λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς μου	ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων ² εἰπὸν τοῖς οἰωνοῖς Ἰσραὴλ καὶ λάβετε μοι ἀπαρχάς παρὰ πάντων οἵς ἂν δόξῃ τῇ καρδίᾳ καὶ λήψεσθε τὰς ἀπαρχάς μου	וִידָּבָר הַזָּה לְמַשְׁה לְאָמַר : דָּבָר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְחַוּרְבָּי תְּרוּמָה מְאֹת פָּלָאֵישׁ אֲשֶׁר יְקַבֵּן לְבָבוֹן : תְּקַחוּ אֶת־תְּרוּמָה :

¹ Philon commente cette citation en utilisant la formule de la LXX : " ὃν ἀν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός " = "au lieu que le Seigneur Dieu choisira" (De 12₅) [Hé : וְיִקְרָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָאָרֶץ וְיִקְרָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָאָרֶץ].

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ex 25:22	Her 166 K	[-] λαλήσω γάρ σοι [φησίν] ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀνὰ μέσον τῶν δυεῖν Χερουβίμ	καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο χερουβιμ	וְדַבָּרְתִּי אֶת־קְרֵבֶת מְבִין שְׁנֵי כְּפָרִים
Ex 28:30	Leg 3:118	καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λόγιον τῶν κρίσεων τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους Ἀαρὼν, ὅταν εἰσέρχῃται εἰς τὸ ἄγιον ἐναντίον κυρίου	καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δῆλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους Ααρὼν ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἄγιον ἐναντίον κυρίου	וְנִמְתֵּחַ אֶל־זָרֶשׂ הַמְשֻׁלָּט אֶת־הָאֲוִירִים וְאֶת־הַסְּפִילִים נִזְבֵּחַ עַל־לִבְבֵּךְ אֶחָד בְּבָאוֹ לְפָנֶיךְ וְגַעַת
Ex 28:36	Mig 103	πέταλον χρυσοῦν καθαρόν, [ἔχον] ἐκτύπωμα σφραγίδος, ἀγίασμα κυρίῳ	πέταλον χρυσοῦν καθαρὸν [καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ] ἐκτύπωμα σφραγίδος ἀγίασμα κυρίῳ	אִיזְׁכָּר טָבָר וְפִתְחוּת עַל־זְהָבָר : קְרֵשׁ לִיהְוָה פִתְחוּת קְרֵשׁ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
Ex 32:26	Mos 2:168	[εἴ] τις [γάρ φησι] πρὸς κύριον, ὅτῳ πρὸς μέ	[-] τίς πρὸς κύριον ὅτῳ πρὸς με	מַיִם לִיהְוָה אֱלֹהֵינוּ
Ex 32:27b-28	Ebr 67	ἀποκτείνατε ἔκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἔκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἔκαστος τὸν ἔγγιστα αὐτοῦ. καὶ ἐποίησαν οἱ νίοὶ Λευί, καθὰ ἐλάλησε [-] Μωυσῆς, καὶ ἔπεσον ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας	καὶ ἀποκτείνατε ἔκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἔκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἔκαστος τὸν ἔγγιστα αὐτοῦ ²⁸ καὶ ἐποίησαν οἱ νίοὶ Λευί καθὰ ἐλάλησεν [αὐτοῖς] Μωυσῆς καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας	וְהַרְגִּעוּ אֶת־עֲשֵׂר־אַתָּה־יְהוָה וְאִישׁ אֶת־עֲשֵׂר־אַתָּה־יְהוָה : נְעַשֵּׂו בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כִּרְבֵּר מִשְׁאָה נְיַפֵּל מִן־הַקָּעֵם בְּיוֹם הַחֹווֹא : כְּשַׁלְשֵׁלֶת אַלְפִּי אִישׁ
Ex 32:29	Ebr 67	ἐπληρώσατε τὰς χειρας [-] σήμερον κυρίῳ, ἔκαστος ἐν τῷ νιῷ ἢ τῷ ἀδελφῷ, δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν	ἐπληρώσατε τὰς χειρας ὑμῶν σήμερον κυρίῳ ἔκαστος ἐν τῷ νιῷ ἢ τῷ ἀδελφῷ δοθῆναι ἐφ' ὑμᾶς εὐλογίαν	מְלָאוּ יְהוָה יִום לִיהְוָה כִּי אִישׁ בְּבָנוֹ וּבְאַתָּה וְלֹתֶת עַל־לִיכָּם הַיּוֹם בְּרָכָה :
Ex 32:32	Her 20	εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν, ἄφες· εἰ δὲ μή, ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου σου ἵς ἐγραψας	εἰ μὲν ἀφεῖς αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ἄφες εἰ δὲ μή ἐξάλειψόν με ἐκ τῆς βίβλου σου ἵς ἐγραψας	אִם־תְּשִׁאַת חָטָאת וְאִם־אָנָּת חָנֵן נָא מְשִׁכְרָה אֲשֶׁר כְּתָבָת :
Ex 33:7a	Pot 160	καὶ Μωυσῆς λαβὼν τὴν αὐτοῦ σκηνὴν ἔξω [πήττει] τῆς παρεμβολῆς, [καὶ] μακρὰν [....]	καὶ λαβὼν Μωϋσῆς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπῆξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς μακρὰν [ἄπο τῆς παρεμβολῆς]	וְמַשְׁהָה יְהָוָה לְקָרְבָּן מִן־קָרְבָּן וּבְנַחֲלָוּו מְקוֹזֵל אֶל־מִצְרָיִם לְמִצְרָיִם
Ex 33:7b	Leg 3:46	... [ἔξω τούτον ; παρεμβολῇ] ... καὶ ἐκλήθη ἡ σκηνὴ μαρτυρίου, (...) καὶ γὰρ πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο	καὶ ἐκλήθη [-] σκηνὴ μαρτυρίου καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο [εἰς τὴν σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς]	וְהַרְאָה לְאֶלְקָל מַזְנֵז וְהַלְאָה בְּקָשׁ לִיהְוָה צָא [אֶל־אָלָמָל מַזְנֵז אֲשֶׁר מְלָחֵן לְמִחְנָה] :
Ex 33:13	Pos 16 L	ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν, γνωστῶς ἴδω σε	ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν· γνωστῶς ἴδω σε	הַדְעָנִי אֶל־דְּרָבָךְ וְאֶל־עַדְךָ
Ex 33:17	Imm 109	εὑρηκας [-] χάριν παρ' ἐμοὶ	εὑρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιον μου	כִּי־מְצַאַת סְלָבָעִי
Ex 33:23	Pos 169	[-] τὰ μὲν ὄπισω [-] θεάση; τὸ δὲ πρόσωπον [-] οὐκ ὄψει [-] →	τότε ὄψη τὰ [-] ὄπισω μου τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὄφθησεται σοι	וְרָאֵת אֶת־אֱלֹהִי וּפְנֵי לְאָרוֹא :
Ex 33:23	Fug 165	τὰ γὰρ ὄπισω μου [φησίν] ὄψει, τὸ δὲ πρόσωπον [-] οὐ μὴ ἰδης	ὄψη τὰ ὄπισω μου τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὄφθησεται σοι	וְרָאֵת אֶת־אֱלֹהִי וּפְנֵי לְאָרוֹא :
Ex 33:23	Mut 9	ὄψει τὰ ὄπισω μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὄφθησεται σοι	ὄψη τὰ ὄπισω μου, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὄφθησεται σοι	וְרָאֵת אֶת־אֱלֹהִי יְפִנֵּי לְאָרוֹא :

Le 2:14	Sac 87	νέα ... πεφυγμένα ... χίδρα ... ἐρικτὰ [-] ..., [-] πρωτογεννημάτων οἵσεις [-] θυσίαν	νέα πεφυγμένα χίδρα ἐρικτὰ τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογενημάτων	אֶבֶּב קְלִי בְּאַשְׁר כְּרָמֵל פְּקָדֵי בְּאַתָּה מְנֻחָה בְּפָרָרִיך :
Le 3:16-17	Pos 123	πᾶν [-] στέαρ τῷ κυρίῳ νόμιμον [-] αἰώνιον	πᾶν [τὸ] στέαρ τῷ κυρίῳ ¹⁷ νόμιμον εἰς τὸν αἰώνα	כָּל־קְלָבָל לִיהְוָה תְּקַתְּעַלְמָן
Le 8:29	Leg 3:129	[-] λαβὼν [γάρ φησι] ὕμωντος τὸ στηθύνιον ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἐναντίον κυρίου ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως, καὶ ἐγένετο Μωυσῆς ἐν μερίδι	καὶ λαβὼν Μωυσῆς τὸ στηθύνιον ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἐναντίον κυρίου ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως καὶ ἐγένετο Μωυσῆς ἐν μερίδι	ニקְהָמָשָׁה אֶת־הָאֱלֹהִים וְנִינְפָּה תְּנוּבָה לְפָנֵי הָרָה מְאַלְלָאִים לְמִשְׁהָה הָיָה לְמַנְהָה כְּאַשְׁר אֶזְרָאֵל אֶת־מִשְׁהָה :
Le 10:2b	Fug 59	ἐτελεύτησαν ἐνώπιον κυρίου	ἀπέθανον ἐναντίον κυρίου	נִנְתַּחַו לְפָנֵי יְהָוָה :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Le 10 ₃	Fug 59	ἐν τοῖς ἐγγίζουσι μοι ἀγιασθήσομαι	ἐν τοῖς ἐγγίζουσίν μοι ἀγιασθήσομαι	בְּקָרְבֵּי אֲקָדָשׁ
Le 10 ₈₋₁₀	Ebr 127	ἐλάλησε [γάρ φησι] κύριος τῷ Ααρὼν λέγων· οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ νιόι σου μετὰ σέ, ἡνίκα ἀν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ προσπορεύησθε [-] τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε· νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον [-] ἀγίων καὶ [-] βεβήλων καὶ ἀνὰ μέσον [-] καθαρῶν καὶ [-] ἀκαθάρτων	καὶ ἐλάλησεν κύριος τῷ Ααρὼν λέγων ⁹ οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ νιόι σου μετὰ τοῦ ἡνίκα ἀν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ προσπορεύησθε νόμιμον ἄρδεν πρὸς τὸ θυσιαστηρίον καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ¹⁰ διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον τῶν ἀγίων καὶ τῶν βεβήλων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν	: ⁸ נִידָּרְבָּר הַנָּה אַלְאַקְדָּרְן לְאָמָר : ⁹ בְּנוּ וּשְׂרָבָר אַלְקָדְשָׁתָה אַתָּה וְגַבְגַּח אַתָּה בְּבָאָכָם אַלְאַקְדָּל מַוְעֵד [-] וְלֹא מִמְתוֹן קַחַת עַזְלָם לְדָרְתִּיכְם : ¹⁰ וְלֹא בְּלִילְבָּדְן קַחַשׁ וְבִין כְּתָלְבָּדְן כְּתָלְבָּדְן :
Le 16 ₈	Pla 61	δύο τράγους διακληροῦν, [τὸν μὲν] τῷ κυρίῳ, [- τὸν δὲ] τῷ ἀποπομπαίῳ,	δύο χιμάρους κλῆρον [ἔνα] τῷ κυρίῳ [καὶ κλῆρον ἔνα] τῷ ἀποπομπαίῳ	עַל-שְׁנֵי הַשְׁעִירִים גָּרוֹלָות : ¹ גּוֹרֵל אַחֲרֵל לִיהְוָה וְגּוֹרֵל אַחֲרֵל לְעַזְאָל :
Le 16 _{8b}	Leg 2:52	κλῆρον ἔνα τῷ κυρίῳ καὶ κλῆρον ἔνα τῷ ἀποπομπαίῳ	κλῆρον ἔνα τῷ κυρίῳ καὶ κλῆρον ἔνα τῷ ἀποπομπαίῳ	גּוֹרֵל אַחֲרֵל לִיהְוָה וְגּוֹרֵל אַחֲרֵל לְעַזְאָל :
Le 16 ₁₀	Pos 70	στήσει [γάρ] αὐτὸν [φησι] "ζῶντα ἐναντίον κυρίου τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἐξαποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν	στήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντίον κυρίου τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ ἥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν	יְעַמְּדָתִי לְפָנֵי יְהָוָה לְכַפֵּר עַלְיוֹן לְשָׁלָח אֶתְךָ לְעַזְאָל :
Le 17 ₁₁	Her 55-56	[-] ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα [-] ἐστιν	ἡ γάρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστιν	כִּי גַּפְשׁ בְּבָשָׂר בְּקָם הוּא :
Le 18 ₁₋₅	Cng 86	καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων· λάλησον τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου, ἐν ᾧ κατοικήσατε ἐπ' αὐτῇς, οὐ ποιήσετε· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν, εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ, οὐ ποιήσετε· καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε· τὰ κρίματά μου ποιήσετε, καὶ τὰ προστάγματά μου φυλάξεσθε, πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ [-] τὰ κρίματά μου, καὶ ποιήσετε αὐτά. ὁ ποιήσας [αὐτὰ] ζήσεται ἐν αὐτοῖς· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων ² λάλησον τοῖς νιοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ³ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου ἐν ᾧ κατοικήσατε ἐπ' αὐτῇ οὐ ποιήσετε καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς Χαναάν εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ οὐ ποιήσετε καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε ⁴ τὰ κρίματά μου ποιήσετε καὶ τὰ προστάγματά μου φυλάξεσθε πορεύεσθαι ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ⁵ καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ πάντα τὰ κρίματά μου καὶ ποιήσετε αὐτά ὁ ποιήσας [ἄνθρωπος] ζήσεται ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	: ¹ נִדָּרְבָּר הַנָּה אַל-מְשָׁה לְאָקָד : ² דָּבָר אַלְכָנְנָה יְשֻׁרָּאֵל וְאַמְּרָקָע אַלְהָם : ³ אָנָּי יְהָוָה אַלְכָנְנָה אַרְצָמָנָרִים אֲשֶׁר יְשַׁבְּכָה בָּהּ לֹא מַעֲשָׂוֹ וּכְמַעֲשָׂה אַרְצָכָנְנָעַן אֲשֶׁר אָנָּי מְבָא אַתְּכָם שָׁלָה : ⁴ לֹא מַעֲשָׂוֹ וּכְחַמְתִּיכָם לֹא תְּלַכְּוֹ אֶת-מְשֻׁפְעֵי טָשׁוֹ וְאֶת-חַמְתִּיכָם תְּשַׁנְּרוּ לְלַכְתָּב בְּהָם אָנָּי יְהָוָה אַלְהָם : ⁵ וּאַתְּ-מְשֻׁפְטֵי אָנָּי יְשַׁלְּחָא אַתְּ-חַקְמֵי :
Le 18 ₆	Gig 32	ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην· ἐγὼ κύριος	ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖα σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην ἐγὼ κύριος	אָנָּי אַיָּשׁ אַלְכָלְשָׂאָר בְּשָׂרָו : ¹ לֹא תִּקְרְבוּ לְלַכְלָה עֲרוֹנוֹ אָנָּי יְהָוָה :
Le 18 ₆	Gig 40, 45	ἐγὼ κύριος	ἐγὼ κύριος	אָנָּי יְהָוָה :
Le 19 ₁₀₋₃₇	Pla 137	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ^M	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν	אָנָּי יְהָוָה אַלְהָם :
Le 19 ₂₃₋₂₅	Pla 95	²³ ὅταν εἰσέλθητε πρὸς τὴν γῆν, ἦν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσεως, [-] περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται [-] ἀπερικάθαρτος οὐ βρωθήσεται, ²⁴ τῷ δὲ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς [-] καρπὸς αὐτοῦ	²³ ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, ἦν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν, καὶ καταφυτεύσητε πᾶν ξύλον βρώσιμον καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ· ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικάθαρτος, οὐ βρωθήσεται· ²⁴ καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ	: ²³ כִּי-תְּבָא אַלְקָדָרְזָן [Ø] וְנִטְמֵנְמָלְעָזָן וְעַרְלָתְמָעָזָן אַתְּ-פְּרִיאָן שְׁנָנָם : ²⁴ יְהָוָה לְכָם עֲרָלִים לֹא יָאָכֵל :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
		ἄγιος, αἰνετὸς τῷ κυρίῳ. ²⁵ [-] τῷ δὲ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπόν, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτοῦ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν	ἄγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ. ²⁵ ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπόν, πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γεννήματα αὐτοῦ. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν.	לְךָ הַלְוִילִים לִיהְיָה : וּבְשָׂנָה כַּמְיִשְׁתָּחַת אֶת-פְּרִי לְהוֹצִיף לְכַם תְּבוֹאָנוּ אֶל-הַגְּזֵר] [Ø גַּעֲטָתָם קָל-עַז מְאָלֵל וּבְשָׂנָה כְּרַבְּיָה וּבְשָׂנָה אֲנִי יְהָה אֶל-רְכָב :
Le 19 _{23a}	Pla 96	ὅταν γὰρ εἰσέλθητε πρὸς τὴν γῆν (...), [-] φυτεύσετε πᾶν ξύλον βρώσιμον	ὅταν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν, [ἡν] κύριος ὁ θεός ὑμῶν διδωσιν ὑμῖν], καὶ καταφυτεύσετε πᾶν ξύλον βρώσιμον	[Ø] וְכִידְבָּאוּ אֶל-הַגְּזֵר גַּעֲטָתָם קָל-עַז מְאָלֵל
Le 19 ₂₄	Pla 117	[-] τῷ δὲ ἔτει [φησὶ] τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἄγιος, αἰνετὸς τῷ κυρίῳ	καὶ τῷ [-] ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἄγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ	וּבְשָׂנָה כְּרַבְּיָה וּבְשָׂנָה לִיהְיָה קָרְשׁ הַלְוִילִים לִיהְיָה :
Le 19 ₃₅₋₃₆	Her 162	οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις, [-] ἐν σταθμοῖς, [-] ἐν ζυγοῖς· ζυγὰ δίκαια καὶ στάθμια δίκαια [καὶ μέτρα δίκαια] καὶ χοῦς δίκαιος ἔσται ὑμῖν	οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμίοις, καὶ ἐν ζυγοῖς ³⁶ ζυγὰ δίκαια καὶ στάθμια δίκαια [-] καὶ χοῦς δίκαιος ἔσται ὑμῖν	לֹא-מְעֻשָׂו עַל בָּמְשָׁט בְּמִדָּה בְּמִשְׁלָל וּבְמִשְׁוֹרָה : קָדָק אֲנִי-צָדָק אַיִתָּחַד וְקָדָק יְהָה לְכַם
Le 23 ₂	Spe 2:52	έօρται κυρίου	έօρται κυρίου	מוּעָן דָּנָה
Le 24 15b-16a	Mos 2:203	ὅς ἂν καταράσται θεόν, ἀμαρτίας ἐνοχος ἔστω, ὅς δ' ἂν ὄνομάσῃ [-] τὸ ὄνομα κυρίου, θησικέτω	ὅς ἐὰν καταράσται θεόν ἀμαρτίαν λήμψεται ¹⁶ [-] ὄνομάζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίου θανάτῳ θανατούσθω	אִישׁ אֲישׁ קִידְלָל אַלְהָיו וְנִשְׁאָה חָטָאת : וְנִקְבָּשְׁמִינִי מָות יְוָהָה :
Le 26 ₁₂₋₁₃	Sac 87	καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε μοι λαός. ¹³ ἐγώ εἰμι κύριος. [-]	καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μου λαός ¹³ ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν	וְאַקְמָת תְּהִירְוָלִי לְעַם : אָנֵי יְהָה אֶל-חַיִּים
Le 27 ₃₀	Cng 95	πᾶσα (γάρ φησι) δεκάτη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σπέρματος [-] καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου [-] ἔστιν ἄγιον τῷ κυρίῳ	πᾶσα δεκάτη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τῷ κυρίῳ ἔστιν ἄγιον τῷ κυρίῳ	וְכָל-מְעֻשָׂר בְּקָר בְּצָאן מְפֵרִי הָעָזָן קָרְשׁ הַאֲרָז :
Le 27 ₃₂	Cng 95	καὶ πᾶσα δεκάτη βιῶν καὶ προβάτων, καὶ πᾶν ὃ ἂν διέλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον, τὸ δέκατον ἔσται ἄγιον τῷ κυρίῳ	καὶ πᾶσα δεκάτη βιῶν καὶ προβάτων καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον τὸ δέκατον ἔσται ἄγιον τῷ κυρίῳ	וְכָל-מְעֻשָׂר בְּקָר בְּצָאן כָּל-אֲשָׁר-עַבְרָתָן תְּסִמְתָּחָבָט :
Le 27 _{32b-33}	Pos 95	[-] πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον, τὸ δέκατον [-] ἄγιον τῷ κυρίῳ. οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ· ἐὰν δε ἀλλάξῃς, αὐτό τε καὶ τὸ ἄλλαγμα [-] ἔσται ἄγια	[καὶ] πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον τὸ δέκατον ἔσται ἄγιον τῷ κυρίῳ ³³ οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ ἐὰν δε ἀλλάσσων ἀλλάξῃς αὐτό ³³ [-] καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἔσται ἄγιον	כָּל-אֲשָׁר-עַבְרָתָן תְּסִמְתָּחָבָט הָעָשָׂיְיִר יְהָה-קָרְשׁ לִיהְיָה : לֹא יִבְקַר בְּקָר עַל-לְבָב וְלֹא יִמְגַּנֵּן וְאַמְּהָר בְּקָר יְמִינָנוּ וְתִמְרָנוּ יְהָה-קָרְשׁ
Nb 5 _{18a}	Che 14	[-] στήσει [γάρ φησιν] ὁ ἵερεὺς τὴν γυναικα ἐναντίον κυρίου καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς	καὶ στήσει ὁ ἵερεὺς τὴν γυναικα ἐναντίον κυρίου καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναικὸς	וְהַעֲלָד הַכְּנָעָן אֶת-הַאֲשָׁה לְפָנֵי יְהָה וּפְרָעָא אֶת-הַאֲשָׁה
Nb 11 ₁₂	Her 20	μὴ ἐγώ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, η̄ ἐγώ ἐτεκον αὐτόν, ὅτι λέγεις μοι λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου, ώσει ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα ;	μὴ ἐγώ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τοῦτον η̄ ἐγώ ἐτεκον αὐτόν τοι λέγεις μοι λαβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου ώσει ἄραι τιθηνὸς τὸν θηλάζοντα	הָאֲנָכִי הַרְמִתִּי אֶת כָּל-הָעָם הָנָה אִם-אֲנָכִי לְלַתְּהָוִי כִּירָה-אָמָר אֶלְיָהוּ שָׁאָהוּ בְּחִיקָּה כָּאֲשָׁר יְשָׂא הָאָמָן אֶת-הַנְּקָדָה
Nb 11 _{13a}	Her 20	πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ, ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἔμοι	πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἔμοι	מִזְוִין לְבָשָׂר קָרְבָּה לְכָל-הָעָם כָּהָה כִּי-בְּקָר עַל-
Nb 11 ₂₂	Her 20	μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται [-] η̄ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης συναχθήσεται καὶ ἀρκέσει [-]	μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται αὐτοῖς [καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς] η̄ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης συναχθήσεται αὐτοῖς καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς	הָצָאנוּ וּבְקָר יְשָׂעָם לְקָרְבָּה וּמְאָזָא לְקָרְבָּה אִם-אֲנָכִי לְצָגִינִי נִים יְאָסָף לְקָרְבָּה וּמְאָזָא לְקָרְבָּה :
Nb 11 ₂₃	Mut 232	μὴ χείρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει ;	μὴ χείρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει	הָצָאנוּ תְּקָאָר בְּקָר יְהָה
Nb 12 _{6b}	Leg 3:103	ἐὰν γένηται προφήτης [-] κυρίῳ, ἐν ὄράματι αὐτῷ γνωσθήσεται	ἐὰν γένηται προφήτης θύμῳ κυρίῳ ἐν ὄράματι αὐτῷ γνωσθήσεται	אִם-יְהָה-נִבְיאָלְבָם יְהָה בְּמִרְאָה אַלְיוֹן אַתְּנָעָז

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Nb 12 _{7-8a}	Leg 3:103	πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ [-], στόμα κατὰ στόμα λαλήσει [-], ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστιν ⁸ στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	בְּכָל־בִּתְּנָנוּ מֵאָנוּ הוּא : ⁸ פֶּה אַלְפָה אֲדָבָר־בָּו וּמְאָרָה וְלֹא בְּחִידָה
Nb 12 _{6b-8a}	Her 262	ἐὰν γένηται ὑμῶν προφήτης κυρίου , ἐν ὄράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι, [- -] [- -] Μωυσῆς δὲ [- -] [- -] ἐν εἶδει, καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ ἐν ὄράματι αὐτῷ γνωσθήσομαι καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ ⁷ [οὐχ οὕτως οὐθέπον θεράπων μου] Μωυσῆς [-] [ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστιν] [⁸ στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ] ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων	אִם־יָגִיהָ נְבִיאָלָם יָהּוּה בְּמִרְאַתָּה אַלְפָה אֲדָבָר־בָּו : ⁷ לְאָכוּ עֲבָדָה מֵשָׁה : בְּכָל־בִּתְּנָנוּ מֵאָנוּ הוּא : ⁸ פֶּה אַלְפָה אֲדָבָר־בָּו וּמְאָרָה וְלֹא בְּחִידָה
Nb 14 ₉	Mut 265	ἀφέστηκεν ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν, οὐ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	ἀφέστηκεν γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν οὐ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	סְרֵצֶלְמָעַלְיָהָוּה אָקְבָּנוּ
Nb 15 ₁₉₋₂₀	Sac 107	καὶ ἔσται, ὅταν ἐσθίητε [-] ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς, ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [τῷ] κυρίῳ ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν ἄρτου, ἀφαίρεμα ἀφελεῖτε αὐτὸν ως ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλωνος , οὗτος ἀφελεῖτε [-]	¹⁹ καὶ ἔσται ὅταν ἐσθίητε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [-] κυρίῳ ²⁰ ἀπαρχὴν φυράματος ὑμῶν ἄρτου ἀφαίρεμα ἀφοριεῖτε αὐτὸν ως ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλων οὗτος ἀφελεῖτε αὐτὸν	⁹ הַלְּהָה בְּאַלְכָלָם מִלְּקָם הָאָרֶץ : תְּרִירִמוּ תְּרוּמָה לְיְהּוָה : רְאִישִׁתְּתָה עַרְבָּתְּתָם סְזָה תְּרִירִמיִתְּרִוָּה : כְּתֻרּוּמָתְּתָרְבָּן כְּתֻרִימָוּ אָתָּה :
Nb 18 ₂₀	Pla 63	ἔγώ μερίς σου καὶ κληροδοσία [-]	ἔγώ μερίς σου καὶ κληρονομία σου	אָנָּי חַלְקָנְכָה וְנַחֲלָתָה
Nb 21 ₆	Leg 2:77	καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας, καὶ ἔδακνον τὸν λαόν, καὶ ἀπέθνησκε λαὸς πολὺς τῶν οὐρανοῦ	καὶ ἀπέστειλεν κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας καὶ ἔδακνον τὸν λαόν καὶ ἀπέθανεν λαὸς πολὺς τῶν οὐρανοῦ	נוֹשֵׁלָה וְהַנְּזָבָעָם אֶת הַגְּנָעָשִׂים הַשְּׁרָפִים נְיַנְשָׁכוּ אֶת־הָעָם נְקַמְתָּה עַמְּדָרְבָּן מִישְׁרָאֵל :
Nb 21 ₇	Leg 2:78	ὅτι ἡμαρτήκαμεν, ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ [-] κυρίου καὶ κατὰ σοῦ· εὗξαι οὖν πρὸς κύριον , καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφεις	ὅτι ἡμάρτομεν ὅτι κατελαλήσαμεν κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ σοῦ εὗξαι οὖν πρὸς κύριον καὶ ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφεις	חַלְאָנוּ קִידְרָוָנוּ כִּיהּוָה וּבְךָ הַתְּפִלָּל אַלְיָהָה וּבְרַמְעָלְנוּ אֶת־הַגְּנָעָשָׂה וּבְרַמְעָלְנוּ אֶת־הַגְּנָעָשָׂה :
Nb 23 ₁₉	Som 1:237	οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεός	οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεός	לֹא אִישׁ אָלָה
Nb 25 ₁	Som 1:89	καὶ κατέλυσεν ὁ λαὸς [-] ἐν Σαττὶν (...) καὶ ἐβεβηλώθη (φησίν) ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωάβ	καὶ κατέλυσεν Ισραὴλ ἐν Σαττὶν καὶ ἐβεβηλώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας Μωάβ	נִשְׁבַּבְנָה שְׁפָטִים וּמִנְחָלָה : לְנוּזָה אַלְבָנָה מִזְבָּח :
Nb 25 ₄	Som 1:89	λάβε πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ λαοῦ καὶ παραδειγμάτισον [-] τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, καὶ ἀποστραφήσεται ὥργη [-] κυρίου ἀπὸ Ισραὴλ	λαβέ πάντας τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ λαοῦ καὶ παραδειγμάτισον αὐτοὺς [-] κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου καὶ ἀποστραφήσεται ὥργη θυμοῦ κυρίου ἀπὸ Ισραὴλ	חַד אֶת־כְּלָל־רָאשִׁי הַעַם וְהַקְּעָדָה : וְהַקְּעָדָה אֶת־הַדְּבָרָה גָּדוֹלָה הַשְּׁמָרָה וּבְרַמְעָלְנוּ אֶת־הַגְּנָעָשָׂה וּבְרַמְעָלְנוּ אֶת־הַגְּנָעָשָׂה :
Nb 27 ₁₆₋₁₇	Pos 67 + Agr 44 + Vir 58	ἐπισκεψάσθω [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός τῶν πνευμάτων καὶ πάστης σαρκὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ταύτης ὅστις ἔξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ὅστις εἰσελεύσεται [-], καὶ ὅστις ἔξάξει αὐτοὺς καὶ ὅστις εἰσάξει, καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ώσει πρόβατα οἵς οὐκ ἔστι ποιμήν.	¹⁶ ἐπισκεψάσθω [-] κύριος ὁ θεός τῶν πνευμάτων καὶ πάστης σαρκὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ταύτης ¹⁷ ὅστις ἔξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ὅστις εἰσελεύσεται [πρὸ προσώπου αὐτῶν] καὶ ὅστις ἔξάξει αὐτοὺς καὶ ὅστις εἰσάξει αὐτοὺς καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ώσει πρόβατα οἵς οὐκ ἔστι ποιμήν	הָאָלָה הַקְּרָוֹעָה : לְכָל־בִּתְּנָנוּ אַישׁ עַל־דְּבָרָה : ¹⁷ אַשְׁר־יִצְאָא לְפִנְיָהָם נְאָשָׁר בְּאַבְנִיָּה וְאָשָׁר יוֹצִיאָם וְאָשָׁר בְּבִיאָם וְאָשָׁר עַזְתָּה עַזְתָּה הָאָלָה כְּצָאן אַשְׁר אַיְלָקָם רַעַם :
Nb 27 _{17b}	Agr 44	καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ώσει πρόβατα, οἵς οὐκ ἔστι ποιμήν	καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ώσει πρόβατα οἵς οὐκ ἔστι ποιμήν	וְאָשָׁר אַיְלָקָם רַעַם :
Nb 30 _{9c-10}	Leg 2:63	[καὶ ὁ δεσπότης ἀπάντων] καθαριεῖ αὐτήν ὅσα [γάρ] ἀν εὑξηται [φησι] κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, μένει αὐτῇ	[καὶ κύριος] καθαριεῖ αὐτήν ¹⁰ [καὶ εὐχὴ χήρας καὶ ἐκβεβηλημένης] ὅσα ἀν εὑξηται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μενούσιν αὐτῇ	וְהַנְּזָבָעָם : ¹⁰ גְּנַעַר אַלְמָנָה וְגְרוֹשָׁה בְּלֵא שְׁרָאָסְגָּה עַל־נְשָׁהָה יְקָנָה :
Nb 31 ₄₁	Som 2:29	τὸ τέλος (εἰναι) κυρίου	τὸ τέλος [-] κυρίῳ	תְּרִוּמָתְּתָרְבָּן :

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Nb 31 _{49-50a}	Ebr 114	οἱ παῖδες σου εἰλήφασι τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν μεθ' ἡμῶν, [-] οὐ διαπεφόνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἰς· [-] προσαγηγόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνήρ, ὁ εὗρεν	οἱ παῖδες σου εἰλήφασιν τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν [καὶ] οὐ διαπεφόνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἰς ⁵⁰ καὶ προσενηνόχαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνήρ ὁ εὗρεν	עֲבָרִים נְשָׂא אֶת־קָרְבָּן אֱנֹשִׁי סָמֵלְתָה אֲשֶׁר בִּקְרָבָן וְלֹא־בָּקָר מְמֻנוֹנוֹ אֲשֶׁר : וְגַדְרָב אֶת־קָרְבָּן הַהֲנָה אִישׁ אֲשֶׁר מְאָזָה
De 1 ₁₇	Spe 4:71	ὅτι ἡ μὲν κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστιν	ὅτι ἡ [-] κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστιν	כִּי הַמְשֻׁפֵּט לְאַלְמָנָה הִיא
De 1 ₃₁ ?	Som 1:237	παιδεύσει σε κύριος ὁ θεός [-], ώς εἴ τις παιδεύσειεν ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ	ἐτροφοφόρησέν σε κύριος ὁ θεός σου ώς εἴ τις τροφοφορήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ	וְשָׂאָה תְּהִנָּה אֶלְמָנָה כָּאֲשֶׁר יִשְׁאָאִישׁ אֶת־בְּנָוֹן :
De 4 ₁	Mut 23	κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων ὑμῶν	κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων ὑμῶν	תְּהִנָּה אֶלְמָנָה אֶבְתִּיכָם
De 4 ₄	Fug 56	οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ [-], ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον	(όμεῖς δὲ) οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον	וְאַתָּה כַּבְדָּלִים בִּיהִנָּה אֶלְמָנָה חַיִם קָלְכָם הַיּוֹם :
De 4 ₄	Spe 1:31	οἱ προσκείμενοι τῷ ὄντι θεῷ [-] ζῶσι πάντες	οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ [-] θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες	וְאַתָּה כַּבְדָּלִים בִּיהִנָּה אֶלְמָנָה חַיִם קָלְכָם :
De 4 _{6b-7}	Mig 56	ἰδού λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο· ὅτι ποιὸν ἔθνος μέγα, φῶς ἐστι [-] θεός ἐγγίζων [-] ώς κύριος ὁ θεός ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἀν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα	ἰδού λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο ⁷ ὅτι ποιὸν ἔθνος μέγα φῶς ἐστιν [αὐτῷ] θεός ἐγγίζων [αὐτοῖς] ώς κύριος ὁ θεός ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα	רַק עַמְּמָקָם גַּבְּרוֹן הַגְּדוּלָה הַגְּדוּלָה : כִּי מִירָגְנוּ בָּרוֹל אֲשֶׁר קָרְבָּים אַלְיוֹן כִּי אַלְמָנָה בְּבָלְדָרָן אַלְיוֹן כִּי אַלְמָנָה :
De 4 ₂₉	Fug 142	[ἐπιστραφήσεσθε πρὸς] κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, καὶ εὐρήσετε αὐτόν, ὅταν ἐκζητήσητε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς [ὑμῶν]	[καὶ ζητήσετε ἐκεῖ] κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ εὐρήσετε [-] ὅταν ἐκζητήσητε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς [σου] [ἐν τῇ θλίψει σου]	בְּקַשְׁתָם מִשְׁם אֶת־הַדְּבָרָה וּמְצָאתָה כִּי תְּהִרְשָׁנוּ בְּכָל־לְבָבָךְ וּבְכָל־נְפָשָׁךְ :
De 5 _{5a}	Her 206	κάγὼ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ ὑμῶν	κάγὼ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ ὑμῶν	אָנָכִי עַמְּדָה בְּיוֹדְךָ וּבְיַדְךָ
De 6 ₁₀	Fug 175	[-] ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ὕμοσε τοῖς πατράσι σου [- -] δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλάς, ἃς οὐκ ὥκοδόμησας, οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν, ἃς οὐκ ἐνέπλησας, λάκκους λελατομημένους οὓς οὐκ ἐξελατόμησας, ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας, οὓς οὐ κατεφύτευσας	¹⁰ [καὶ ἔσται] ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ὕμοσεν τοῖς πατράσιν σου [τῷ Αβρααμ καὶ Ισαακ καὶ Ιακωβ] δοῦναί σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλάς ἃς οὐκ ὥκοδόμησας ¹¹ οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν ἃς οὐκ ἐνέπλησας λάκκους λελατομημένους οὓς οὐκ ἐξελατόμησας ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐ κατεφύτευσας	הָהָה כִּי בִּיאָזְקוּ תְּהִנָּה אֶלְמָנָה אַלְ-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נְשָׁבָע לְאַבְּנָה לְאַבְּרָהָם לִיצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְקַתְּהָ לְעָרִים גָּדְלָתָה וְתַבְּתָה אֲשֶׁר לְאַבְּנָה: וְקַרְבָּן מְלָאָיִם כָּל־טוֹב אֲשֶׁר לְאַ-מְלָאָה בְּרַתְּתָחָבָת אֲשֶׁר לְאַ-חַדְבָּת כְּרַמְּמִים וּוּקִים אֲשֶׁר לְאַ-מְנַעַת
De 7 _{7-8a}	Mig 60	οὐχ ὅτι πολυνπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, προείλετο κύριος ὑμᾶς καὶ ἐξελέξατο ὑμεῖς γάρ ἐστε ὀλιγοστοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη ἄλλα παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	οὐχ ὅτι πολυνπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη προείλετο κύριος ὑμᾶς καὶ ἐξελέξατο ὑμᾶς ὑμεῖς γάρ ἐστε ὀλιγοστοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη ⁸ ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	לֹא מְרַבְּלָם מְכַלְּהָעָמִים חַשְׁקָה תְּהִנָּה בְּכָמָם נִוְבָּרָבָמָם קִידָּתָה הַמְּעַט מְכַלְּהָעָמִים :
De 8 ₂₋₃	Cng 170	μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὄδον ἣν ἤγαθον σε κύριος ὁ θεός [-] ἐν ἐρήμῳ, ὅπως ἀν κακώσῃ σε καὶ ἐκπειράσῃ σε καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν καρδίᾳ σου, εἰ φυλάξεις [-] ἐντολὰς αὐτοῦ ἢ οὐ· καὶ ἐκάκωσέ σε καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα, ὃ οὐκ ἤδεισαν οἱ πατέρεις σου, ἴνα ἀναγγεῖλῃ σοι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος,	καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὄδον ἣν ἤγαθον σε κύριος ὁ θεός σου ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅπως ἀν κακώσῃ σε καὶ ἐκπειράσῃ σε καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἢ οὐ ³ καὶ ἐκάκωσέ σε καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα ὃ οὐκ εἰδῆσαν οἱ πατέρεις σου ἴνα ἀναγγεῖλῃ σοι ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται	וְזִרְעָתָה אֶת־כָּל־הַדְּבָרָה אֲשֶׁר הַלְּבָבָךְ יְהִינָה אֶת־ [הָהָה אֲרָבָה] שְׁבָע [בְּמַדְבָּר] לְמַעַן עַתְּה לְנִפְתָּח לְרַעַת אֶת־אֲשֶׁר בְּכָל־בָּבָבָךְ הַתְּשִׁלְמָה (מַצְוָה) מַצְוָה אֶת־אֲשֶׁר בְּנִירָעָבָךְ ³ נִיאָלָה אֶת־הַמְּנַעַת לְאַ-יְצָרָת וְלֹא יְצָרָוּ אֲבָתִית כִּי

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
		ἀλλ' ἐν παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ	οἱ ἄνθρωποι ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ [ζήσεται ὁ ἄνθρωπος]	לֹמַע הַזְעָקָב פִּי עַל-הַלְקָחָם לְבָדוֹ יְתֵהֶה הַאֲקָם כִּי עַל-כָּל-מָזָא פִּידָּהָה יְתֵהֶה הַאֲקָם :
De 8 ₅	Som 1:237 + Qge 1:55	[-] παιδεύσει σε κύριος ὁ θεός [-] ώς εἰ τις παιδεύσειν ἄνθρωπος τὸν νίδον αὐτοῦ	ώς εἴ τις παιδεύσαι ἄνθρωπος τὸν νίδον αὐτοῦ [οὗτος] κύριος ὁ θεός σου παιδεύσει σε	כָּאַשְׁר יִסְפַּר אַרְשָׁת-בָּנָו יְתֵהֶה אַל-גָּדָה מִסְפָּר :
De 8 ₁₂₋₁₄	Sac 55	μὴ φαγών, [ῶ οὐδὲς,] καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας [-] καὶ τῶν προβάτων σου καὶ [-] βοῶν [-] αὐξηθέντων [-] καὶ ἀργυρίου καὶ χρυσίου [-] καὶ πάντων ὅσα σοι ἔστι πληθυνθέντων [-] ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	¹² μὴ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας [ἐν αὐταῖς] ¹³ καὶ τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι [-] ἀργυρίου καὶ χρυσίου [πληθυνθέντος σοι] καὶ πάντων ὅσων σοι ἔσται πληθυνθέντων σοι ¹⁴ ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιλάθῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου	פְּרוֹתָאָכְל וְשַׁבְּעַת : וּבְעַמִּים טוֹבִים גָּבָה וַיְשַׁבְּתָה : וְבָכָרָה וְצָרָה וְצָנָה יְרָבָה לְדָבָר : וְכָל אַשְׁר-לְקָרְבָּה : וְגַם לְבָבָךְ וְשַׁחַט אַת-הָדָה אַל-שְׂבִּיךְ ¹⁴
De 8 ₁₇	Sac 56	μὴ εἰπῆς [φησίν] [-] ἡ ισχὺς μου ἢ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐποίησέ μοι πᾶσαν τὴν δύναμιν [-] ταύτην	μὴ εἰπῆς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἡ ισχὺς μου καὶ τὸ κράτος τῆς χειρός μου ἐποίησέν μοι [-] τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην	וְאָמַרְתָּ בְּלִבְבָּךְ כִּיהְ וְעַצְם יְדֵי אַשְׁׁשָׁה לֵי אַת-הָתְנִיל הַהָּהָה :
De 8 ₁₈	Sac 56	ἀλλὰ [μνείᾳ] μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου [τοῦ] διδόντος σοι ισχὺν [-] ποιῆσαι δύναμιν.	καὶ [-] μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου [ὅτι αὐτός] σοι διδώσων ισχὺν τοῦ ποιῆσαι δύναμιν	גַּמְרָה אַת-הָהָה אַל-לְמָנָה כִּי הָאָגָּבָן לְקָמָם לְעַשְׂוֹת נְגִילָה
De 10 ₉	Leg 2:51	κύριος [γάρ] αὐτὸς κλῆρος αὐτῶν	κύριος [Ø] αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ	יְהָנָה הָאָגָּבָן נְגִילָה
De 10 ₉	Pla 63 + Cng 13 + Som 159	[τῇ φυλῇ] [-] Λευὶ μερὶς [οὐδὲ] [-] κλῆρος ἐν [νιοῖς Ἰσραὴλ], [ὅτι] κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτῶν	[οὐκ ἔστιν] τοῖς Λευίταις μερὶς καὶ κλῆρος ἐν [τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν] [-] κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ	עַל-כָּל לְאָגָּבָן לְלַנִּי תְּלָקָן וְנְמַלָּה עַמְּאָהָיִן גַּתְּלָה
De 10 ₁₇	Lin 173	[-] κύριε, [-] κύριε [- -], [βασιλεῦ] [- -] τῶν θεῶν [-]	οἱ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, οὗτος θεὸς τῶν θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων	כִּי יְהָה אַל-דְּבָרִים הָיוּ אַל-מִנְיָה אַל-לְמָנָה אַל-גָּדָה
De 10 ₁₇ ?	Spe 1:307	[-] θεῶν [ἔστι θεός], [...], [- -], [- -] μέγας [τέ ἔστιν ὥν ὄντως] καὶ ισχυρός	[οὐτος θεὸς τῶν] θεῶν [καὶ κύριος τῶν κυρίων], [ό θεὸς ὁ] μέγας [Ø] καὶ ισχυρός	הָוּ אַל-מִנְיָה אַל-לְמָנָה אַל-גָּדָה
De 10 ₁₇₋₁₈	Spe 4:177	ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ κραταύός [-], ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον οὐδὲ μὴ λάβῃ δῶρον, ¹⁸ ποιῶν κρίσιν	ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ ισχυρός καὶ ὁ φοβερός, ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον οὐδ' οὐ μὴ λάβῃ δῶρον, ¹⁸ ποιῶν κρίσιν	כָּל-כָּל-בָּרְהָהָנוֹא אָשָׁל לְאִישָׁא פְּנִים וְלֹא יָקָח שְׁמָר עַשְׂה מְשֻׁפְטָה
De 10 ₂₀	Mig 132	κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ λατρεύσεις καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ	κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ λατρεύσεις καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ	אַת-הָהָה אַל-מִנְיָה תִּיאָה אָתָה מְעַבֵּד וְבוֹתְרָה
De 12 _{5a}	Som 1:62	εἰς τὸν τόπον, ὃν ἀν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός [-]	εἰς τὸν τόπον ὃν ἀν ἐκλέξηται κύριος ὁ θεός ὑμῶν	כִּי אָמַ-אַל-הַלְקָום אַשְׁר-יְבָרְכָה יְהָה אַל-דְּבָרִים
De 12 _{28b}	Mut 42	τὸ εὐάρεστον ποιήσεις ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	וְיִשְׁרָבְעַנְיָה אַל-הָהָה :
De 13 ₅	Mig 131	όπισω κυρίου τοῦ θεοῦ σου πορεύσῃ	όπισω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε	אַחֲרֵי יְהָה אַל-מִנְיָה תְּלַכְוּ
De 14 _{1a}	Lin 145 Spe 1:318	νιοί ἔστε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν	νιοί ἔστε κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν	בְּנִים אָתָּה לְיְהָה אַל-מִנְיָה
De 16 ₁₆ ¹	Leg 3:11	τρισὶ γὰρ καιροῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθῆναι πᾶν ἀρσενικὸν [-] ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ	τρεῖς [-] καιροῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθῆσεται πᾶν ἀρσενικὸν σου ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	שְׁלֹשֶׁ פְּעַמִּים לְיְהָה אַל-זִכְוָר אַת-פְּנִים יְהָה אַל-לְמָנָה

¹ Et non pas De 15₁₆, comme l'indique par erreur l'édition de Colson et Whitaker.

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
De 16 ₂₁	Leg 1:48	οὐ φυτεύσεις σεαυτῷ ἄλσος, πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου οὐ ποιήσεις σεαυτῷ	οὐ φυτεύσεις σεαυτῷ ἄλσος πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ὁ ποιήσεις σεαυτῷ	לֹא-תְּטֻפֵּע לֹא אֲשֻׁרְכָּל מִזְבֵּחַ : הַנּוּה אֱלֹהִים פְּנֵי כָּל-עַמָּךְ :
De 19 _{14a}	Pos 89	οὐ μετακινήσεις ὥρια τοῦ πλησίον [-], ἀ ἔστησαν οἱ πατέρες σου	οὐ μετακινήσεις ὥρια τοῦ πλησίον σου ἀ ἔστησαν οἱ πατέρες σου	לֹא תִּסְגַּבְנֵל רַעַנְךָ אֲשֶׁר גָּבַר אֲשֶׁר-
De 20 ₁	Agr 78	ἐὰν [-] ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπ’ [-] ἐχθρούς σου καὶ ἕδης ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονα [-], οὐ φοβηθήσῃ [-], ὅτι κύριος ὁ θεός [-] μετὰ σου	ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἕδης ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονα σου οὐ φοβηθήσῃ [ἀπ’ αὐτῶν] ὅτι κύριος ὁ θεός [σου] μετὰ σου	כִּי-תִּצְאֶל מִלְּחָמָה עַל-אַיִלִיק וְאֶלְעָם וְרַכְבָּם רַכְבָּם אֲלֹהִים כִּי-תִּרְאֶמְהָם כִּי-תִּתְּהַנֵּה לֹא תִּרְאֶמְהָם כִּי-תִּתְּהַנֵּה
De 20 ₁	Mig 62	ἐὰν [-] ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἕδης ἵππον καὶ ἀναβάτην [-] καὶ λαὸν πλείονα σου [-] οὐ φοβηθήσῃ ἀπ’ αὐτῶν [-] ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σου	ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἕδης ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ λαὸν πλείονα σου οὐ φοβηθήσῃ ἀπ’ αὐτῶν ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σου	כִּי-תִּצְאֶל מִלְּחָמָה עַל-אַיִלִיק וְרַאֲיָתָם וְרַכְבָּם עַם רַב מִפְּרָט לֹא תִּרְאֶמְהָם כִּי-תִּתְּהַנֵּה לֹא תִּרְאֶמְהָם כִּי-תִּתְּהַנֵּה
De 23 ₂	Ebr 213	θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος [οὐκ εἰσελεύσεται] εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	[οὐκ εἰσελεύσεται] θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא-יָבָא פְּצֻוּדָה וְכָרְוֵת שְׁפָכָה בְּקָרְבָּן תְּהִנָּה :
De 23 ₃	Lin 144	οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא-יָבָא מְמַעַר בְּקָרְבָּן תְּהִנָּה
De 23 _{4a}	Pos 177	Ἄμμανίται καὶ Μωαβίται οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	οὐκ εἰσελεύσεται Αμμανίτης καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא-יָבָא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקָרְבָּן תְּהִנָּה
De 23 _{4a}	Leg 3:81	οὐκ εἰσελεύσονται [φησὶ Μωυσῆς] εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	οὐκ εἰσελεύσεται [Αμμανίτης καὶ Μωαβίτης] εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	לֹא-יָבָא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקָרְבָּן תְּהִנָּה גַּם
De 23 _{5a}	Leg 3:81	παρὰ τὸ μὴ συναντήσαι αὐτοὺς ἡμῖν μετ’ ἄρτων καὶ ὅδατος	παρὰ τὸ μὴ συναντήσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὅδατος	עַל-דִּכְרָר אֲשֶׁר לֹא-יָקְרָא מִן-אַתְּכָם בְּלִקְרָם וּבְכָלִים
De 23 ₁₆₋₁₇	Leg 3:194	¹⁶ μὴ παραδιδόναι παῖδα τῷ κυρίῳ, [-] δὲ προστέθειται αὐτῷ παρὰ τὸν κυρίου [-] ¹⁷ μετὰ [γάρ] αὐτοῦ κατοικήσει [-] ἐν παντὶ τόπῳ, φ ἐὰν ἀρέσκῃ αὐτῷ [-].	¹⁶ οὐ παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτοῦ δὲ προστέ-θειται σου παρὰ τὸν κυρίου αὐτοῦ ¹⁷ μετὰ σου κατοικήσει, [ἐν ὑμῖν κατοικήσει] ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἐὰν ἀρέσῃ αὐτῷ, [οὐ θλίψεις αὐτόν].	¹⁶ לֹא-תְּמַצֵּא עַבְדָּל אַתְּנִיו אֲשֶׁר-יָגַע אַל-יָגַע מִעַם אַלְנִיו ¹⁷ שָׁב בְּקָרְבָּן בְּמִקְומָם אֲשֶׁר-יָבַר בְּאַחֲרָשְׁעִיר [בְּאַחֲרָשְׁעִיר] בְּטוּב לֹא תַּגְנַּן :
De 25 ₁₃₋₁₆	Her 162	οὐκ ἔσται ἐν μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἥ μικρόν· οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον, μέγα ἥ μικρόν· στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι, - ἵνα πολυνήμερος γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, ἥς κύριος ὁ θεός σου δίδωσι σοι ἐν κλήρῳ, ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ [-] πᾶς ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἄδικα	οὐκ ἔσται ἐν τῷ μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον μέγα ἥ μικρόν ¹⁴ οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον μέγα ἥ μικρόν ¹⁵ στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι [καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι] ἵνα πολυνήμερος γένηται ἐπὶ τῆς γῆς ἥς κύριος ὁ θεός σου δίδωσι σοι ἐν κλήρῳ ¹⁶ ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα πᾶς ποιῶν ἄδικον	לֹא-יְהִנָּה לֹא בְּכִיסָּה אַבָּו וְאַבָּו גָּדוֹלָה וְקָטָנָה : ס ¹⁴ לֹא-יְהִנָּה לֹא בְּבִיתְתָּחָא אִיפָּה וְאִיפָּה גָּדוֹלָה וְקָטָנָה : אִיפָּה שְׁלֹמָה וְצָדָקָה גָּדוֹלָה וְקָטָנָה : לְמַעַן יָאַרְכֵו יָמָר עַל-הַאֲרָבָה אֲשֶׁר-יְהִנָּה אַלְנִיהָ נְגַנְּתָה : אֲשֶׁר-יְהִנָּה אַלְנִיהָ בְּלִיעָשָׂה אַלְנִיהָ ¹⁶ כִּי-תוֹכַת וְתְּהִנָּה אַלְנִיהָ כְּלִיעָשָׂה אַלְנִיהָ כִּי-עוֹלָה :
De 26 _{17a}	Vir 184	τὸν θεόν εἴλου σήμερον εἶναί σου θεόν	τὸν θεόν εἴλου σήμερον εἶναί σου θεόν	אַתְּ-יְהִנָּה קָאָמְרָת קָיּוֹם לְהַיּוֹת לֹא-לְאַלְמִינִים
De 26 _{18a}	Vir 184	καὶ κύριος εἴλατο σε σήμερον γενέσθαι [-] λαὸν αὐτῷ [-]	καὶ κύριος εἴλατο σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν [περιούσιον]	וְהַנּוּה קָאָמְרָת קָיּוֹם לְהַיּוֹת לֹא-לְעַם [בְּגַלְגָּלָה]
De 27 ₁₇	Leg 3:107	ἐπικατάρατον εἶναι τὸν μετατιθέντα τὰ ὥρια τοῦ πλησίον	ἐπικατάρατος [-] ὁ μετατιθεῖς [-] ὥρια τοῦ πλησίον	אֲזֹוּ מִסְגָּבָן רַעַנְךָ
De 28 ₁₂	Imm 156	[ἵνα] ἀνοίξῃ [-] κύριος ἡμῖν τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν, τὸν οὐρανόν, δοῦναι νέτον. [-]	ἀνοίξαι σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν τὸν οὐρανόν δοῦναι τὸν νέτον [τῇ γῇ σου]	יְפֻתָּה: הַנּוּה לֹא אַתְּ-אֲזֹרְבָּד : הַטּוּב אַתְּ-הַשְּׁלִימִים לֹא-תְּתַחַת-אַרְצָה
De 28 ₁₂	Her 76	ἀνοίξαι [γάρ] σοι [φησὶ] κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν τὸν οὐρανόν	ἀνοίξαι [-] σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθόν τὸν οὐρανόν	יְפֻתָּה: הַנּוּה לֹא אַתְּ-אֲזֹרְבָּד : הַטּוּב אַתְּ-הַשְּׁלִימִים

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
De 29 ₂₈	Che 16	τὰ κρυπτὰ κυρίῳ τῷ θεῷ [-], τὰ δὲ φανερὰ [γενέσει γνώριμ]	τὰ κρυπτὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν τὰ δὲ φανερὰ [ἡμῖν]	הַכְּסִבָּתָה לִיהְוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַגְּלָתָה נָנוֹן
De 30 _{9b-10a}	Som 2:175	ἐπιστρέψει [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι επὶ σὲ εἰς ἀγαθά, καθότι ήνφρανθή επὶ τοῖς πατράσι σου, ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς [αὐτοῦ], φυλάσσειν [-] πάσας τὰς ἐντολὰς [-] καὶ τὰ δικαιώματα[-] καὶ τὰς κρίσεις [-] τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου	ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι επὶ σὲ εἰς ἀγαθά καθότι ήνφρανθή επὶ τοῖς πατράσιν σου ¹⁰ ἐὰν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς [κυρίου τοῦ θεοῦ σου] φυλάσσεσθαι [καὶ ποιεῖν] πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα [αὐτοῦ] καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου	יְשׁוּם וְהַנְּחָתָה עַל־אַבָּתָה עַל־בָּנָיו ¹⁰ כִּי תִשְׁלַׁע בְּקֻולִי לִיהְוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁמְרוּ מִצְתָּיו וְחַקְוּ הַכְּתָוָה בְּסֶפֶר הַתּוֹרָה הָהָה
De 30 ₁₅	Fug 58	ιδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου [-] τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν	ιδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν	רָאָה נָתַתִּי לְפָנָיכֶם הַיּוֹם אֶת־הַתּוֹךְ וְאֶת־הַגָּנוֹת וְאֶת־הַרְעָע :
De 30 ₂₀	Fug 58 + Pos 69	[αὕτη] ἡ ζωὴ σου καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν [-], [- -] ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου	ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου [εἰσακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ] [ὅτι τοῦτο] ἡ ζωὴ σου καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σου	לְאַבָּה אֶת־יְהָוָה אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלָע בְּקָלָן וְלִזְבָּח־בָּכוֹר קִיּוֹן אֲזָרְבָּיאָד יְהָוָה וְלִזְבָּח־בָּנוֹת
De 30 ₂₀	Cng 134	[-] ἔχεσθαι αὐτοῦ	καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ	וְלִזְבָּח־בָּנוֹת
De 32 _{4-6a}	Sob 10	καὶ ὅσιος ὁ κύριος· ἡμαρτον οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά; γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη, ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε; οὗτος λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός ;	καὶ ὅσιος κύριος ⁵ ἡμάρτοσαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη ⁶ ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε οὗτος λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφός	צַדִּיק וְיִשְׁרָה הוּא : שְׁשַׁחַת לֹא בְּנָנוּ מִזְמָמָת : דוֹר עַקְשׁוּבָה וְמַתְּהַלְּתָלָיל : ⁶ הַלְּבִיהָוָה תְּגִלְמָלְזָאָת עַמְּבָבָם
De 32 _{6b}	Lin 145	οὐκ αὐτὸς οὗτος σου πατέρ ;	οὐχὶ σοφός οὐκ αὐτὸς οὗτος σου πατήρ	הַלְּוָאָדוֹן אֱבִיךָ
De 32 _{7b-9}	Pos 89 + Pla 59	ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι, τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι· ὅτε διεμέριζεν ὁ ψυστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱὸν Ἀδάμ, ἐστησεν ὄρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν [ἀγγέλων θεοῦ] ^o καὶ ἐγένετο μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ιακώβ, σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραὴλ.	ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοι τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσί σοι ⁸ ὅτε διεμέριζεν ὁ ψυστος ἔθνη ὡς διέσπειρεν υἱὸν Ἀδάμ ἐστησεν ὄρια ἐθνῶν κατὰ ἀριθμὸν [ἀγγέλων θεοῦ] ⁹ καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ιακώβ σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ Ἰσραὴλ	שָׁאל אֲבָבָר גַּנְדָּך : זַקְנִים וְאָמָרוּ בָּהָה : ⁸ בְּנָנְתָל פְּלִילְיָוָן גָּוִים בְּהַפְּרִירְיוֹן בְּנֵי אָדָם : יַאֲכָל בְּגָדָת עַמְּלָיִם בְּמִסְפָּר [בְּנֵי יִשְׂרָאֵל] : ⁹ בְּיִתְּתָלָק יְהָוָה עַמְּנוֹן : יַעֲלֵב תְּבָל נְדָלוֹת :
De 32 _{18a}	Lin 145	θεὸν τὸν γεννήσαντά σε	θεὸν τὸν γεννήσαντά σε	צָו יְלָך
De 32 ₃₉	Pos 167	ἴδετε ίδετε, ὅτι ἔγω εἰμι [τοῦ ὄντως ὄντος] [- - -]	ἴδετε ίδετε ὅτι ἔγω εἰμι [καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ]	רָאוּ עַפְתָּה קִי אָגִי הָוָא [אָגִי אַלְקִים עַמְּגִי]
De 33 ₉	Leg 2:51	ό λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἐώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς [-] οὐκ ἐπέγνω, καὶ τοὺς υἱὸν [-] ἀπέγνω	ό λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἐώρακά σε καὶ τοὺς ἀδελφοὺς [αὐτοῦ] οὐκ ἐπέγνω καὶ τοὺς υἱὸν [-] ἀπέγνω	הָאָמָר לְאָבָיו וְלְאָמָנוֹן לֹא רְאִיתָיו וְאֶת־אָחִיו לֹא הָפֵר אֶת־בָּנוֹן קָא נְעָזָב :
De 34 _{6b}	Sac 10	[παρὸ] καὶ τὴν ταφὴν [-] [λέγεται] μηδὲ εἰς εἰδέναι τούτου·	καὶ οὐκ οἰδεν οὐδεῖς τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἔως τῆς ἡμέρας ταύτης	וְלֹא־נָעַד אִישׁ אֶת־קְרָבָתוֹ עַד הַיּוֹם כֹּה :
De 34 ₁₀	Her 262	[-] οὐκ ἀνέστη ἐτὶ προφήτης [-] ως Μωυσῆς, διν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον πρόσωπον	καὶ οὐκ ἀνέστη ἐτὶ προφήτης ἐν Ισραὴλ ως Μωυσῆς διν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον	וְלֹא־קָם נְבִיא עֹז בְּיִשְׂרָאֵל כִּמְשָׁה אֲשֶׁר יִצְחָק הָהָה פְּנִים אֶל־פְּנִים :
1 Sa 1 ₁₅	Ebr 149 + Ebr 152	γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἔγώ εἰμι, καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα, καὶ ἐκγεῶ τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου	γυνὴ ἡ σκληρὰ ἡμέρα ἔγώ εἰμι καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα καὶ ἐκγεῶ τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου	אֲשֶׁה קְשַׁת־רֹוח אֲנָכִי נְנִין וְשָׁבָר לֹא שְׁתִּיתִי וְאֲשֶׁר אֶת־הַנְּפָשִׁי לְפָנֵי הָהָה :
Is 5 ₇	Som 2:172	ἀμπελῶν κυρίου παντοκράτορος οἶκος τοῦ Ισραὴλ	ἀμπελῶν κυρίου σαβαωθ οἶκος τοῦ Ισραὴλ	קָרְבָּם הָהָה צְבָאות בֵּית יִשְׂרָאֵל
Is 50 ₄	Her 25	[σύ] μοι γλῶσσαν παιδείας ἔδωκας τοῦ γνῶναι [-] ήνίκα δεῖ [φθέγξασθαι]	[κύριος] δίδωσιν μοι γλῶσσαν παιδείας τοῦ γνῶναι [ἐν καιρῷ] ήνίκα δεῖ [εἰπεῖν λόγον]	אַלְמִינִי הָהָה נְמַנֵּן לְשָׁוֹן מִנוֹדִים לְקַרְעַת לְעוֹת אֶת־יִצְחָק דָּבָר

❶ Bible	❷ Philon	❸ Texte de Philon	❹ Texte de la LXX	❺ Texte de la BHS
Ps 22 ₁ ^P	Agr 50.52	κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ύστερήσει	κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με ύστερήσει	: יהָה רְשִׁי לֹא אֲחָסֵר :
Ps 26 ₁	Som 1:75	κύριος [γὰρ] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	κύριος [-] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	יהָה אָוּרִי וַיְשֻׁב :
Ps 36 ₄	Pla 39	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	וְהַתְעַגֵּל תְּהָה :
Ps 61 ₁₂	Imm 82	ἄπαξ κύριος ἐλάλησε, δύο ταῦτα ἥκουσα	ἄπαξ ἐλάλησεν ὁ θεός δύο ταῦτα ἥκουσα	אָקֵתוּ דָבָר אַלְהִים שְׁמָעֵת :

Pr 3 ₁₁₋₁₂	Cng 177	παιδείας [θεοῦ], νίέ, μὴ ὀλιγώρει, καὶ μὴ ἐκλύουν ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· οὐ γάρ ἀγαπᾷ κύριος ἐλέγχει, μαστιγοῖ δὲ πάντα νιὸν ὃν παραδέχεται	¹¹ νίέ μὴ ὀλιγώρει παιδείας [κυρίου] [-] μηδὲ ἐκλύουν ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος ¹² οὐ γάρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει μαστιγοῖ δὲ πάντα νιὸν ὃν παραδέχεται	מָוסֵר יהָה בְּנֵי אַלְהִים וְאַלְהָה בְּתָוְכָה תְּהָה :
Pr 4 ₃	Ebr 84	νιὸς γὰρ ἐγενόμην κάγὼ πατρὶ ὑπήκοος καὶ ἀγαπώμενος ἐν προσώπῳ μητρός	νιὸς γὰρ ἐγενόμην κάγὼ πατρὶ ὑπήκοος καὶ ἀγαπώμενος ἐν προσώπῳ μητρός	כִּי־בְּנֵי קַרְבָּלָה לְאַבִּי בָּךְ ןְּתָחַד לְפָנֵי אָמֵן :

mots en italiques	= placés différemment entre ❸ et ❹		κύριος non encadré	traduisant le Tétragramme
[italiques entre crochets]	= mots présents dans 1 seule colonne		κύριος encadré de vert ^Q	traduisant אֱלֹהִים ? [ou אֱלֹהִים ?]
(...)	= mots intercalés dans la citation		κύριος encadré de pointillés	traduisant אֱלֹהִים
mots ou formes en caractères gras	= différences entre les colonnes ❸ et ❹		κυρίας encadré de tirets	= κύριος au féminin ou au pluriel
			ἐγώ εἰμι	

^A [Mut 18s.]. Cette expression est citée plusieurs fois en Mut 18 à 31 (18.23.27.29.31).

^B En Ge 17₂₂, Philon écrit κύριος et non pas θεὸς (cf. BHS יְהָה) comme dans la LXX qu'il est censé citer.

^C Curieusement, en Som 1:3, Philon remplace, dans le verset 13, la formule "ἐγώ κύριος ὁ θεὸς Αβραὰμ" adressée à Jacob, par celle, presque identique, adressée à Isaac en Ge 26₂₄ : "ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Αβραὰμ". Noter que Philon cite plusieurs fois ce même verset Ge 28₁₃ avec les mots habituels de la Septante : "ἐγώ κύριος ὁ θεὸς Αβραὰμ" (en Som 1: 159, 166 et 173). Est-ce voulu ou dû au hasard ? Le développement sur Abraham et Isaac au § 160 a-t-il un rapport avec ce détail particulier ?

^D Ge 29₃₁ est commenté également en Mut 132.

^E [Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en Leg 3:180.

^F [Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en Leg 3:180.

^G [Som 1:227]. Cette même phrase est citée par Philon aussi en Som 1:228, 238 et 241.

^H [Pot 160]. Philon cite également cette expression en Mut 11, Som 1:231 et Mos 1: 75.

^I [Mut 19]. Cette même phrase est citée par Philon également en Pot 161 et partiellement en Pos 179.

^J [Leg 2:46]. La citation peut aussi bien être du verset Ex 20₅ où la LXX a ἐγώ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου .

^K [Her 166]. Cette même phrase est citée par Philon également en Fug 101.

^L [Pos 16]. Cette même phrase, citée par Philon également en Mut 8, revient comme un refrain dans le Lévitique : en 11:44; 19:10, 12, 14, 16, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 37; 24:22; 25:17; et 26:1, 13.

^M [Pla 137]. Cette expression, que Philon cite également en Pla 95.

^N En Som 1:237, Philon ne cite probablement pas De 1₃₁, mais évoque plutôt De 8₅.

^O Pour les divergences entre le grec et l'hébreu sur De 32₈, voir C. DOGNIEZ et M. HARL, *La Bible d'Alexandrie, 5.Le Deutéronome* (Cerf, Paris 1992) p. 325-326 note.

^P Ps 22:1 est commenté également en Mut 115.

^Q Ne désignant pas Dieu, mais un "maître" ordinaire, sauf en Ex 15₁₇ [et en De 10₁₇ ?].

Les mots de Philon. Quelques statistiques

Légende : références barrées = texte non édité dans le document C "les textes"

ἐγώ εἰμι ("Ego Eimi") chez Philon d'Alexandrie = 31x dont 4x **"ἐγώ εἰμι ὁ ὥν"** = Pot 160, Mut 11, Som 1:231, Mos 1:75
+ 5x **"ὁ ὥν"** = Opi 172; Leg 3:181; Imm 110; Mut 12; Abr 121

ἐγώ εἰμι		31x	Leg 2:46 ; 3:180 ; Sac 87 ; Pot 160 ; Pos 167, 168, 179 ; Gig 63 ; Agr 51 ; Pla 95, 137 ; Ebr 149 ; Mut 1, 11 , 18, 23, 27, 29*2, 31, 58 ; Som 1:3 [= Ge 28 _{12sq}], 189, 227, 228, 229, 231 , 238, 241 ; Mos. 1:75 ; Dec 38	} dont 4x "ἐγώ εἰμι ὁ ὥν"
ὁ ὥν	nominatif masc.	9x	Opi 172 ; Leg 3:181 ; Pot 160 ; Imm 110 ; Mut 11 , 12 ; Som 1:231 ; Abr 121 ; Mos 1:75	
τὸ ὄν	nominatif ou accusatif neutre	59x [+x]	Pot 153, 154 ; Pos 2, 9, 15, 21, 28, 168, 175 ; Gig 52 ; Imm 4, 33, 52, 55, 69, 81 ; Agr 171 ; Pla 21, 22, 72, 86 ; Ebr 43, 86, 108, 117 ; Lin 65, 95, 97 ; Her 170, 229 ; Eng 8 ; Fug 78 ; Mut 7, 8, 9, 10, 14, 17, 87, 182 ; Som 1:35, 157, 182, 184, 218 , 230 ; 2:237 ; Abr 122, 270 ; Mos 2:161 ; Spe 1:209*2, 307 ; Vir 185, 215 ; Pep 27, 56 ; Prb 43 ; Cat 2 + 3 [+ Pos 4 ; Mig 183 ; Mut 27 ;] et + div.	
τὸ ὄντως ὄν	acc.neutre	4x	Pot 161 ; Imm 11 ; Ebr 83 ; Eng 5+	
τὸν ὄντα	accusatif masculin	20x	Leg 1:60, 82, 99 ; 2:1 ; 3:27, 38, 82, 172, 177 ; Che 27 ; Sac 10 ; Pot 92, 163 ; Pos 16, 69 ; Imm 69 ; Mut 82 ; Som 1:60 ; Dec 59 ; Qeo 1:100 + 7 [+ Che 27 ; Pot 139 ; Mut 21 ; Dec 8 ; Leg 347 ; Qei 1:14, 16]	
			dont par exemple : Leg 2:1, 3:38, 3:172, Sac 10, Pos 16, 69,	
τοῦ ὄντος	génitif		dont par exemple : Pot 160 , Som 1:230, Imm 109, Fug 165, Abr 121, Mos 2:99, 132, Spe 4:177, [Qei 1:3 ?]	
	gen.masc ou neutre	59x	Leg 3:105, 214 ; Che 97, 108 ; Pot 159, 160 ; Pos 14, 21 ; Imm 61, 71, 108, 109 ; Agr 52 ; Pla 26 ; Ebr 43, 44, 91, 107 ; Mig 34, 40, 54, 169, 170, 195 ; Her 166*2 ; Fug 110, 112, 165 ; Mut 57, 229, 232 ; Som 1:182, 185, 230, 234, 256 ; 2:227, 237, 242, 250, 254, 292 ; Abr 76, 121, 146 ; Mos 1:66, 2:99, 132 ; Spe 1:81, 263, 345 ; 4:177 ; Vir 181 ; Cat 11 ; Act 5 ; Gai 6 ; Qei 1:3, 11 + 17 [+Pos 167 ; Her 70 ; Mos 1:75*2 ; Dec 81*2 ; Spe 1:53, 65, 270, 309, 331, 332 ; 3:125, 4:192 ; Vir 64]	
τῷ ὄντι	datif		dont par exemple : Che 83, Mut 11 , Som 1:228, [mais pas Gig 64 ?], Spe 1:31,	
	dat.msc ou neutre	55x	Opi 27 ; Leg 1:22, 72, 3:111 ; Che 62, 83 ; Pot 162 ; Pos 112, 166 ; Gig 64 ; Imm 81 ; Agr 59, 142 ; Ebr 5, 55, 99 ; Sob 28 ; Lin 26 ; Mig 67, 79, 88 ; Her 95 ; Mut 11, 96 ; Som 1:228 ; 2:141, 228 ; Abr 28, 191, 235 ; Ios 168, 248 ; Mos 1:153, 212, 259 ; 2:212 ; Spe 1:31, 313, 345 ; 2:45, 81 ; 3:171, 191 ; 4:68 ; Vir 190, 219 ; Pep 5, 17, 123 ; Prb 10 ; Fla 130 ; Gai 164, 302 ; Qeo 2:34 ; Qep 2:3 + 28 [Leg 2:8, 25 ; Pos 114 ; Imm 24, 170 ; Agr 54, 65 ; Pla 60, 64 ; Ebr 26 ; Sob 30 ; Lin 75, 114 ; Mig 121 ; Her 114, 207 ; Eng 3 ; Fug 138 ; Som 1:79 ; 2:78, 160, 247 ; Abr 272 ; Dec 178 ; Prb 20, 99 ; Act 21 ; Qex 20]	

Total de **εἰμι** (7814x) au participe actif présent (1568x) au masculin singulier (584x) dont avec l'article = 143x [Note : vocatif = Ø]
participe présent singulier neutre = 582 (nominatif 326x ; accusatif 121x, genitif 106, datif 30x)
participe présent masculin singulier = 601x, dont nominatif 326, acc 123, gen 112, datif 40
participe présent neutre singulier = 307x, dont nominatif 73, acc 80, gen 84, datif 70
participe présent singulier génitif

παντοκράτωρ ("Pantocrator") = 3x

παντοκράτωρ	nom	2x	Sac 63	πρὸς οὗν εὐχαριστίαν καὶ τιμὴν τοῦ παντοκράτορος
			Gig 64	τῷ ὄντι χρώμενος ὁδῷ τῇ τοῦ μόνου βασιλέως καὶ παντοκράτορος
	adjectif	1x	Som 2:172 [= Is 5:7]	"ἀμπελῶν κυρίου παντοκράτορος οίκος τοῦ Ισραήλ"

τῶν δυνάμεων ("tōn dunaméōn") = 17x

Total de δύναμις (701x) dont au pluriel δυνάμεις (2978x) au génitif δυνάμεων (87x) dont avec l'article = 17x

Les 17 occurrences de "τῶν δυνάμεων" chez Philon		voir C. "Les textes" page 21
Opi 20	ἐπεὶ τίς ἀν εἴη τῶν δυνάμεων αὐτοῦ τόπος ἔτερος,	
Leg 3:49*2	ἄνευ γὰρ τῶν δυνάμεων ὁ νοῦς καθ' ἐαυτὸν γυμνὸς καὶ οὐδὲ ὃν εὐρίσκεται μία δὲ τῶν δυνάμεων καὶ ή αἰσθησις, ητις ἐστὶ γυνή.	
Sac 60	ὅτι κειρύφθαι δεῖ τὸν ἱερὸν περὶ τοῦ ἀγενήτου καὶ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ μύστην λόγον	
Pos 168	κατάχρησις δ' ἐστὶν ἐφ' ἕκαστην αὐτοῦ τῶν δυνάμεων ἀναφερομένου.	
Imm 81	εἰ δὴ τοῦ ἀνειμένου καὶ μεσότητας ἔχοντος τῶν δυνάμεων αὐτοῦ κράματος ἐμπιεῖν	
Imm 109	Μωυσῆν δὲ τῷ δορυφορουμένῳ πρὸς τῶν δυνάμεων	
Lin 137	τὸ μὲν γὰρ ὑπεράνω τῶν δυνάμεων ὃν ἐπινοεῖται περιττεύειν, οὐ --- κατὰ τὸ εἶναι μόνον·	
Lin 172	διὰ τούτων τῶν δυνάμεων ὁ ἀσώματος καὶ νοητὸς ἐπάγη κόσμος,	
Fug 101	ῶσθ' ἡνίοχον μὲν εἶναι τῶν δυνάμεων τὸν λόγον, ἔποχον δὲ τὸν λαλοῦντα,	
Abr 122	δορυφορούμενος οὖν ὁ μέσος ὑφ' ἐκατέρας τῶν δυνάμεων παρέχει τῇ ὄρατικῇ διανοίᾳ	
Spe 1:66	ἀναθήματα δὲ τοὺς ἀστέρας, ἵερέας δὲ τοὺς ὑποδιακόνους αὐτοῦ τῶν δυνάμεων ἀγγέλους,	
Spe 1:252	ἐπειδὴ τὸ κύρος ἔτερος ἀνῆπται καὶ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν χρωμένων αὐταῖς.	
Spe 1:307	περὶ τὸ ὃν αἱ πρῶται καὶ μέγισται τῶν δυνάμεων εἰσιν, ἣ τε εὐεργέτις καὶ κολαστήριος;	
Aet 74	κατακρατεῖν τε τῶν δυνάμεων,	
Aet 116	ῶσθ' ἡ ἀντίδοσις καὶ ἡ ἀντέκτισις τῶν δυνάμεων ἀναλογίας ἔξισουμένη κανόσιν ὑγιείας	
Qex 2:45	ἡ μὲν, τὴν παρουσίαν ἐμφαίνουσα τῶν δυνάμεων, ἐπεὶ καὶ βασιλέως λέγεται δόξα ἡ στρατιωτικὴ δύναμις (

Le nom **δεσπότης** apparaît 221 fois chez Philon (139x au singulier et 82x au pluriel).

Ci-dessous, quelques exemples d'occurrence du mot appliqué à Dieu (ou peut-être ?) ou à un "maître" humain

Désignant Dieu ?			en citation (ou en allusion = cf.) ☰
oui	?	non	
Leg 1:95			ὑπὸ τοῦ κυρίου ὡς δεσπότου καὶ ἔξουσίαν ἔχοντος σκορακίζοιτο
Leg 1:96			ἐπεὶ καὶ ὡς δεσπότης ὁ κύριος καὶ ὡς εὐεργέτης ὁ θεὸς ἐνετέλλετο
Leg 2:63			τότε γὰρ καὶ ὁ δεσπότης ἀπάντων "καθαριεῖ αὐτήν"
Leg 2:83			τε καὶ τὴν γένεσιν τοῦ δεσπότου, ἐαυτὸν μέν,
Leg 3:9			σὲ γάρ, ὃ δέσποτα, τιμᾶσθαι δίκαιον μόνον.
Leg 3:194			ὑποδέξεται σε φιλόδουλος δεσπότης
	Che 83		οἱ δὲ λεγόμενοι δεσπόται δόξῃ μόνον, ..., ὀνομάζονται,
	Che 107		διάνοια ἡ τῷ δεσπότην ἔχειν τὸν ἥγεμόνα πάντων ὄμοιογενῖν·
Che 119			ὅτι κύριος εἰς ἀπάντων καὶ δεσπότης ἐστίν
Gig 45			ἄλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ "ἐγὼ ὁ ἄρχων καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ δεσπότης."
Pla 90			τὸν μὲν οἷα ἐπὶ δεσπότῃ φόβον ἀναιρῶν,
Pla 91			ὅτι ὁ δεσπότης καὶ ἥγεμὼν τῶν ὅλων
Sob 55-56			οὐχὶ δεσπότης ἡ κύριος.
Her 2, 22, 24			"δέσποτα τί μοι δώσεις"
Her 23			ώστε τὸν δεσπότην κύριον εἶναι καὶ ἔτι ώσανεὶ φοβερὸν κύριον
Her 100			"δέσποτα, κατὰ τί γνώσομαι, ὅτι κληρονομήσω αὐτήν"
Mut 19			δικαιοῖ γὰρ τῶν μὲν φαύλων λέγεσθαι κύριος καὶ δεσπότης
Mut 21			ἄλλὰ τὸν ὄντως ὄντα δεσπότην.
	Spe 3:145		τὴν τιμὴν ἐπανορθούσθω τῷ δεσπότῃ
	Prb 104		πότερον δοῦλον ἡ κύριον ἀποφαντέον τοῦ δεσπότου
	Gai 286		εἰμι τῶν εἰδότων μὲν ὅτι δεσπότην ἔχω καὶ κύριον κεκριμένων

La LXX utilise 23x le mot δεσπότης = dans la BHS à 7x, אָדָן 4x, יְהוָה 5x, אֲלֹהִים 3x, מֶלֶךְ 1x, אֵשׁ 1x, בָּנָה 1x, Ø 1x ... mais PHILON ne cite que 2 de ces versets = en Ge 15:2 et 15:8, jamais les autres

LXX	Texte de la LXX	et son correspondant Hébreu	Références	et texte de PHILON
Ge 15:2	δέσποτα τί μοι δώσεις	אָדָן יְהוָה מֶלֶךְ	Her 2, Her 22, 24	δέσποτα, τί μοι δώσεις;
Ge 15:8	δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι στὶ κληρονομήσω αὐτήν	אָדָן יְהוָה בָּנָה אָקָע כִּי אִירְשֶׁבֶת :	Her 100	δέσποτα [-], κατὰ τί γνώσομαι, στὶ κληρονομήσω αὐτήν ;
Jos 5:14	δέσποτα τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ	מֶלֶךְ אָדָן מַזְכֵּר אֶל עַבְדוֹ :	Ø	
Is 1:24	διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ	לֹאָנוּ נָאָמֵן הָאָרוֹן תְּהִנָּה צְבָאֹת יְהוָה יִשְׂרָאֵל	Ø	
Is 3:1	ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ ἀφελεῖ	כִּי הַגָּה הָאָרֹן יְהוָה צְבָאֹת מֶסֶר	Ø	
Is 10:33	ἰδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ συνταράσσει	הַגָּה הָאָרוֹן יְהוָה צְבָאֹת מַעַרְךָ	Ø	
Jr 1:6	ὦ δέσποτα κύριε ίδού οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν	אָדָה אָדָן יְהוָה הַגָּה לְאִינְעַטְתִּי דָּבָר	Ø	
Jr 4:10	ὦ δέσποτα κύριε ἄρα γε ἀπατῶν ἡπάτησας	אָדָה אָדָן יְהוָה אַפְּחַת הָאָשָׁא	Ø	
Jr 15:11 ?	γένοιτο δέσποτα κατευθυνόντων αὐτῶν	אָמַר יְהוָה אֶל-לְאָמִר [שְׁרוֹתָק] לְטוּב	Ø	
Jon 4:3	καὶ νῦν δέσποτα κύριε λαβὲ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἔμοι	וְעַתָּה יְהוָה קָח-נָא אֶת-גִּנְפּוֹשִׁי מְמֻנָּנִי	Ø	
Jb 5:8	οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου κύριον δὲ τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι	אוּלָם אָנָי אַדְנָשׁ אֶל :	Ø	
Pr 6:7	ἐκείνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος μηδὲ τὸν ὀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὥν	אָשֵׁר אִינְדָּה קְצִין שְׁטָר וּמְשָׁלֵל :	Ø	
Pr 17:2 ¹	οἰκέτης νοήμων κρατήσει δεσποτῶν ἀφρόνων	עֲבָד-מִשְׁבֵּיל וּמְשָׁל בְּבִן מְבִישׁ	Ø	
Pr 22:7	καὶ οἰκέται ιδίοις δεσπόταις δανιοῦσιν	וְעַבְדֵּל לֹאָישׁ מְלוֹה :	Ø	
Pr 29:25	ὅς δὲ πέποιθεν ἐπὶ τῷ δεσπότῃ σωθήσεται	וְבוֹטֵחַ בִּיתָּה יִשְׁגַּב	Ø	
Pr 30:10	μὴ παραδῷς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου	אַל-פְּלִשְׁנָן עֲבָד אֶל- (אָלָנוּ) [אָלָנוּ]	Ø	
Da 3:37	στὶ δέσποτα ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη	Ø	Ø	
Da 9:8	δέσποτα ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ δυνάσταις	לְבָנָה	Ø	
Da 9:15	καὶ νῦν δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἔξαγαγὼν τὸν λαόν σου ἐξ Αἰγύπτου	וְעַתָּה אָדָן מְצִיר בְּנָה לְבָנָה בְּשַׁת הַפְּנִים	Ø	
Da 9:16	δέσποτα κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου ἀποστραφήτω ὁ θυμός σου	דָּנִי כְּכָל-צְדָקָה נְקָרָה אֶפְּנָה	Ø	
Da 9:17.17	καὶ νῦν ἐπάκουσον δέσποτα τῆς προσευχῆς τοῦ παιδός σου [...] ἐπὶ τὸ ἀγίασμά σου τὸ ἔρημον ἐνεκεν τῶν δούλων σου δέσποτα	וְעַתָּה אָלָנוּ אַל-תְּפִלָּה עֲבָד בְּנָה [וְאָלָנוּ אַל-תְּפִלָּה עֲבָד] עַל-מְקֻשָּׁה לְמַעַן :	Ø	
Da 9:19	κύριε σὺ ἐλάτευσον κύριε ἐπάκουσον καὶ ποίησον καὶ μὴ χρονίσοις ἔνεκα σεαυτοῦ δέσποτα στὶ τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη [...]	אָדָן שְׁמַעַה אָדָן סְלָה הַקְּשִׁיבָה וְעַשָּׂה אַל-תְּאַחַר לְמַעַן אָלָנוּ כִּי-שְׁמַעַה נְקָרָא [...]	Ø	

¹ En Pr 17:2, le verbe hébreu יְמַשֵּׁל correspond au grec κρατήσει et le complément בְּן en prend la nuance de "fils" (de "despotēs").

κύριος et les mots de la famille : (avec sens technique en grammaire)

		textes cités	autres textes
κυριεύω verbe	être (ou devenir) maître de	Leg 3:187, 220 ; Che 74 ; Som 2:7*, 95, 100** ; Hyp 7:5	
κυριολογέω verbe	1. employer les mots au sens propre par opposition à sens figuré ou parabolique ώστε ούδε τὸ "ώς ἀνθρωπος" ἐπὶ θεοῦ κυριολογεῖται, κατάχρησις δὲ ὄνομάτων ἔστι παρηγοροῦσα τὴν ἡμετέραν ἀσθένειαν. ἀφελεῖς οὖν (Sac 101)	Mos 1:75 , + Sac 101, Pot 58, Pos 7, 68, Imm 71, Qei 1:3 Som 2:245, Abr 120, [+ Qge 2:54 ??] dans la nature de l'homme, ne peuvent pas être attribuées à la propriété de Dieu, mais cela ne se fait que par une mauvaise application métaphorique des termes, par laquelle nous réparons notre faiblesse. (Sac 101)	

κύριος nom 240x		
n.pr? 1x Qge 4:51	"καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα" (Ge 19:24)	mais voir Som 1:85

κύριος adj 200	<i>significations</i>	<i>par opposition à</i>	<i>traduction</i>
	1. qui a pleine autorité 2. qui a sa force propre (assemblée) →(temps) fixé, marqué Τὸ κύριον = le moment décisif → ή κυρία = le terme, le jour du jugement 3. principal, le plus important	2. σύγκλητος (ἐκκλοσία)	2. convoquée (assemblée)
grammaire	κύριον (ὄνομα) (mot employé) au sens propre κύριον (ὄνομα) = (mot) <u>courant</u> , ordinaire κύριον (ὄνομα) = (nom) <u>propre</u> (d'une personne)	- τροπικός (τροπική φράσις) = μεταφορικός ία γλῶττα	figuré (expression figurée) (le mot) insigne, rare
κυρίως →adv.	1. en maître, avec autorité 2. avec force de loi, légitimement 3. d'une manière juste, exacte, décisive 4. au sens propre, proprement	μεταφορᾶ κατὰ μεταφοράν	par métaphore, au sens figuré
ἀλληγορία	1. allégorie, langage allégorique 2. explication allégorique 3. langage par métaphore		
ἀλληγορικῶς	allégoriquement		

κύριον ὄνομα = 14x = Leg 1:75 ; Pot 22, 76, 131 ; Imm 1:86, 139 ; Pla 74 ; Mut 14, 15, 94 ; Som 1:163 ; Abr 121 ; Mos 2:38 ; Gai 6

κυρίως → adv. = 55x = Opi 37, 89, 102, 135, 154 ; Leg 2:10 ; 3:86 ; Che 1, 109, 121, 122 ; Sac 30, 108, 121 ; Pot 57, 115, 130, 136, 138 ; Imm 53, 112 ; Mig 183 ; Her 22, 55, 98, 124, 168, 188, 231, 259, 296 ; Cng 97, 106, 143 ; Mut 27, 28, 131, 266 ; Som 1:252 ; 2:230, 236, 264 ; Mos 1:157 ; 2:101 [κυρίως εἰπεῖν = à proprement parler] , 191 ; Dec 104 ; Spe 1:205, 223, 302, 328 ; 3:209 ; 4:188 ; Vir 4 ; Gai 10 ; Qex 2:16

L'expression "אֲדֹנֵי יְהוָה" dans la LXX (et parfois chez Philon)

		PHILON	LXX	BHS
Ge 15 ₂		δέσποτα, τί μοι δώσεις ;	δέσποτα τί μοι δώσεις	אֲלֹנִי יְהוָה מֶה-קְפָנֶל-
Ge 15 ₈		δέσποτα [Ø],	δέσποτα κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה
De 3 ₂₄			κύριες κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה
De 9 ₂₆			καὶ εὐξάμην πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἰπα κύριε κύριε +	וְאַתְּפָלֵל אֲלֹנִי יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה
Jos A 7 ₇			δέομαι [Ø] κύριε	אֲהָנוּ אֲלֹנִי יְהוָה
Jg A 6 ₂₂			28אֵיךְ κύριε κύριε	אֲהָהָה אֲלֹנִי יְהוָה
Jg 16 ₂₈			πρὸς κύριον καὶ εἶπεν Αδωναιες κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה
2Sa 7 ₁₈			καὶ εἶπεν τίς εἰμι ἐγώ κύριε μου κύριε	וְאָמַר מִי אָנֹכִי אֲדֹנֵי יְהוָה
2Sa 7 _{19.19.20.22.28.29} = 6			κύριε μου κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה
1R 2 ₆			τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης [Ø] κυρίου	אֲתָּה־אַרְנוֹן אֲדֹנֵי יְהוָה
1R 8 ₅₃			κύριες κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה :
Ps 69 ₇			κύριες κύριε τῶν δυνάμεων	אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Ps 71 ₅			κύριες κύριος	אֲלֹנִי יְהוָה
Ps 71 ₁₆			κυρίους κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה
Is = 23				
Is 3 _{15/16}			τάδε λέγει [Ø] κύριος	נָאָמַר אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Is 5 ₆₈			εἶπεν [Ø] κύριος	נָאָמַר אֲלֹנִי יְהוָה
Is 28 ₁₆ , 30 ₁₅ , 49 ₂₂ , 52 ₄ = 4			οὗτο[ς] λέγει [Ø] κύριος	כָּלָה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה
Is 65 ₁₃			τάδε λέγει [Ø] κύριος	כָּה־אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה
Is 7 ₇ , 10 ₂₄ , 22 ₁₅ = 3			τάδε λέγει [Ø] κύριος σαβαωθ	כָּלָה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה
Is 22 ₁₂			[Ø] κύριος σαβαωθ	אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Is 28 ₂₂			παρὰ [Ø] κυρίου σαβαωθ	מְאֹת אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Is 10 ₂₃			ποιήσει [?] ὁ θεός	אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת עֲשָׂה
Is 22 ₁₄			[Ø]	אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת :
Is 25 ₈			[?] ὁ θεός	אֲלֹנִי יְהוָה
Is 40 ₁₀ , 48 ₁₆ , 50 _{5,9} , 61 _{1,11} , 65 ₁₅ = 7		[Ø σύ] μοι γλῶσσαν παιδείας ἔδωκας	[Ø] κύριος	אֲלֹנִי יְהוָה
Is 50 ₄			[Ø] κύριος διδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας	אֲלֹנִי יְהוָה גַּם לִלְשׁוֹן לְמוֹרִים
Jr = 11				
Jr 32 ₂₅			[Ø]	אֲלֹנִי יְהוָה
Jr 1 ₆ , 4 ₁₀ = 2			ὦ δέσποτα κύριε	אֲהָהָה אֲלֹנִי יְהוָה
Jr 14 ₁₃ , 32 ₁₇ = 2			ὦ [Ø] κύριε	אֲהָהָה אֲלֹנִי יְהוָה
Jr 2 ₂₂			λέγει [Ø] κύριος	גָּמַם אֲלֹנִי יְהוָה :
Jr 2 ₁₉			λέγει [?] κύριος ὁ θεός σου	נָאָמַר אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Jr 49 ₅			εἶπεν [Ø] κύριος	נָאָמַר אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Jr 50 ₃₁			λέγει [Ø] κύριος	נָאָמַר אֲלֹנִי יְהוָה צְבָאוֹת
Jr 7 ₂₀			τάδε λέγει [Ø] κύριος	כָּה־אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה
Jr 44 ₂₆			εἰπεῖν ζῇ κύριος κύριος	אָמַר סִירָאָלֹנִי יְהוָה

	PHILON	LXX	BHS
Ez = 217			
Ez 12 ₁₀ , 13 ₂₀ , 14 ₆ , 20 ₃₉ , 21 ₃ , 22 ₃₁ , 23 _{28.46} , 26 _{15.19} , 28 _{12.25} , 29 ₁₉ , 30 _{10.13.22} , 31 ₁₅ , 33 _{25.27} , 34 _{2.10.17.20} , 35 ₃ , 36 _{2.3.5.13} , 37 ₂₁ , 38 _{3.10.17} , 39 ₂₅ = 33	τάδε λέγει κύριος κύριος	פֶּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה	
Ez 6 _{3a} , 25 _{3a} , 36 _{4a} = 3		λόγον [Ø] κυρίου	דָּבָר־אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 24, 31 _{1.27} 55.7.8, 63 _{b.11} , 7 _{2.5} , 11 _{7.16.17} , 12 _{19.23.28a} , 13 _{3.8a.13.18} , 14 _{4.21} , 15 ₆ , 16 _{3.36.59} , 17 _{3.9.19.22} , 20 _{3a.5.27.30} , 21 _{29.31.33} , 22 _{19.28} , 23 _{22.32.35} , 24 _{3.6.9.21} , 25 _{3b.6.8.12.13.15.16} , 26 _{3.7} , 27 ₃ , 28 _{2.6.22} , 29 _{3.8.13} , 30 ₂ , 31 ₁₀ , 32 _{3.11} , 34 ₁₁ , 35 ₁₄ , 36 _{4b.6.22} , 37 _{5.9.12.19} , 38 ₁₄ , 39 _{1.17} = 78	τάδε λέγει [Ø] κύριος	פֶּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה :	
Ez 46 ₁₆ , 47 ₁₃ = 2		τάδε λέγει [?] κύριος θεός	פֶּה־אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה
Ez 44 _{6.9} , 45 _{9a.18} , 46 ₁ = 5		τάδε λέγει [?] κύριος ὁ θεός	כֵּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 43 ₁₈		τάδε λέγει [?] κύριος ὁ θεός Ισραὴλ	כֵּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 36 ₇		[Ø]	כֵּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 5 ₁₁ , 11 _{8.21} , 12 _{25.28b} , 13 _{8b.16} , 14 _{11.14.16.18.20.23} , 15 ₈ , 16 _{8.14.19.23.30.43.48.63} , 17 ₁₆ , 18 _{3.9.23.30.32} , 20 _{3b.31.33.36.44} , 22 ₁₂ , 23 ₃₄ , 24 ₁₄ , 25 ₁₄ , 26 _{5.14} , 28 ₁₀ , 30 ₆ , 32 ₁₄ , 33 ₁₁ , 34 ₃₀ , 35 ₁₁ , 38 ₂₁ , 39 _{5.10.13.20} , 43 ₂₇ = 51	λέγει [Ø] κύριος	נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :	
Ez 20 ₄₀ , 21 _{12.18} , 22 ₃₁ , 26 ₂₁ , 29 ₂₀ , 31 ₁₈ , 32 _{8.16.31.32} , 34 _{8.15.31} , 35 ₆ , 36 _{14.15.32.33.37} , 38 ₁₈ , 39 _{8.29} = 23	λέγει κύριος κύριος	נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :	
Ez 45 _{9b.15} , 47 ₂₃ , 48 ₂₉ = 4		λέγει [?] κύριος θεός	נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 43 ₁₉ , 44 _{12.15.27} = 4		λέγει [?] κύριος ὁ θεός	נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 8 ₁		[Ø] κυρίου	: אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 37 ₃		[Ø] κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 9 ₈		οἴμμοι [Ø] κύριε	אֲהָל אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 11 ₁₃		οἴμμοι οἴμμοι [Ø] κύριε	אֲהָל אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 21 ₅		μηδαμῶς κύριε κύριε	אֲהָל אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 4 ₁₄		μηδαμῶς [?] κύριε θεὸς τοῦ Ισραὴλ	אֲהָל אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 13 ₉ , 23 ₄₉ , 24 ₂₄ = 3		ἐγὼ [Ø] κύριος	אָנָּי אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 28 ₂₄ , 29 ₁₆ = 2		ἐγὼ εἰμὶ [Ø] κύριος	אָנָּי אֲלֹנִי יְהוָה :
Ez 36 ₂₃	[ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος]	[Ø]	[כִּי־אָנָּי יְהוָה] נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :
Am = 20			
Am 1 ₈ , 7 ₆ / + Am 8 _{3.11} = 4		λέγει [Ø] κύριος / λέγει [Ø] κύριος	אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה / נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 7 _{4b}		ἐν πυρὶ [Ø] κύριος	בְּאָשׁ אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 4 ₂ / 6 ₈ = 2		ὁμνύει [Ø] κύριος ὥμοσεν [Ø] κύριος	נְשָׁבָע אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 3 _{7.8} = 2		[?] κύριος ὁ θεός	אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 9 ₈		οἱ ὄφθαλμοι [?] κυρίου τοῦ θεοῦ	עַנְנִינוּ אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 3 ₁₁		τάδε λέγει [?] κύριος ὁ θεός	כֵּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 4 ₅ , 8 ₉ = 2		λέγει [?] κύριος ὁ θεός	נָאָם אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 5 ₃		τάδε λέγει κύριος κύριος	כֵּה אָמַר אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 7 _{1.4a} , 8 ₁ = 3		οὐτως ἔδειξέν μοι [Ø] κύριος	כֵּה γεράνι אֲלֹנִי יְהוָה :
Am 3 ₁₃		λέγει [?] κύριος ὁ θεός ὁ παντοκράτωρ	נָאָם־אֲלֹנִי יְהוָה אֶלְלָה בָּאָבָא :
Am 7 _{2.5} = 2		κύριε κύριε	אֲלֹנִי יְהוָה :
div. proph. = 3			
Ab 1		[?] κύριος ὁ θεός	אֲלֹנִי יְהוָה :
Mi 1 ₂		καὶ ἔσται [Ø] κύριος ἐν ὑμῖν	וְיַהְיֵ אֲלֹנִי יְהוָה בְּכֶם :

	PHILON	LXX	BHS
So 1 ₇	[ou] [יְהוָה אֱלֹהִים] = 5	εὐλαβεῖσθε ἀπὸ προσώπου [?] κυρίου τοῦ θεοῦ	בָּשָׁמֶן אֱלֹהִים יְהוָה
Ha 3 ₁₉		[?] κύριος ὁ θεὸς δύναμις μου	יְהוָה אֱלֹהִים חַילִי
Ps 68 ₂₁		καὶ τοῦ κυρίου κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου	וְלֹתָנָה אֱלֹהִים לְפָנָת תָּצָאָה :
Ps 109 ₂₁		καὶ σύ κύριε κύριε ποίησον μετ' ἐμοῦ ἔλεος	(אֲתָּה) תָּנָה אֱלֹהִים עֲשֵׂה אָתָּה
Ps 140 ₈		κύρια κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας μου	גָּתָּה אֱלֹהִים עַז יְשׁוּעָתִי
Ps 141 ₈		ὅτι πρὸς σέ κύριε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου	כִּי אָלִיכָּנוּ יְהוָה אֱלֹהִים עַזְנוּ

Le mot δεσπότης dans la LXX = 23x

Philon cite 23x la LXX où le mot δεσπότης correspond à l'hébreu = אֲדֹנִי 7x ; אֲדוֹן 5x ; אֲלֹהִים 3x ; יהוה 3x ; אישׁ 1x ; מְשֻׁלָּח 1x ; 1x et 1x Αδωναι en 1 Sa 1:11, qui correspond à l'hébreu : ?? (peut-être le tétragramme ??)

(Ge 15:2) **וַיֹּאמֶר אֶבְרָם אֶלְעָזָר מֶה-תִּתְהַלֵּל עָרֵיךְ הַולֵּךְ בַּיּוֹתְךָ וּבָדָמְשָׁק בַּיּוֹתְךָ אֶלְעָזָר :**
 LXX λέγει δὲ Αβραμ δέσποτα τί μοι δώσεις ἐγώ δὲ ἀπολύτωμαι ἀτεκνός ὁ δὲ νιὸς Μασεκ τῆς οἰκογενοῦς μου οὗτος Δαμασκὸς Ελιεζέρ
 DRB Et Abram dit : Seigneur Éternel, que me donneras-tu ? Je m'en vais sans enfants, et l'héritier de ma maison, c'est Éliezer de Damas.

(Ge 15:8) **וַיֹּאמֶר אֶלְעָזָר בְּמֹה אָנוּ כִּי אִירְשָׁנָה :**
 LXX εἶπεν δέ δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν
 DRB Et il dit : Seigneur Éternel, à quoi connaîtrai-je que je le posséderai ?

(Jos 5:14) **וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אָנִי שָׁרֵד-צָבָא יְהוָה עֲתָה בָּאתִי :**
 LXX ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου νυνὶ παραγέγονα
 καὶ Ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εἶπεν αὐτῷ δέσποτα τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ
 DRB Et il dit : Non, car c'est comme chef de l'armée de l'Éternel que je suis venu maintenant.
 Et Josué tomba sur sa face contre terre, et lui rendit hommage, et lui dit : Qu'est-ce que mon Seigneur dit à son serviteur ?

(Pr 6:7) **אָשֵׁר אִזְרָאֵל קָצֵין שְׂטָר וּמְשָׁלֵן :**
 LXX ἐκείνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δέσποτην ὥν
 DRB Elle qui n'a ni chef, ni surveillant, ni gouverneur,

(Pr 17:2) **עֲבָד-מִשְׁכָּל בְּרִית בְּרִית עֲבָד לְהָלָה וּבְתֻודָּה יְהִילָּק נְחָלָה :**
 LXX οἰκέτης νοήμων κρατήσει δεσποτῶν¹ ἀφρόνων
 DRB Un serviteur sage gouvernera le fils qui fait honte,

(Pr 22:7) **עַשְׁר בְּרִישִׁים יִמְשָׁל וְעַבְדָּל לְהָלָה לְאִישׁ מְלָאֵךְ :**
 LXX πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσιν
 DRB Le riche gouverne les pauvres,

(Pr 29:25) **חִרְקַת אָדָם יִתְהַגֵּן מִזְקָנֵת וּבְצַח בִּיהָה יִשְׁאָב :**
 LXX φοβηθέντες καὶ αἰσχυνθέντες ἀνθρώπους ὑπεσκελίσθησαν ὁ δὲ πεποιθώς ἐπὶ κύριον εὐφρανθήσεται
 ἀσέβεια ἀνδρὶ δίδωσιν σφάλμα ὃς δὲ πέποιθεν ἐπὶ τῷ δέσποτῇ σωθήσεται
 DRB La crainte des hommes tend un piège,
 mais qui se confie en l'Éternel est élevé dans une haute retraite.

(Pr 30:10) **אֶל-פְּלִשְׁעָן עֲבָד אָלָּן (אֶלְעָזָר) [אֶלְעָזָר] :**
 LXX μὴ παραδῷς οἰκέτην εἰς χεῖρας δέσποτου
 DRB N'accuse pas un serviteur auprès de son maître,

(Jb 5:8) **אוּמָן אָנִי אֶקְרֶשׁ אֶל-**
 LXX οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου
 DRB Mais moi je rechercherai Dieu,

(Jon 4:3) **וְעַתָּה יְהֹנָּה קָח-נָא אֶת-נְפָשָׁי מִנִּי : סִי עֹזֶב מוֹתִי מִנִּי :**
 LXX καὶ νῦν δέσποτα κύριε λαβὲ τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ
 DRB et maintenant, Éternel, je t'en prie, prends-moi ma vie,

(Is 1:24) **הִי אֱקָם מִצְרָיִם אֶנְקָמָה מִזְרָבִי לְכָנָן הַדָּרוֹן יְהֹנָּה אֶבְאָות אֶבְרָאֵל :**
 LXX διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ δέσποτης κύριος σαβαθώ
 οὐαὶ οἱ ισχύοντες Ἰσραὴλ οὐ πάσεται γάρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω
 DRB C'est pourquoi le Seigneur, l'Éternel des armées, le Puissant d'Israël, dit :
 Ha ! je me satisfierai en mes adversaires, et je me vengerai de mes ennemis ;

(Is 3:1) **כִּי הַגָּה קָרְדוֹן יְהֹנָּה אֶבְאָות מִסְרָר מִרְוִישָׁלָם וּמִיהוֹרָה מִשְׁעָן וּמִשְׁעָנָה כָּל מִשְׁעָנָר-קָהָם וְכָל מִשְׁעָנָר-מִמְּרָם :**
 LXX ιδοὺ δὴ ὁ δέσποτης κύριος σαβαθώ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς Ιουδαίας καὶ ἀπὸ Ιερουσαλήμ
 ισχύοντα καὶ ισχύουσαν ισχὺν ἄρτου καὶ ισχὺν ὕδατος
 DRB Car voici, le Seigneur, l'Éternel des armées, ôte de Jérusalem et de Juda
 le soutien et l'appui, tout soutien de pain et tout soutien d'eau,

¹ En Pr 17:2, le verbe hébreu **יִמְשָׁל** correspond au grec κρατήσει et le complément **בָּן** en prend la nuance de "fils" (de "despotê").

(Is 10:33) הַגָּהַת אֶלְלוֹן יְהוָה אֲכֹזֶת מִשְׁעָרָה בְּמִשְׁעָרָה
בְּרִמֵּי הַקּוֹמָה גָּדוֹלִים וְגַבְבָּרִים יִשְׁפְּלִוּ:

LXX ιδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος
καὶ οἱ ύψηλοὶ τῇ ὕβρει συντριβήσονται καὶ οἱ ψυγῆλοὶ ταπεινωθήσονται
DRB Voici, le Seigneur, l'Éternel des armées, abat les hautes branches avec violence,
et ceux qui sont grands de stature seront coupés, et ceux qui sont élevés seront abaissés ;

(Jr 1:6) נִאֵלֵר אֱלֹהִים יְהוָה תְּנַהַּל לְאַרְצָעִתִּי דָּבָר כִּינְעָר אָנָּכִי :

LXX καὶ εἶπα ὡς δέσποτα κύριε ιδοὺ οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν
DRB Et je dis : Ah, Seigneur Éternel ! voici, je ne sais pas parler ; car je suis un enfant.

(Jr 4:10) נִאֵלֵר אֱלֹהִים יְהוָה אָכֹן כַּשְׁאַהֲרֹן לְפָנָם הַזָּהָר וְלִירוֹשָׁלָם לְאַמְרָר שְׁלֹום יְהִי לְךָ
וְנִגְעַשְׂתָּה עַד־הַנֶּשֶׁשׁ :

LXX καὶ εἶπα ὡς δέσποτα κύριε ἄρα γε ἀπατῶν ἡ πάτησας τὸν λαὸν τοῦτον καὶ τὴν Ιερουσαλημ λέγων εἰρήνη ἔσται ὑμῖν
καὶ ιδοὺ ἥψατο ἡ μάχαιρα ἔως τῆς ψυχῆς αὐτῶν
DRB Et je dis : Ah, Seigneur Éternel ! certainement tu as bien trompé ce peuple et Jérusalem, en disant : Vous aurez la paix ! ...
et l'épée est venue jusqu'à l'âme.

(Jr 15:11) אָמַר יְהוָה אֱלֹהִים (שְׁרוֹתָה) לְטוֹב שְׁרִירִית בְּעַתְּרִעָה וּבְעַתְּצָרָה אֶת־הָאֵיב :

LXX γένοιτο δέσποτα κατευθυνόντων αὐτῶν
εἰ μὴ παρέστην σοι ἐν καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἔχθρον
DRB L'Éternel dit : Si je ne te délivre pour le bien !
Si je ne fais venir au-devant de toi l'ennemi, au temps du malheur, et au temps de la détresse !

(Dn 3:37 LXX) ὅτι δέσποτα ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
(DnT 3:37 BGT) ὅτι δέσποτα ἐσμικρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐσμεν ταπεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν

(Dn 9:8) נִדְנוּ לְנוּ בְּשַׁת הַפְּנִים לְמַלְכֵינוּ לְשֻׁרְינֵנוּ וּלְאַבְנֵינוּ אֲשֶׁר חָטָאת :

(Dn 9:8 LXX) δέσποτα ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ δυνάσταις καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν
ὅτι ἡμάρτομέν σοι
(DnT 9:8 BGT) κύριε ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν
οἵτινες ἡμάρτομέν σοι
(Dn 9:8 DRB) Seigneur, à nous la confusion de face, à nos rois, à nos princes, et à nos pères,
parce que nous avons péché contre toi.

(Dn 9:15) וְעַתָּה אָלֹנִי אֲלֹנִי אֲשֶׁר־הַזָּהָר אֲשֶׁר־הַזָּהָר מִאָרָז בֵּין כַּעֲלָלָה שְׁמָם כִּיּוֹם קָדְשָׁה־אָנָנוּ רְשָׁעָנוּ :

(Dn 9:15 LXX) καὶ νῦν δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν λαόν σου ἐξ Αἰγύπτου τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ
καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡμάρτομεν ἡγνοήκαμεν
(DnT 9:15 BGT) καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὃς ἐξήγαγες τὸν λαόν σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾶ
καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἡμάρτομεν ἡνομήσαμεν
(Dn 9:15 DRB) -Et maintenant, Seigneur, notre Dieu, toi qui as fait sortir ton peuple du pays d'Égypte à main forte,
et qui t'es fait un nom, comme *il paraît* aujourd'hui: nous avons péché, nous avons agi méchamment !

(Dn 9:16) אֲלֹנִי כָּל־צְדָקָתְךָ יִשְׁבַּב־נָא אֲפָקָתְךָ מִשְׁעָרָה יְרוֹשָׁלָם כְּרִדְבָּשָׁה
כִּי בְּקָדְשָׁאָנוּ וּבְעַונָּות אֲבָתָנוּ יְרוֹשָׁלָם כְּעַמְּדָנוּ לְכָל־כְּבָבָרָנוּ :

(Dn 9:16 LXX) δέσποτα κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου ἀποστραφήτω ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὄργή σου
ἀπὸ τῆς πόλεώς σου Ιερουσαλημ ὅρους τοῦ ἀγίου σου
ὅτι ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς ἀγνοίαις τῶν πατέρων ἡμῶν Ιερουσαλημ
καὶ ὁ δῆμός σου κύριε εἰς ὄνειδισμὸν ἐν πᾶσι τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν
(DnT 9:16 BGT) κύριε ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου ἀποστραφήτω δὴ ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὄργή σου
ἀπὸ τῆς πόλεώς σου Ιερουσαλημ ὅρους ἀγίου σου
ὅτι ἡμάρτομεν καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡμῶν καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν Ιερουσαλημ
καὶ ὁ λαός σου εἰς ὄνειδισμὸν ἐγένετο ἐν πᾶσιν τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν
(Dn 9:16 DRB) Seigneur, selon toutes tes justices, que ta colère et ta fureur se détournent, je te prie,
de ta ville de Jérusalem, ta sainte montagne.
Car à cause des iniquités de nos pères, Jérusalem
et ton peuple sont en opprobre à tous ceux qui nous entourent.

(דנ 9:17 WTT) וְעַתָּה שְׁמַע אֶל־שְׁנִינוּ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ וְאֶל־קָדוֹשָׁנוּ יְהוָה : וְהִיא כְּפָרָנָה לְמַעַן אֶלְעָנָה

(Dn 9:17^{LXX}) καὶ νῦν ἐπάκουσον δέσποτα τῆς προσευχῆς τοῦ παιδός σου καὶ ἐπὶ τὰς δεήσεις μου

καὶ ἐπιβλεψάτω τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἀγίον σου τὸ ἔρημον ἐνεκεν τῶν δούλων σου δέσποτα

(DnT 9:17^{BGT}) καὶ νῦν εἰσάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προσευχῆς τοῦ δούλου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ

καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸ ἀγίασμά σου τὸ ἔρημον ἐνεκέν σου κύριε

(Dn 9:17^{DRB}) Et maintenant, écoute, ô notre Dieu, la prière de ton serviteur et ses supplications,

et, pour l'amour du Seigneur, fais luire ta face sur ton sanctuaire désolé.

(דנ 9:19 WTT) אָלֵינוּ שְׁעָה אָלֵינוּ סְבִבָּה אָלֵינוּ קָדוֹשָׁה וְעַשָּׂה אָלֵינוּ רָחֲמָה : לְמַעַן אֶלְעָנָה נָקָרָה עַל־עִירָּה כִּי־שְׁנָאָה

(Dn 9:19^{LXX}) κύριε σὺ ἵλατευσον κύριε ἐπάκουσον καὶ ποίησον καὶ μὴ χρονίσῃς

ἐνεκα σεαυτοῦ δέσποτα ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη ἐπὶ τὴν πόλιν σου Σιων καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου Ισραὴλ

(DnT 9:19^{BGT}) κύριε εἰσάκουσον κύριε ἥλασθητι κύριε πρόσχες καὶ ποίησον μὴ χρονίσῃς

ἐνεκέν σου ὁ θεός μου ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὴν πόλιν σου καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου

(Dn 9:19^{DRB}) Seigneur, écoute ; Seigneur, pardonne ; Seigneur, sois attentif et agis ; ne tarde pas

à cause de toi-même, mon Dieu ; car ta ville et ton peuple sont appelés de ton nom.

(1 Sa 1:11) וְתַחַדְךָ וְתַאֲמַר הָלָה צְבָאֹת אָמִן־אָלָה תְּרִאָה בְּעֵנִי אַמְּמָנָה
זְכַרְמָנִי וְלֹא־תִשְׁכַּח אֶת־אַמְּמָנָה וְגַם־תְּהִלָּה לֹא־תִּתְהַלֵּךְ גָּרָע אַנְשָׁים
וְגַם־תְּהִלָּה כְּלִיל־יְמִינִי מֵין : וְמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רָאָשׁוֹ :

LXX καὶ ηὗξατο εὐχὴν κυρίῳ λέγοντα **Ἄδωναί** κύριε ελωαὶ σαβαωθ ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης σου

καὶ μνησθῆς μου καὶ δῆρες τῇ δούλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν

καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἔως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ

καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πίεται καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ

DRB Et elle fit un vœu, et dit : **Éternel des armées** ! si tu veux regarder à l'affliction de ta servante,

et si tu te souviens de moi et n'oublies pas ta servante, et que tu donnes à ta servante un enfant mâle,

je le donnerai à **l'Éternel** pour tous les jours de sa vie ;

et le rasoir ne passera pas sur sa tête.

L'expression "δεσπότης ὁ κύριος" chez Philon

Legum allegoriarum 1:95-96

(Leg 1:95-96) εἰκότως οὖν τῷ γηνίῳ νῷ μήτε φαύλῳ ὅντι μήτε σπουδαίῳ ἀλλὰ μέσῳ τὰ νῦν ἐντέλλεται καὶ παραπεῖ. ἡ δὲ παραίνεσις γίνεται δι’ ἀμφοτέρων τῶν κλήσεων καὶ τοῦ κύριον καὶ τοῦ θεοῦ, “ἐνετείλατο” γάρ “κύριος ὁ θεός” [Ge 2:16], ἵνα εἰ μὲν πείθοιτο ταῖς παραινέσεσιν, ὑπὸ τοῦ θεοῦ εὐεργεσιῶν ἀξιωθείη, εἰ δὲ ἀφηνιάζοι, ὑπὸ τοῦ κύριον ὡς δεσπότου καὶ ἔξουσίαν ἔχοντος σκορακίζοιτο.

(1:96) διόπερ καὶ ὅτε ἐκβάλλεται τοῦ παραδείσου, τὰς αὐτὰς κλήσεις παρεμληφε, λέγει γάρ “καὶ ἔξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἣς ἐλήφθη” [Ge 3:23], ἵνα, ἐπεὶ καὶ ὡς δεσπότης ὁ κύριος καὶ ὡς εὐεργέτης ὁ θεός ἐνετέλλετο, πάλιν ὡς ἀμφότερα ὥν τὸν παρακούσαντα τιμωρῆται· δι’ ὧν γάρ προοῦτρεπε δυνάμεων, διὰ τούτων τὸν ἀπειθοῦντα ἀποπέμπεται.

(Leg 95-96) C'est donc tout naturellement que [Dieu] donne des commandements et des exhortations à un esprit terrestre qui n'est ni mauvais ni bon mais à mi-chemin entre les deux. Pour renforcer l'exhortation, les deux titres divins sont employés, à la fois "Seigneur" et "Dieu", car [il est dit] "le Seigneur Dieu a ordonné" [Ge 2:16]. C'est afin que, s'il obéit aux exhortations, il soit jugé digne par Dieu de ses bienfaits ; mais afin que, s'il se rebelle, il soit chassé par le Seigneur comme Maître qui a autorité [sur lui].

(96) C'est encore pour cette raison que lorsqu'il est chassé du jardin, [l'écrivain sacré] redit les mêmes titres : "Et le Seigneur Dieu le renvoya du jardin de délices pour travailler la terre, d'où il avait été pris" [Ge 3: 23]. C'est ainsi que, puisque comme Maître, le Seigneur et comme comme Bienfaiteur Dieu, Il lui avait donné ses commandements, il pouvait maintenant, sous ces deux rapports, le châtier pour avoir désobéi à ces commandements ; car ainsi, par la même puissance par laquelle il l'avait exhorté, il le bannit aussi maintenant qu'il désobéit.

De sobrietate 1:55

(Sob 55) μήποτε δὲ καὶ ἐπιδαψιλεύεται τὰ τῶν δωρεῶν· τοῦ μὲν γὰρ αἰσθητοῦ κόσμου δεσπότης καὶ εὐεργέτης ἀνείρηται διὰ τοῦ κύριος καὶ θεοῦ, τοῦ δὲ νοητοῦ ἀγαθοῦ σωτὴρ καὶ εὐεργέτης αὐτὸ μόνον, οὐχὶ δεσπότης ἢ κύριος· φίλον γὰρ τὸ σοφὸν θεῷ μᾶλλον ἢ δοῦλον.

(55) Ne peut-on pas dire même que ces dons sont répandus sur lui avec abondance ? Car le maître et le bienfaiteur du monde, perceptible par les sens extérieurs, est appelé par ces appellations Seigneur et Dieu. Quant au bien qui est sensible à l'intelligence, il est simplement appelé sauveur et bienfaiteur, et non maître ou seigneur. Car la sagesse est plus chère à Dieu que l'esclavage.

Quis rerum divinarum heres sit 1:22-23

(Her 22-23) ἀλλὰ σκόπει πάλιν, ὅτι εὐλαβείᾳ τὸ θαρρεῖν ἀνακέκραται. τὸ μὲν γὰρ “τί μοι δώσεις ;” [Ge 15:2] θάρσος ἐμφαίνει, τὸ δὲ “δέσποτα” εὐλάβειαν. εἰωθὼς δὲ χρῆσθαι μάλιστα διτταῖς ἐπὶ τοῦ αἰτίου προστρήσει, τῇ θεῷ καὶ τῇ κύριος, οὐδὲτέραν νῦν παρείληφεν, ἀλλὰ τὴν δεσπότου, λίαν εὐλαβῶς καὶ σφόδρα κυρίως· καίτοι συνώνυμα ταῦτ’ εἶναι λέγεται, κύριος καὶ δεσπότης.

23 ἀλλ’ εἰ καὶ τὸ ὑποκείμενον ἐν καὶ ταῦτὸν ἔστιν, ἐπινοίαις αἱ κλήσεις διαφέρουσι· κύριος μὲν γὰρ παρὰ τὸ κῦρος, ὃ δὴ βέβαιον ἔστιν, εἴρηται, κατ’ ἐναντιότητα ἀβεβαίου καὶ ἀκύρου, δεσπότης δὲ παρὰ τὸν δεσμόν, ἀφ’ οὗ τὸ δέος οἷμα ὕστε τὸν δεσπότην κύριον· εἶναι καὶ ἔτι ὠσανεῖ φοβερὸν κύριον, οὐ μόνον τὸ κῦρος καὶ τὸ κράτος ἀνημένον ἀπάντων, ἀλλὰ καὶ δέος καὶ φόβον ἱκανὸν ἐμποιῆσαι, τάχα μέντοι καὶ ἐπειδὴ τῶν ὅλων δεσμός ἔστι συνέχων αὐτὰ ἄλυτα καὶ σφίγγων διαλυτὰ ὄντα ἐξ ἔαυτῶν.

(Her 22-23) VI. Observe d'autre part que cette assurance est mêlée de respect. Les mots "Que me donneras-tu ?" [Ge 15:2] révèlent la hardiesse, celui de "Maître" montre le respect. L'Écriture a l'habitude d'employer de préférence deux noms pour désigner celui qui est la Cause : "Dieu" et "Seigneur" ¹; ici elle ne prend ni l'un ni l'autre ; elle dit "Maître", ce qui est très respectueux et parfaitement approprié. Sans doute considère-t-on les deux mots "Seigneur" et "Maître" comme synonymes ;

(23) cependant, si leur substrat est une seule et même réalité, les appellations mettent l'accent sur des aspects différents :

"Seigneur" (κύριος, 'kurios') vient du mot "force" (κῦρος, 'kyros'), c'est-à-dire ce qui est ferme ; cela s'oppose à ce qui manque de fermeté et de force (ἀκύρος) ;

"Maître" (δεσπότης, 'despotēs') vient du mot "lien" (δεσμός, 'desmos') d'où vient aussi, je pense, le mot "crainte" (δέος, 'dēos') ; le "Maître" est un "Seigneur", mais en plus, il est pour ainsi dire un seigneur redoutable ² : non seulement il étend sur toutes choses sa "force" (κῦρος, 'kyros'), et sa puissance, mais il est de plus capable [hicanos] de faire naître la crainte (δέος, 'dēos') et la peur ; peut-être aussi ce nom lui vient-il de ce qu'il est le "lien" (δεσμός, 'desmos') de l'univers, tenant ensemble ce qui, de soi-même, se déferait, resserrant ce qui se dissoudrait. ³

¹ Sur les noms des deux Puissances ("dunameis") les plus vénérables 'de Dieu, cf. § 166 et *introd.* p. 101. Sur le rapprochement de κύριος et de δεσπότης, cf. *Mutat.* 19, *Sobr.* 55, etc.

² L'assonance κύριος - κῦρος se retrouve en *Somm.* I:29 et *Spec.* I:30. Même relation entre εὐλαβεῖσθαι et le Seigneur "redoutable" en *Gig.* 47, *Mutat.* 24, *Somm.* I:163, etc.

³ Le rôle de lien est habituellement celui du Logos divin : *Introd.* p. 72 (cf. § 188).

De mutatione nominum 1:19

(Mut 19) δικαιοὶ γάρ τῶν μὲν φαύλων λέγεσθαι κύριος καὶ δεσπότης, τῶν δὲ ἐν προκοπαῖς καὶ βελτιώσεσι θεός, τῶν δὲ ἀρίστων καὶ τελειοτάτων ἀμφότερον, κύριος ὁμοῦ καὶ θεός. αὐτίκα γέ τοι ἔσχατον ὅρον ἀσεβείας ἴδρυσάμενος τὸν Φαραὼν κύριον καὶ θεὸν τούτου οὐδέποτε προσεῖπεν ἔαυτόν, ἀλλὰ τὸν σοφὸν Μωυσῆν λέγει γάρ· "ἴδοὺ δίδωμί σε θεὸν Φαραὼν" [Ex 7:1], κύριον δὲ ὀνόμασε πολλαχοῦ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ χρησθέντων.

(19). En effet, il veut en toute justice qu'à l'égard des méchants on l'appelle le Seigneur et maître absolu ; à l'égard de ceux qui sont en progrès et en voie d'amélioration, Dieu ; à l'égard des meilleurs et des parfaits, l'un et l'autre à la fois, Seigneur et Dieu¹. Et de fait, ayant par exemple établi Pharaon comme la limite extrême de l'impiété, il ne s'est jamais déclaré lui-même [son Seigneur et] son Dieu ; c'est le sage Moïse qu'il a déclaré tel – puisqu'il lui dit : "Vois, je te donne comme Dieu à Pharaon" [Ex 7:1] –, mais il prend le nom de Seigneur en plusieurs passages de ses oracles.

[Voir aussi, mais moins significatifs, Che 119, Gig 45 et Gai 286]

¹ C'est le "Seigneur" qui se montre, car seule une puissance peut être accessible à l'homme. Mais la Parole (le Logos), qui est l'interprète de Dieu, fait savoir à l'homme parvenu à une certaine étape du progrès mystique que le nom qu'il aura à invoquer n'est plus Seigneur mais Dieu, nom de la Puissance créatrice. Il n'est pas dit qu'elle est vue ; elle est annoncée. En sa Puissance royale l'Être est plus visible, et en elle l'accès à la bonté du Créateur se révèle. La Loi qui châtie conduit au seuil où se fait entendre la promesse de la loi d'Amour. Les âmes parfaites comprennent l'ensemble de cette économie divine ; aussi l'Être est-il pour elles et Seigneur et Dieu.

Le mot "κύριος" dans les dictionnaires de grec ancien

**Le mot κύριος "Kurios" dans le Lust-Eynikel-Hauspie,
A Greek-English Lexicon of the Septuagint
(LEH)¹**

5410 κύριος

κύριος, ἄ, ὁν⁺ - A 0-0-0-0-2-2

1 Mc 8,30; 4 Mc 1,19

valid, lawful, established [valide, licite, établi] 1 Mc 8,30 ;

κυριώτατος *principal, most essential of, most important of [principal, le plus essentiel de, le plus important de]* 4 Mc 1,19

κύριος, -ου⁺ - N2M 1903-2443-2047-1326-872-**8591**

Gn 2,8.15.16.18.22

Lord (designating God) [Seigneur (désignant Dieu)] Is 40,5;

master, lord [maître, seigneur] (opp. of δοῦλος) [opp. à esclave] Jg 19,11 ;

lord [seigneur] (of husband) [mari] Gn 18,12; *id.* (of father) [père] Gn 31,35;

my lord, sir [monseigneur, monsieur] Gn 23,6 ;

owner [propriétaire] Ex 21,29 ;

κύριε πάτερ. *Lord father (as terms of respect) [Seigneur père (en termes de respect)]* Sir 23,1 ;

ό κύριος τῆς οἰκίας. *master of the house, head of the family* [maître de maison, chef de famille] Ex 22,7 ;

κύριος ὁ Θεός. *the Lord God [le Seigneur Dieu]* Gn 2,8 ;

κύριος κύριος. *the Lord God (rendition of אֱלֹהִים יְהוָה)* [le Seigneur Dieu (pour rendre אֱלֹהִים יְהוָה)] Ez 20,39

*Dn^{LXX} πρόσταγμα τῇ γῇ *ordinance for the world [ordonnance pour le monde]* ? corr. πρόσταγμα πιπὶ for [pour] MT דְבַר יְהוָה word of the Lord [parole du Seigneur] (TH TH transcription of יְהוָה), cpr. λόγος κυρίου DnTh 9,2 ;

*Nm 31,3 ἔναντι κυρίου. *before the Lord [devant le Seigneur]* - לִיהוָה and they will be [et ils seront], or [ou] לְצָבָאָה before the Lord [devant le Seigneur] for [pour] MT לְצָבָאָה for an army, for war[pour une armée, pour la guerre] ;

*Dt 32,4 κύριος *the Lord [le Seigneur]-יְהוָה* ? for [pour] MT אֵנוֹ he [lui, il] ;

*1 Sm 17,32 τοῦ κυρίου μου. *of my lord [de mon seigneur]-אֱלֹהִים* for [pour] MT אֱלֹהִים of man [d'un homme] ? ;

Cf. BAUDISSIN 1929, 1-602.1-316.1-710.1-228 ; BICKERMAN 1976, 159-160 ; CERFAUX 1931^a= 1954, 113-136; 1931^b=1954, 137-172; 1957, col. 200-228 ; HAGEDORN 1980, 165-177 ; HANHART 1967, 38-64 (esp. 57-63) ; HARL 1986^a, 47.49-52. 67.169.205.265 ; HORSLEY 1989, 74 ; KILPATRICK 1968=1990, 207-212; 1973=1990, 216-222 ; LE BOULLUEC 1989, 41.338-339. 377-378 ; LEE, J. 1983, 83 ; LLEWELYN 1992, 176 (n. 193) ; LUST 1968, 482-488; 1996, 138-145 ; MONTEVECCHI 1957^a, 48-49 ; PIETERSMA 1984, 85-101 ; SPICQ 1982, 415-424 ; SUÑOL 1965, 39-54 ; WALTERS 1973, 40.61.110.142.160.249.251.259.260.316 ; WEVERS 1990, 30.70.73.97.100. 118.141.206.305. 308.312.346.367.384.389.552.557; 1993, 391 ; → NIDNTT; TWNT

Légende : + (ajouté au lemme) = ce mot est aussi attesté dans le NT

* (devant une référence) indique une différence entre les textes grec et hébreu avec la correction possible

- (devant un mot hébreu) : le traducteur a sans doute lu ou voulu lire ce mot à la place de celui du texte massorétique
Abréviations grammaticales :

A = Adjectif ;

N2M = Nom, 2e déclinaison, Masculin

¹ J. LUST, E. EYNIKEL, K. HAUSPIE, *Greek – English – Lexicon of the Septuagint*, (Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1992). Les mots en traduction française [ajoutés entre crochets] sont faits avec Google Translate.

Le mot κύριος "Kurios" dans la langue grecque classique
(d'après "Le" BAILLY¹ (Dictionnaire Grec-Français))

κύριος ["kurios"] -α, -ον [ū] : qui a autorité ou plein pouvoir, d'où :

A. En parlant de personnes :

- I. Qui est maître de,** génitif. Pindare *Pythiques* 2,106, etc. ; Eschyle *Agamemnon* 878 ; Platon *Les Lois* 700 d, etc. ; θανάτου, Platon *Critias* 120 d, qui a le droit de vie et de mort ; - avec l'*infinitif* Eschyle *Agamemnon* 104 ; Thucydide 4,18 ; κύριος ἀπολέσαι, σῶσαι δ' ἄκυρος, And. 30,12, tout-puissant pour perdre, impuissant pour sauver ; - ou avec un *participe* : κύριος ἦν πράσσων Ταῦτα, Thucydide 8,51, il était maître d'agir ainsi ; πριαμένους ἡ πωλοῦντας κυρίους εἶναι, Thucydide 5,34, être maîtres d'acheter et de vendre ; cf. Polybe 6,37,8, etc. ; - *absolu* : qui est le maître, qui a plein pouvoir, Platon *République* 429 b ; Aristote *Rhétorique* 2,24,9 ; - p. suite qui est le maître de, celui qu'une chose regarde, Sophocle *Ajax* 734, propre à, Sophocle *Oedipe Roi* 1453.

II. substantif ὁ κύριος :

1. maître, souverain, Eschyle *Les Choéphores* 658 ; Sophocle *Ajax* 734 ; *Oedipe Roi* 288, etc. en parlant des dieux ; - **dans les Livres saints et les écrivains ecclésiastiques** : le Seigneur, Dieu, **LXX** : Isaïe 32,2²
2. à Rome, l'empereur, **NT** : Ac 25:26.
3. maître de maison, chef de famille, Plutarque *Morales* 271 d ;
 - surtout au *vocatif*, titre honorifique de politesse "seigneur", "maître", analogue à notre "Monsieur", **NT** Jn 12:21, etc. ;
 - ἡ κυρία, maîtresse de maison, dame, Philémon (*Comique fragments* 4,65) ; Epictète *Enchiridion* 40 ;
 - au *vocatif* "maîtresse, Madame", Dion Cassius 48,44.
4. maître d'esclaves ou de domestiques, Aristophane *Plutus* 6 ; Ant. 120,1, etc. ; Aristote *Politique* 2,9,4 ; ὁ κύριος τιος, Euripide *Andromaque* 558, le maître de qqn.
5. tuteur, curateur, Démosthène 1054,18, etc. ; Isée 59,26, etc.

B. en parlant de choses : qui est dominant, d'où :

1. qui a pleine autorité ;
 - *substantif* ἡ κυρία, pouvoir, autorité, **LXX** : Isaïe 40:10 ; Polybe 6,2,5, etc. ;
 - τὸ κύριον, Aristote *Politique* 3,10,1, le pouvoir dirigeant (dans un Etat) ;
 - τὰ κύρια, Démosthène 424,11, les autorités.
2. qui a sa force propre :
 - κυρία ἐκκλησία, Aristophane *Acharnenses* 19, l'assemblée par excellence, régulière, ordinaire, *par opposition* à σύγκλητος, celle où l'on vient par convocation ;
 - κύριος νόμος, Démosthène 700,8, loi en vigueur ;
 - κύριοι δίκαι, Euripides *Les Héraclides*. 143, jugements qui ont force de loi ;
 - κύριαι συνθῆκαι, Lysias 150,35, conventions qui ont toute leur force, c.à.d. ratifiées, confirmées ;
 - *particulièrement en parlant du temps*, fixé, marqué :
 - ἡ κύρια ἡμέρη, Hérodote. 5,50,93, le jour marqué ; ἐν ἡμέρᾳ, Eschyle *Les Suppliantes* 732, au jour fixé ; cf. κύριος μῆν, Pindare *Olympiques* 6,52, le mois marqué (celui de l'accouchement) ; τὸ κύριον, Eschyle *Agamemnon* 766, le moment décisif ; ἡ κυρία, Démosthène 511,22, le jour décisif, le terme, c.à.d. le jour du jugement ou du paiement.
3. par suite, capital, principal, le plus important, Platon *Convivium (le banquet)* 218 d, etc. ; Aristote *Histoire des Animaux* 3,2, etc.
 - joint à μέγιστος, Platon *Le Sophiste* 230 d ; Plutarque *Camille* 21 ;
 - à πρώτος, Théophraste *des Causes des Plantes* 1,1,1 ;
 - τὸ κυριώτατον, Attique. le point principal, le plus important.

C. terme de grammaire ou de rhétorique :

1. κύριον ὄνομα =
 - mot employé au sens propre, *par opposition* à l'*expression figurée*, τροπικὴ φράσις, Denys d'Halicarnasse *Lysias* 3 ;
 - ou mot courant ordinaire, *par opposition* à la γλῶττα, le mot *insigne, rare*, Aristote *Poétique* 21,4 ; 22,19 sq ; *Rhétorique* 3,2.
2. mot ou nom s'appliquant proprement à une personne, d'où nom propre, Plutarque *Morales* 747 c ; Hérodien 7,5,19. [+ *Comparatif* : -ώτερος et + *Superlatif* : -ώτατος.]³

¹ A. BAILLY, *Dictionnaire Grec – Français*, édition revue par L. SÉCHAN et P. CHANTERAINE, (Librairie Hachette, Paris 1950 ; 26ème édition 1963).

² La référence semble erronée ; il faudrait lire plutôt Is 33:2.

³ Pour le comparatif et le superlatif, les références littéraires données dans le Bailly (dont aucune n'est de la LXX ou de Philon) ne sont pas énumérées ici.

Les 75 occurrences de l'expression κύριος ο θεός chez Philon avec la correspondance dans la LXX

74 fois = LXX κύριος ὁ θεός

1 fois = LXX [--] ὁ Θεός (en Lin 169, citant Ge 1:26)

dans LXX	Référence LXX	Référence chez Philon	Nb	
= κύριος ὁ θεός	Ge 2 _{15.16.18} Ge 3 _{1.8b.9.14.23} Ge 4 _{15b.26b} Ge 5 _{29c} Ge 6 _{3a.5b.8.22} Ge 8 ₁₅ Ge 9 ₂₆ Ge 24 ₇ Ge 27 ₂₀ Ge 28 ₁₃	Leg 1: 53, 88 ; 90 ; Leg 2:1 ; Leg 2:53, 71, 106 ; Leg 3:1 ; 49 ; 65, 107 ; Leg 1:96 ; Fug 60, Pot 177 ; 138, 139 ; Pot 121, 122 ; Gig 19 ; Lin 24, Imm 20, 86 ; 104 ; Leg 3:77 ; Leg 1:95 ; Qge 2:48 ; Sob 51 ; 58 ; Leg 3:42 ; Sac 64, Imm 92, Ebr 120, Fug 169 ; Som 1:159, 166, 173 ;	4 8 4 2 7 1 2 1 4 3	36
Ex 3 _{15a} Ex 8 ₂₂ Ex 13 ₁₁ Ex 20 ₂ (ou 20 ₅) Ex 23 ₁₉	Mut 12 ; Fug 18 ; Sac 89 ; Mut 23 ; Sac 72 ;		1 1 1 1 1	5
Le 18 _{2.4.5} Le 19 _{10 à 37} Le 19 _{23.25}	Cng 86, 86, 86 ; Pla 137 ; Pla 95, 95 ;		3 1 2	6
Nb 27 ₁₆	Pos 67 ; Agr 44 ; Vir 58 ;		3	3
De 1 ₃₄ (ou 8 ₅ ?) De 4 _{1.4.7.29} De 6 ₁₀ De 8 _{2.5.14.18} <u>De 10₂₀</u> ¹ De 12 _{5a.28b} De 13 ₅ De 14 _{1a} De 16 _{16.21} De 20 ₁ De 25 ₁₅ De 29 ₂₈ De 30 _{9b.20}	Som 1:237 ? ; Mut 23 ; Fug 56 ; Mig 56 ; Fug 142 ; Fug 175 ; Cng 170 ; Som 1:237, Qge 1:55 ; Sac 55 ; 56 ; Mig 132 ; Som 1:62 ; Mut 42 ; Mig 131 ; Lin 145, Spe 1:318 ; Leg 3:11 ; Leg 1:48 ; Agr 78, Mig 62 ; Her 162 ; Che 16 ; Som 2:175 ; Fug 58 (+ Pos 69-?) ² ;		- 4 1 5 1 2 1 2 2 1 1 2 1 1 2	24
= [-] ὁ θεός ³	Ge 1 ₂₆	Lin 169 ;	1	1

¹ Il faut ajouter ce cas aux 74 répertoriés par BibleWorks, car, en Mig 132, on lit : "κύριον" [γάρ φησι] "τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ, etc." avec une incise de Philon (γάρ φησι) au milieu de la citation de De 10²⁰.

² En Pos 69, sans utiliser l'expression κύριος ὁ θεός, Philon fait clairement allusion à De 30₂₀, où la Septante a ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου [... λότι τοῦτο ἡ γένη σου] et la Bible hébraïque : כִּי תַּחֲנֹן לְאֱלֹהֵינוּ בְּרָכָה.

³ En *Jin* 169, Philon écrit κύριος ὁ Θεὸς en citant Ge. 1,26, mais la LXX y a seulement ὁ Θεὸς.

Légende : # = l'expression "kurios ho theos"
y est incomplète ou absente chez Philon

"Kyrios ho theos" dans les citations bibliques de Philon

Référence	Texte Philon	Traduction	Texte LXX	Texte BHS
Ge 1 ₂₆	Lin 169	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός	[car dit Moïse] le Seigneur Dieu dit	καὶ εἶπεν [-] ὁ θεός
Ge 2 ₁₅	Leg 1:53 , 88	καὶ ἔλαβε κύριος ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον	Le Seigneur Dieu prit l'homme	καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θεός
Ge 2 ₁₆₋₁₇	Leg 1:90	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu commanda	καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός
Ge 2 ₁₈	Leg 2:1	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu dit	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός
Ge 3 ₁	Leg 2:53, 71, 106	ῶν ἐποίησε κύριος ὁ θεός	que le Seigneur Dieu avait créées	ῶν ἐποίησεν κύριος ὁ θεός
Ge 3 _{8b}	Leg 3:1	ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ	de la face du Seigneur Dieu	ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ
Ge 3 ₉	Leg 3:49	καὶ ἐκάλεσε κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu appela	καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεός
Ge 3 ₁₄	Leg 3:65, 3:107	καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu dit	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός
Ge 3 ₂₃	Leg 1:96	καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός	Et le Seigneur Dieu le renvoya	καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός
Ge 4 _{15b}	Fug 60, Pot 177	[-] ἔθετο κύριος ὁ θεός σημεῖον	Le Seigneur Dieu mit 1 signe	[καὶ] ἔθετο κύριος ὁ θεός
Ge 4 _{26b}	Pot 138, 139	τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ	le nom du Seigneur Dieu	τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
Ge 5 _{29c}	Pot 121, 122	τῆς γῆς ἡς κατηράσατο κύριος ὁ θεός.	la terre que le Seigneur Dieu a maudite	τῆς γῆς ἡς κατηράσατο κύριος ὁ θεός
Ge 6 _{3a}	Gig 19	[-] εἶπε [γάρ φησι] κύριος ὁ θεός	Car, dit Moïse, le Seigneur Dieu dit	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός
Ge 6 ₅	Imm 20, 24	ἰδὼν [οὖν φησι] κύριος ὁ θεός	Le Seigneur Dieu donc, dit Moïse, vit	ἰδὼν δὲ κύριος ὁ θεός
Ge 6 _{6,7} #	Imm 20 / Lin 24	... ὁ θεός ... ὁ θεός Dieu ... Dieu θεός ... θεός ...
Ge 6 ₈	Imm 86	εὗρε χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	Noé trouva grâce devant le Seigneur Dieu	εὗρεν χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ
	Imm 104	εὗρε χάριν [παρα] κυρίῳ τῷ θεῷ	Noé trouva grâce auprès du Seigneur Dieu	εὗρεν χάριν [ἐναντίον] κυρίου τοῦ θεοῦ
	Leg 3:77 (?)	Nōe χάριν εύρειν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ	Noé trouva grâce devant le Seigneur Dieu	(idem)
Ge 6 ₂₂	Leg 1:95	[-] ἐνετείλατο [γάρ] κύριος ὁ θεός	car le Seigneur Dieu commanda	ὅσα ἐνετείλατο [αὐτῷ] κύριος ὁ θεός
Ge 8 ₁₅	Qge 2:48	[-] εἶπεν [γάρ] κύριος ὁ θεός τῷ Νῷ	car le Seigneur Dieu dit à Noé	καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός τῷ Νῷ
Ge 8 _{21a} #	Cng 115	[-] ὥσφράνθη κύριος [-]	Le Seigneur respira	[καὶ] ὥσφράνθη κύριος ὁ θεός
Ge 9 ₂₆	Sob 51	εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Σήμ	Béni soit le Seigneur, le Dieu de Sem	εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Σήμ
	Sob 58	εὐλογημένος κύριος ὁ θεός Σήμ	(idem)	(idem)
Ge 11 _{9b} #	Lin 1	... κύριος [-] le Seigneur ...	[-] ... θεός ...
Ge 24 ₇	Leg 3:42	κύριος ὁ θεός τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεός τῆς γῆς	le Seigneur, le Dieu du ciel et le Dieu de la terre	κύριος ὁ θεός τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεός τῆς γῆς
Ge 27 ₂₀	Sac 64 ² (+ 3)	ὁ παρέδωκε κύριος ὁ θεός		ὁ παρέδωκεν κύριος ὁ θεός σου
Ge 28 ₁₃	Som 1:3 #	ἐγώ εἰμι ³ [-] ^c ὁ θεός Αβραὰμ ... καὶ ὁ θεός Ἰσαάκ	Je suis le Dieu d'Abraham ... et le Dieu d'Isaac	ἐγὼ [-] κύριος ὁ θεός Αβραὰμ ... καὶ ὁ θεός Ἰσαάκ
	+ 159, 166, 173	ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβραὰμ ...	Je suis le Seigneur, le Dieu d'Abraham	ἐγὼ [-] κύριος ὁ θεός Αβραὰμ ...

¹ (לְפָנָי) = abréviation pour "כִּי כַּאֲרֵבֶל" = "comme mentionné plus haut" (ou "cf. ci-dessus").

2 Ge 27₂₀ est cité aussi en Imm 92 et Ebr 120.

3 En Ge 28₁₃ et très souvent dans le Pentateuque (cf. ci-dessous), on trouve les formules ἐγώ κύριος et ἐγώ εἰμι κύριος ; il vaudrait mieux toujours traduire de la même façon, par exemple la 1ère par "c'est moi (qui suis) le Seigneur" et la seconde par "Je suis le Seigneur" ; mais cette exigence n'est pas toujours respectée dans ce document. Voir aussi la remarque ^c à la fin de ce tableau.

Ex 3 _{1a}	Mut 12	κύριος ὁ θεός [...] ¹	le Seigneur Dieu ...	κύριος ὁ θεός [τῶν πατέρων ὑμῶν, θεὸς] Αβρααμ καὶ θεός Ισαακ καὶ θεός Ιακώβ [ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς]	הָאָלֹהִים אֲבָרָהָם אֶלְעָזֶר יְצָקָרָב אַלְהָיָה [וְאֶלְהָיָה] יְעָזֶב שְׁלֹתָנִי אַלְכָם
Ex 3 _{1b} #	Mut 12	τοῦτο γάρ μου [φησίν] [-] ὄνομα αἰώνιον	c'est là mon nom [-] pour les siècles	τοῦτό [-] μού ἔστιν ὄνομα αἰώνιον	זה שמי לעל
Ex 8 ₂₂	Fug 18	θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ [-]	nous sacrifierons au Seigneur Dieu	θύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν	ונח ליהוה אלדרינו
Ex 13 ₁₁	Sac 89	ώς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου	qd le Seigneur ton Dieu t'aura fait entrer	ώς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου	[הָאָה] קִרְבָּאָךְ יְהוָה
Ex 13 _{12a} #	Sac 102-103	διανοῦγον μήτραν, τὰ ἀρσενικά, τῷ κυρίῳ	tout [être] qui ouvre la matrice, les mâles, [sont] pour le Seigneur	διανοῦγον μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ	כל-כטרא-רְרַחֵם לוֹתָה
Ex 13 _{12b} #	Sac 104	τὰ ἀρσενικά, [-] τῷ κυρίῳ.		τὰ ἀρσενικά ὄγιασεις τῷ κυρίῳ	תְּכָרִים לְיהוָה
Ex 20 ₂ ^J	Mut 23	ἐγὼ [-] κύριος ὁ θεός σου	C'est moi le Seigneur, ton Dieu	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός σου	אנָנוּי יהוה אלרָה
Ex 23 ₁₉	Sac 72	εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ [-]	à la maison du Seigneur ton Dieu	εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου	בֵּית דָּנוֹה אַלְגָּיָה

Le 18 ₁₋₂	Cng 86	καὶ εἴπει κύριος ... ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν·	Et le Seigneur dit ... tu leur diras : c'est moi qui suis le Seigneur votre Dieu	καὶ εἱπειν κύριος ... ² ... ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν	וַיֹּאמֶר יְהוָה [...] אַמְתָּת אַלְגָּיָם אֲנִי תְּהָנוּ אַלְדִּיכָּם [...] ²
Le 18 ₄		ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν	c'est moi qui suis le Seigneur votre Dieu	ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν	אֲנִי תְּהָנוּ אַלְדִּיכָּם
Le 18 ₅		ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν	(idem)	ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν	אֲנִי תְּהָנוּ ס :
Le 19 ₁₀₋₃₇	Pla 137	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν M	Je suis le Seigneur votre Dieu	ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν	אֲנִי תְּהָנוּ אַלְדִּיכָּם :
Le 19 ₂₃	Pla 95 (2x) (+ Pla 117 ?)	γῆν ἦν κύριος ὁ θεός ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ... ἄγιος, αἰνετὸς τῷ κυρίῳ	pays que le Seigneur, votre Dieu, vs donne saint, apte à la louange pour le Seigneur	γῆν ἦν κύριος ὁ θεός ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ... ἄγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ	[Ø] קָרְבָּלְיָם לְיהוָה ...
Le 19 ₂₅		... ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν	... Je suis le Seigneur votre Dieu	... ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν.	אֲנִי תְּהָנוּ אַלְדִּיכָּם ...
Le 26 ₁₂₋₁₃	Sac 87	καὶ ὑμεῖς ἔσεοθέ μοι λαός· ¹³ ἐγὼ εἰμι κύριος. [-]	et vous serez mon peuple je suis le Seigneur	καὶ ὑμεῖς ἔσεοθέ μοι λαός ¹³ ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός ὑμῶν	ואֲנָה מַתִּיחָרְלִי לְעַם : אֲנִי תְּהָנוּ אַלְדִּיכָּם ¹³

Nb 27 ₁₆	Pos 67 / Agr 44 (+ Vir 58)	ἐπισκεψάσθω κύριος ὁ θεός τῶν πνευμάτων	Que le Seigneur, le Dieu des esprits passe en revue	ἐπισκεψάσθω [-] κύριος ὁ θεός τῶν πνευμάτων	יְפָקֵד תְּהָנוּ אַלְגָּיָת הַרְוָהָת
---------------------	-------------------------------	---	---	---	---------------------------------------

De 1 ₃₁ ^N ??	Som 1:237	παιδεύσει σε κύριος ὁ θεός [-],	Le Seigneur Dieu t'instruira	ἐτροφοφόρησέν σε κύριος ὁ θεός σου	נְשָׁאָכְתָּךְ תְּהָנוּ אַלְגָּיָת
De 4 ₁	Mut 23	κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων ὑμῶν	Le Seigneur Dieu de vos pères	κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων ὑμῶν	תְּהָנוּ אַלְגָּיָם אַבְרָהָם
De 4 ₄	Fug 56	οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ [-], ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον	Vous qui êtes attachés au Seigneur Dieu, vous êtes tous vivants aujourd'hui	(ὑμεῖς δὲ) οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον	וְאַתָּם הַקְרְבָּלְיָם אַלְדִּיכָּם בְּהָיוָה : תְּיִםְמָן בְּלָבָם דָּיוּם
	Spe 1:31	οἱ προσκείμενοι τῷ ὄντι θεῷ [-] ζῶσι πάντες	ceux qui sont attachés au Dieu qui est sont tous vivants	οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες	[אֲתָּם] קָרְבָּלְיָם בְּיהוָה אַלְדִּיכָּם תְּיִםְמָן בְּלָבָם
De 4 ₇	Mig 56	ώς κύριος ὁ θεός ὑμῶν	comme [l'est] le Seigneur notre Dieu	ώς κύριος ὁ θεός ὑμῶν	כְּהָנוּ אַלְגָּיָנוּ
De 4 ₂₉	Fug 142	[ἐπιστραφήσεσθε πρὸς] κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν	vs vs tournez vers le Seigneur votre Dieu	[καὶ ζητήσετε ἐκεῖ] κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν	בְּקָשְׁתֶם מִשְׁמָרְתִּיכָּם אַלְגָּיָה אֶלְעָזֶר
De 6 ₁₀	Fug 175	[-] ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου	lorsque le Seigneur ton Dieu, t'aura amené	[καὶ ἔσται] ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου	וְהָאָה כִּי יְבָאֵךְ תְּהָנוּ אַלְגָּיָה

¹ Philon ajoute au mot la précision suivante : τῶν τριῶν φύσεων, διδασκαλίας, τελειότητος, ἀσκήσεως, ὃν σύμβολα ("des 3 natures, l'enseignement, la perfection, l'entraînement, dont les symboles,") et il continue la citation à sa façon : "Abraham, Isaac et Jacob, sont inscrits [dans la Loi] ; car, dit-il, c'est là mon nom pour les siècles".

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

citations sans l'expression "Kyrios ho theos"

Ge 1 ₃	Som 1:75	εἴπε [γάρ φησιν] ὁ θεός	[car, dit Moïse,] Dieu dit	καὶ εἴπεν ὁ θεός	ויאמר אלהים בצלם אלhim
Ge 1 ₂₇	Her 56	κατὰ τὴν εἰκόνα	selon l'image	κατ' εἰκόνα [θεοῦ]	ויאמר רנו יונה מנה להו
Ge 3 ₂₂	Lin 169, Qge 1:55	[-] εἴπεν ὁ θεός	Dieu dit	καὶ εἴπεν ὁ θεός	ויאמר רנו יונה מנה להו
Ge 4 ₃	Sac 52	θυσίαν τῷ κυρίῳ	en sacrifice au Seigneur	θυσίαν τῷ κυρίῳ	ויאמר רנו יונה מנה להו
Ge 6 _{6,7} #	Imm 20 / Lin 24	... ὁ θεός ... ὁ θεός Dieu ... Dieu ὁ θεός ... ὁ θεός יונה ... יונה ...
Ge 11 _{5 à 9}	Lin 1 (2x)	... κύριος ... κύριος le Seigneur ... le Seigneur κύριος ... κύριος יהוה ... יהוה ...
Ge 11 _{9b} #		... κύριος [-] le Seigneur κύριος ὁ θεός יהוה [-] ... יונה ...
Ge 12 ₁	Mig 1 (+Her 277)	καὶ εἴπε κύριος	et le Seigneur dit	καὶ εἴπεν κύριος	ויאמר יהוה

¹ Il faut ajouter ce cas aux 74 répertoriés, car, en *Mig* 132, on lit : "κύριον" [γάρ φησι] "τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ, etc." avec une incise de Philon (γάρ φησι) au milieu de la citation de De 10:20.

² Et non pas De 15₁₆, comme l'indique par erreur l'édition de Colson et Whitaker.

Référence

		Texte Philon	Traduction	Texte LXX	Texte BHS
Ge 12 ₄	Mig 127, 129	καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος ¹	comme lui avait dit le Seigneur	καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος	כִּאָשֶׁר דָּבַר אֱלֹהִים וְהִנֵּה
Ge 15 ₈	Her 100	δέσποτα [-], κατὰ τί γνώσομαι,	Maître, à quoi connaîtrai-je	δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι	אָלָוּ נָהָה בְּמַה אָדָע כִּי אִירְשָׁגָה :
Ge 15 ₁₈	Her 313	διέθετο κύριος τῷ Αβραὰμ διαθήκην	le Seigneur établit l'engagement à l'égard d'Abraham	διέθετο κύριος τῷ Αβραῖμ διαθήκην	הַנָּה אֶת-אָבָרְם בְּרִית
Ge 16 ₂	Cng 1 +12 +13	συνέκλεισε με κύριος	le Seigneur m'a fermée	συνέκλεισέν με κύριος	עֲצָרַנִי הִנֵּה
Ge 16 _{7-8a}	Fug 1 +119 + 177	ἄγγελος κυρίου ... ἄγγελος κυρίου	l'ange du Seigneur... l'ange du Seigneur	ἄγγελος κυρίου ... ἄγγελος κυρίου	מֶלֶךְ יְהוָה ... [-] ...
Ge 16 _{8c}	Fug 1	ἀπὸ προσώπου Σάρας τῆς κυρίας μου	loin de la face de Sara, ma maîtresse	ἀπὸ προσώπου Σαρας τῆς κυρίας μου	מִפְנֵי שְׂנִי גְּבֻרָתָה
Ge 16 _{9a}	Fug 1	ἄγγελος κυρίου	l'ange du Seigneur	ἄγγελος κυρίου	מֶלֶךְ יְהוָה
Ge 16 _{9a}	Fug 1	πρὸς τὴν κυρίαν σου	près de ta maîtresse	πρὸς τὴν κυρίαν σου	אֶלְגָּבָרָתָה
Ge 16 ₁₁	Fug 1	ἄγγελος κυρίου	l'ange du Seigneur	ἄγγελος κυρίου	מֶלֶךְ יְהוָה
Ge 16 ₁₂	Fug 1	ὅτι ἐπήκουσε κύριος	car le Seigneur a écouté	ὅτι ἐπήκουσεν κύριος	קִישְׁמָע וְהִנֵּה
Ge 17 ₁	Mut 1	καὶ ὥφθη κύριος τῷ Αβραὰμ	le Seigneur se montra à Abraham	καὶ ὥφθη κύριος τῷ Αβραῖμ	וַיַּרְא הִנֵּה אֶל-אָבָרְם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
	Mut 1 + div/ ²	καὶ εἶπεν αὐτῷ ἔγώ εἰμι ² ὁ θεός σου	et lui dit : C'est moi ton Dieu	καὶ εἶπεν αὐτῷ ἔγώ εἰμι ὁ θεός σου.	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אַנְתָּךְ אַל שְׁנֵי
	Mut 17	λέγεται ὡςφθη" οὐ τὸ ὄν, ἀλλὰ κύριος	il est dit non pas l'Être, mais le Seigneur	καὶ ὥφθη κύριος	וַיַּרְא הִנֵּה
	Mut 18	ἔγώ εἰμι [-] θεὸς σός	Je suis ton Dieu	ἔγώ εἰμι ὁ θεός σου.	אַנְתָּךְ אַל שְׁנֵי
Ge 17 ₁ A	Dec 38	ἔγώ εἰμι ὁ θεός σός	(idem)	(idem)	(כְּנֵל)
Ge 17 ₂₂ B	Mut 270	[-] ἀνέβη [κύριος] ἀπὸ Αβραὰμ	le Seigneur remonta d'autrès d'Abraham	καὶ ἀνέβη [ὁ θεός] ἀπὸ Αβρααμ	וַיַּעַל אַלְהִים מֵעַל אָבְרָהָם
Ge 18 ₂₂	Leg 3:9 / Che 18	ἡν̄ ἐστηκὼς ἐνώπιον κυρίου	se tenait encore devant le Seigneur	ἡν̄ ἐστηκὼς ἐναντίον κυρίου	עַמְדָּלְפְּנֵי הִנֵּה
	Pos 27	ἐστάως ἡν̄ ἐναντίον κυρίου	se tenait devant le Seigneur	(idem)	(כְּנֵל)
Ge 18 ₃₃	Som 1:70	ἀπῆλθε [-] κύριος	Le Seigneur s'éloigna	ἀπῆλθεν δὲ κύριος	בַּיִלְךְ הִנֵּה
Ge 19 ₂₄	Som 1:85 (Qge 4:51)	καὶ κύριος ³ ἔβρεξεν	et le Seigneur fit pleuvoir	καὶ κύριος ἔβρεξεν	וַיַּהַי המְטִיר
Ge 21 ₆	Mut 137	γέλωτα μοι ἐποίησεν ὁ κύριος	Le Seigneur a créé pour moi un rire	γέλωτα μοι ἐποίησεν κύριος	צָהָק עֲשָׂה לִי אַלְהִים
Ge 21 ₃₃	Pla 73 (+ Pla 85)	καὶ ἐπικαλέσαι [-] τὸ ὄνομα κυρίου θεὸς αἰώνιος	et il invoqua le nom du Seigneur, Dieu éternel	καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου θεὸς αἰώνιος	בְּשָׁם וְהָהָן אַל עֲזָלָם
Ge 22 ₁₁	Som 1:195	[-] ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου	un ange du Seigneur l'appela	καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου	וַיַּרְא אֱלֹהִים מֶלֶךְ יְהוָה
Ge 24 ₁	Sob 17	καὶ κύριος εὐλόγησε τὸν Αβραὰμ	et le Seigneur bénit Abraham	καὶ κύριος εὐλόγησεν τὸν Αβρααμ	יְהוָה בָּרוּךְ אֶת-אָבָרָהָם
Ge 28 ₁₆	Som 1:183, (185)	ὅτι ἐστι κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ	que le Seigneur est en ce lieu	ὅτι ἐστιν κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ	אָנוּ שְׂנִי בְּמַהְמָה הִנֵּה
Ge 28 ₂₁	Pla 90	καὶ ἐσται κύριος ἐμοὶ εἰς θεόν	et le Seigneur sera pour moi comme Dieu	καὶ ἐσται μοι κύριος εἰς θεόν	וַיַּהַי יְהָה לִי לְאַלְהִים
Ge 29 ₃₁ D	Leg 3:180, Her 51	ἰδὼν γὰρ κύριος, ὅτι ...	car le Seigneur, voyant que	ἰδὼν δὲ κύριος ὅτι ...	וַיַּרְא הִנֵּה כִּי :
Ge 30 ₂₄	Pos 179	προσθέτω μοι ὁ θεός νιὸν ἔτερον	Que Dieu m'accorde un autre fils	προσθέτω ὁ θεός μοι νιὸν ἔτερον	יְקָרָה הִנֵּה כִּי אָמַר :
Ge 38 ₇	Leg 3:74, (+71)	ἐναντίον κυρίου, [...] ὁ θεός	aux yeux du Seigneur, et Dieu	ἐναντίον κυρίου [...] ὁ θεός	בְּעִינֵי יְהָה כִּי יִמְתַּחַת הִנֵּה :
Ge 49 ₁₈	Leg 2:94 +Agr 94	τὴν σωτηρίαν περιμένων κυρίου	en attendant le salut du Seigneur	τὴν σωτηρίαν περιμένω κυρίου	לִישְׁוֹעַתְךָ קָנַתִּי הִנֵּה

¹ En Mig 129, Philon commente sa citation de Ge 12₄ en disant τοῦτο δέ ἐστι τοιοῦτον· ώς λαλεῖ ὁ θεός ... ("et cela signifie : comme Dieu parle..."). Cela montre que Philon considère que les mots κύριος et θεός comme significativement équivalents.

² C'est la LXX qui traduit parfois *comm* ici (en Ge 17₁) le seul pronom personnel *אַנְתָּךְ* par l'expression conjuguée *ἔγώ εἰμι* qui se trouve au cœur de la formulation du nom de Dieu en Ex 3₁₄. La LXX utilise cette formulation (*ἔγώ εἰμι ὁ θεός σου*) chaque fois que la BHS a la formule *גַּבְעַל אַנְתָּךְ*; ce cas se retrouve chez Philon en Gig 63, Mut 1, 15, 17, 18s., Dec 38. Noter qu'en Ge 35₁₁, l'expression de la BHS *לִשְׁנָתְךָ* (sans traits d'union) est traduite "ἐγὼ ὁ θεός σου" dans la IX, comme la cite Philon en Mut 23 ; et Jb 13₃ (ἐγὼ πρὸς κύριον) n'est jamais cité par Philon.

³ En Qge 4:51, est cité ce même extrait de Ge 19₂₃₋₂₄, mais le logiciel BibleWorks 9 considère qu'ici (et ici seulement †) le mot *Κύριος* est un nom propre (et non pas un nom commun).

	Texte Philon	Traduction	Texte LXX	Texte BHS
Ex 3 ₄	Som 1:194 ώς γὰρ εἶδε [φησίν] [-] ὅτι ... ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου	car [dit Moïse] lorsqu'il il vit que ... le Seigneur l'appela du buisson	ώς δὲ εἶδεν κύριος ὅτι ... ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάτου	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּאַתְּ שָׁאַל אֲשֶׁר אָמַד לְעֵת כִּי לְאַתָּה תְּבוֹא אֶלְךָ אֱלֹהִים
Ex 3 ₁₄	Pot 160 ^{1 H} Ἐγώ εἰμι ὁ ὄντων	"Je suis Celui qui est"	Ἐγώ εἰμι ὁ ὄντων	לְאָנָבָרָה אֲלֵיךָ יְהוָה וְנִזְמַר אֲלֵיכָם
Ex 4 _{1b-2a}	Leg 2:88 οὐκ ὥπταί σοι ὁ θεός καὶ εἶπε κύριος Μωνσεῖ.	Dieu ne s'est pas fait voir à toi ... Et le Seigneur dit à Moïse	ὅτι οὐκ ὥπταί σοι ὁ θεός ... ² εἶπεν δὲ αὐτῷ κύριος	: [--] לְאָנָבָרָה אֲלֵיךָ יְהוָה וְנִזְמַר אֲלֵיכָם
Ex 5 ₂	Ebr 19, 77 οὐκ οἶδα τὸν κύριον	Je ne connais pas le Seigneur	οὐκ οἶδα τὸν κύριον	לֹא בְּעֻתִּי אֶת־יְהוָה נָאָרָא [...] בְּאַל־שְׁנִי וְשַׁמְּנִי הָנָה לֹא נָנוּעַתִּי לְהַמִּים
Ex 6 ₃	Mut 13 [-] ὥφθην πρὸς ... θεὸς ὧν αὐτῶν, καὶ τὸ ὄνομά μου κύριον οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	je me suis fait voir à... comme étant leur Dieu, mais mon nom Seigneur je ne le leur ai pas révélé	καὶ ὥφθην πρὸς ... θεὸς ὧν αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομά μου κύριος οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς	נָאָרָא [...] בְּאַל־שְׁנִי וְשַׁמְּנִי הָנָה לֹא־יְהוָה אֲלֵיכָם אֲנִי יְהוָה
Ex 6 ₂₉	Mut 20 [-] ἐλάλησε κύριος [...] ἐγώ κύριος,	le Seigneur parla à... Je suis le Seigneur	καὶ ἐλάλησεν κύριος [...] ἐγώ κύριος.	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵיכָם לֹא־יְהוָה אֲנִי יְהוָה
Ex 7 ₁₇	Mut 20 τάδε λέγει κύριος	Voici ce que dit le Seigneur	τάδε λέγει κύριος	בְּאַמְרָה הָנָה
Ex 9 ₂₉	Mut 21 (cf Ebr 101) ὅταν ἐξέλθω [...] πρὸς κύριον, [...] ἵνα γνῶς, ὅτι [-] κυρίου ἡ γῆ.	Une fois sorti ... vers le Seigneur afin que tu connaisses que la terre est au Seigneur	ώς ἀν ἐξέλθω [...] πρὸς κύριον, [...] ἵνα γνῶς ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ	כִּצְאָתָי [...] אֲלֵיכָם [...] לְמַעַן תָּעַזְבֵּחַ לְיְהוָה הָאָרֶץ כִּי מִתְּרַדְּדָה הָנָה אֶל־יְהוָה
Ex 9 ₃₀	Mut 21 ὅτι οὐδέποτε πεφόβησθε τὸν κύριον	que vous n'avez pas encore la crainte du Seigneur	ὅτι οὐδέποτε πεφόβησθε τὸν κύριον.	כִּי מַעַם תִּירְאָוּ מִפְנֵי וְהַנָּה אֶל־אֱלֹהִים
Ex 13 ₁	Her 117 εἴπεν [φησίν] [-] κύριος πρὸς Μωυσῆν	[il est dit] :Le Seigneur dit à Moïse	εἴπεν δὲ κύριος πρὸς Μωυσῆν	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵיכָם הָנָה
Ex 13 _{12a}	Sac 102-3 παντὸς διανοίγοντος μήτραν τὰ ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ	tout [être] qui ouvre la matrice, les mâles, [appartient] au Seigneur	πᾶν διανοίγον μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ	וְהַעֲבָרָתְּכֶם לְבָטְרָרְקָם לְיְהוָה
Ex 13 _{12b}	Sac 104 ὅσα ἀν γένηται σοι τὰ ἀρσενικὰ [-] τῷ κυρίῳ	tous ceux qui te seront engendrés, les mâles, [appartiennent] au Seigneur	ὅσα ἔαν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά ἀγιάσεις τῷ κυρίῳ	אֲשֶׁר יְהוָה לֹא־קָבֵרִים לְיְהוָה
Ex 14 _{13b}	Che 130 όρατε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ κυρίου	voyez le salut qui vient du Seigneur	όρατε τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ	וְרָאוּ אֶת־יְשׁוּעָת הָנָה
Ex 14 _{15a}	Her 14 [καὶ] εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν	Et le Seigneur dit à Moïse	[-] εἶπεν [δὲ] κύριος πρὸς Μωυσῆν	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵיכָם הָנָה
Ex 15 ₁₊₂₁	Agr 82, Som 2:269 ἄσωμεν τῷ κυρίῳ	Chantons pour au Seigneur	ἄσωμεν τῷ κυρίῳ	אֲשִׁירָה לְיְהוָה
Ex 15 _{17b,c}	Pla 47 [...] ὁ κατειργάσω, κύριε ἀγίασμα, κύριε, ὁ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου·	que tu as construite, Seigneur, le sanctuaire, Seigneur, qu'ont préparé tes mains	[...] ὁ κατειργάσω κύριε ἀγίασμα κύριε ὁ ἡτοίμασαν αἱ χεῖρές σου	אָכְזָן ? שְׁבָתָק פְּעַלְתָּה יְהוָה מַקְדֵּשׁ אֲדֹנֵי כְּנוּנוֹ זְבִּיק
Ex 15 ₁₈		κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα [...]	Seigneur qui règne pendant l'éternité	הָנָה יְמִינְךָ לְעַלְמָם וְעַד
Ex 15 ₂₅	Cng 163 ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον, καὶ ἐδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον	Moïse cria vers le Seigneur et le Seigneur lui montra un morceau de bois	ἐβόησεν δὲ Μωυσῆς πρὸς κύριον καὶ ἐδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον	וַיֹּאמֶר יְהוָה הָנָה ²⁵
Ex 16 _{15c}	Leg 3:169 (+ Fug 139)	ὄν δεδωκεν ἡμῖν κύριος τοῦ φαγεῖν.	que le Seigneur vous a donné à manger	וְאַשְׁר נָתַן לְכֶם לְאַכְלָה :
Ex 16 _{16a}		τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξε κύριος	voici la chose que le Seigneur a prescrite	וְזֶה כְּדָבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
Ex 18 ₁₁	Ebr 41 ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς	que le Seigneur est grand + que ts les dieux	ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεούς	כְּרִיגְגּוֹל הָנָה מִכְלָה־הָאֱלֹהִים
Ex 21 ₆	Che 72 ἀχθεὶς [-] (= maître d'esclave) πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ	alors, étant amené [?] devant le siège du jugement de Dieu	προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ	וְהַגִּישׁוּ אֲדֹנֵי אֲלֹהִים־הָאֱלֹהִים
Ex 24 ₁	Mig 168 ἀνάβηθι πρὸς κύριον σου,	Monte vers ton Seigneur	ἀνάβηθι πρὸς κύριον [-]	עַל־הָנָה אֲלֵיכָם
Ex 24 _{16a}	Qex 2:45 [...] ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος [-] Σινά	la gloire de Dieu descendit sur le mont Sinaï	[...] ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινά	וַיִּשְׁכַּן כְּבָדָר־הָנָה עַל־תְּקֵרֶב סִינְיָה
Ex 24 _{17a}	Qex 2:47 τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου	Or l'aspect de la gloire du Seigneur	τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου	וּמְרָאָה כְּבָדָר־הָנָה
Ex 25 ₁	Her 113 ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων·	Le Seigneur s'adressa à Moïse et dit	ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωυσῆν λέγων	וַיֹּאמֶר יְהוָה הָנָה אֲלֵיכָם לֹא־יְהוָה
Ex 28 ₃₀	Leg 3:118 ὅταν εἰσέρχηται εἰς τὸ ἄγιον ἐναντίον κυρίου	qd il entrera ds le [lieu] saint devant le Seigneur	ὅταν εἰσπορεύηται εἰς τὸ ἄγιον ἐναντίον κυρίου	בְּאַל־פְּנֵי יְהוָה

¹ [Pot 160].Philon cite également cette expression en Mut 11, Som 1:231 et Mos 1: 75.

Référence

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

Ex 28 ₃₆	Mig 103	ἐκτύπωμα σφραγίδος, ἀγίασμα κυρίῳ	incision de sceau, sainte pour le Seigneur	ἐκτύπωμα σφραγίδος ἀγίασμα κυρίου	פָתֹוחַ חֹתֶם קְרִישׁ לִיהְוָה
Ex 32 ₂₆	Mos 2:168	[εἴ] τις πρὸς κύριον, ἵτω πρὸς μέ	si qqn est pour le Seigneur, qu'il vienne à moi	[-] τις πρὸς κύριον ἵτω πρὸς μέ	מַיִלְאָה לִיהְוָה
Ex 32 ₂₉	Ebr 67	ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας [-] σήμερον κυρίῳ	vs vs êtes donné aujourd'hui l'investiture pour le Seigneur	ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν σήμερον κυρίῳ	מַלְאָה נִצְבֵּם נִיּוֹם לִיהְוָה
Ex 33 _{7b}	Leg 3:46	πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο	quiconque cherche le Seigneur sortait	πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο	כָלְמַבְקֵשׁ יְתָנוֹ נִצְחָא

Le 3 ₁₆	Pos 123	πᾶν [-] στέαρ τῷ κυρίῳ	Toute la graisse est pour le Seigneur	πᾶν [τῷ] στέαρ τῷ κυρίῳ	כָלְתַּלְבֵּל לִיהְוָה
Le 10 _{2b}	Fug 59	έτελεύτησαν ἐνώπιον κυρίου	ils moururent devant le Seigneur	ἀπέθανον ἔναντι κυρίου	וַיָּמֻתוּ לִפְנֵי הָנָה :
Le 10 ₈	Ebr 127	ἐλάλησε [γάρ φησι] κύριος τῷ Ααρὼν	Et [-] le Seigneur parla à Aaron	ἐλάλησεν κύριος τῷ Ααρὼν	וַיְדַבֵּר הָנָה אֶל־אַהֲרֹן
Le 16 ₈	Leg 2:52 (+Pla 61)	κλῆρον ἔνα τῷ κυρίῳ [...]	un lot pour le Seigneur	κλῆρον ἔνα τῷ κυρίῳ [...]	גּוּרֵל אֶחָד לִיהְוָה
Le 16 ₁₀	Pos 70	στήσει [γάρ] αὐτὸν ζῶντα ἐναντίον κυρίου	il le placera vivant devant le Seigneur	στήσει αὐτὸν ζῶντα ἐναντίον κυρίου	יַעֲמֹד־תַּתִּי לִפְנֵי
Le 18 ₆	Gig 40	ἐγὼ κύριος	Je suis le Seigneur	ἐγὼ κύριος	אָנָה הָנָה :
Le 18 _{6s}	Gig 45	ἐγὼ κύριος	Je suis le Seigneur	ἐγὼ κύριος	אָנָה הָנָה :
Le 23 ₂	Spe 2:52	έορται κυρίου	les fêtes du Seigneur	έορται κυρίου	מִזְבֵּחַ הָנָה
Le 24 15b-16a	Mos 2:203	καταράσσηται θεόν ... τὸ ὄνομα κυρίου	maudira Dieu... le nom du Seigneur ...	καταράσσηται θεόν ... τὸ ὄνομα κυρίου	כְּרִיךְלָל אֶל־אַלְמָיו [...] : וְנַקְבֵּשׁ שְׁמֵה הָנָה
Le 27 ₃₀	Cng 95	ξύλινου [-] ἐστὶν ἄγιον τῷ κυρίῳ	de l'arbre est chose sainte pour le Seigneur	τῷ κυρίῳ ἐστὶν ἄγιον τῷ κυρίῳ	לִיהְוָה הָנָה קְרִישׁ לִיהְוָה
Le 27 ₃₂	Cng 95	τὸ δέκατον ἐσται ἄγιον τῷ κυρίῳ	le 10 ^{ème} sera saint pour le Seigneur	τὸ δέκατον ἐσται ἄγιον τῷ κυρίῳ	הַעֲשֵׂרִי יְהֹוָה קְרִישׁ לִיהְוָה

Nb 5 _{18a}	Che 14	στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐναντίον κυρίου	le prêtre placera la femme devant [son] seigneur	στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐναντίον κυρίου	וְהַעֲמִיד כְּפָנָן אֶת־הָאֲשָׁה לִפְנֵי הָנָה
Nb 11 ₂₃	Mut 232	μὴ χείρ κυρίου οὐκέτι ἐξαρκέσει ;	la main du Seigneur ne suffira-t-elle pas ?	μὴ χείρ κυρίου οὐκέτι ἐξαρκέσει	בְּנֵי הָנָה תְּקַצֵּר
Nb 12 _{6b}	Leg 3:103	ἐὰν γένηται προφήτης [-] κυρίῳ,	lorsqu'il y aura un prophète pour le Seigneur	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ	אִם־יְהִינָה נְבָאָתָם הָנָה
Nb 12 _{6b-8a}	Her 262	ἐὰν γένηται ὑμῶν προφήτης κυρίου,	lorsqu'il y aura chez vs 1 prophète pour le Seigneur	ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ	אִם־יְהִינָה נְבָאָתָם הָנָה
Nb 14 ₉	Mut 265	οὐ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	et le Seigneur est avec nous	οὐ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν	וַיְהִי אָתָנוֹ
Nb 15 _{19b}	Sac 107	ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [τῷ] κυρίῳ	vous prélevez un prélevement en mise à part pour Seigneur	ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα [-] κυρίῳ	פְּרִירִמוֹ תְּרוּמָה לִיהְוָה
Nb 21 ₆	Leg 2:77	καὶ ἀπέστειλε κύριος εἰς τὸν λαὸν	Et le Seigneur envoya parmi le peuple	καὶ ἀπέστειλεν κύριος εἰς τὸν λαὸν	וַיִּשְׁלַח הָנָה בְּעֵם
Nb 21 ₇	Leg 2:78	ὅτι κατελαλήσουμεν κατὰ [-] κυρίου καὶ κατὰ σοῦ· εὗξαι οὖν πρὸς κύριον,	en parlant contre le Seigneur et contre vous ; priez donc pour nous au Seigneur	ὅτι κατελαλήσουμεν κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ σοῦ εὗξαι οὖν πρὸς κύριον	(אָנוֹ) כְּרִיךְלָל קְרִישׁ הָנָה רְבָרְתַּל אֶל־הָנָה
Nb 25 ₄	Som 1:89	[-] τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου, ὥργῃ [-] κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ	pour le Seigneur devant le soleil, et d'Israël ... la colère du Seigneur	[-] κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου ὥργῃ θυμοῦ κυρίου ἀπὸ Ἰσραὴλ	לְהַחַק אָוֹתָם נְגַד הַשְׁמָמָן שְׁמַרְתָּן אֶל־יְהֹוָה מִשְׁרָאֵל
Nb 27 _{17b}	Agr 44	οὐκ ἐσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὧσει πρόβατα	la communauté de Seigneur ne sera pas comme du petit bétail	οὐκ ἐσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὧσει πρόβατα	וְלֹא תָהַנֵּת עֲצָתָה הָנָה כְּצַצְנָן
Nb 30 _{9c}	Leg 2:63	[καὶ οὐ δεσπότης ἀπάντων] καθαριεῖ αὐτήν	et le maître de ttes choses la déclarera pure	[καὶ κύριος] καθαριεῖ αὐτήν	וַיְהִי יְמִין־בָּהָר הָנָה :
Nb 31 ₄₁	Som 2:29	τὸ τέλος (εἶναι) κυρίου	le tribut appartient au Seigneur	τὸ τέλος [-] κυρίῳ	תְּרִומָה הָנָה
Nb 31 _{50a}	Ebr 114	[-] προσαγγόγαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ	ns avons apporté le présent au Seigneur	καὶ προσενηνόγαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ	נוֹקְרָב אֶת־קְרָבָן הָנָה

De 5 _{5a}	Her 206	καὶ γὼν είστηκεν ἀνὰ μέσον κυρίου	et moi je me tenais au milieu entre le Seigneur ...	καὶ γὼן είστηκεν ἀνὰ μέσον κυρίου	אָנָכי עַמְּךָ בָּנָה הָנָה
De 7 ₇	Mig 60	... προείλετο κύριος ὑμᾶς le Seigneur vous a élus προείλατο κύριος ὑμᾶς ...	חַשְׁכָם הָנָה
De 7 _{8a}		ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	mais c'est pcq le Seigneur vous aime	⁸ ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ὑμᾶς	כָּי מַאֲבַבָּתָה הָנָה אֶתְתַּבְּמָה
De 10 ₉	Leg 2:51	κύριος [γάρ] αὐτὸς κλῆρος αὐτῷ	car le Seigneur lui-même est son héritage	κύριος [Ø] αὐτὸς κλῆρος αὐτῷ	הָנָה הָנָה נְחַלְתָּן
De 23 ₂	Ebr 213	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	dans l'assemblée du Seigneur	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	בְּקָרְבֵּל הָנָה

Référence

Texte Philon

Traduction

Texte LXX

Texte BHS

De 23 _{4a}	Pos 177/ Leg 3:81	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	dans l'assemblée du Seigneur	εἰς ἐκκλησίαν κυρίου	בְּקָרְבֵּן יְהוָה
De 26 _{18a}	Vir 184	καὶ κύριος εἶλατο σε σήμερον	et le Seigneur t'a choisi aujourd'hui	καὶ κύριος εἶλατο σε σήμερον	וַיְהִי־הָאֱמִירָה כִּי־זֹם
De 28 ₁₂	Imm 156 / Her 76	ἀνοίξῃ [-] κύριος ἡμῖν τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ	le Seigneur ouvre pour nous son trésor	ἀνοίξαι σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ	יִפְתַּח תְּהוֹן כִּי־אֲת־אֶזְרָחָר :
De 32 _{4c}	Sob 10	δίκαιος [-] καὶ ὄσιος ὁ κύριος·	Juste [-] et saint , le Seigneur !	καὶ ὄσιος κύριος	צַדִּיק וּנְשָׁר הָוָא :
De 32 _{6a}		ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε;	est-ce cela qu'au Seigneur vs rendez en retour ?	ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε	כְּלִילְהָוָה תְּגִמְלִירְזָאת
De 32 _{7b-9}	Pos 89 + Pla 59	καὶ ἐγένετο μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ	et la part du Seigneur fut son peuple	καὶ ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ	בְּנֵי תְּלִקְעָה עַמּוֹן
De 34 ₁₀	Her 262	οὐν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον πρὸς πρ..	lui que le Seigneur connut face à face	οὐν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρ..	אֲשֶׁר יָדַע יְהוָה פְּנֵים אֶל־פָּנָים

1 Sa 1 ₁₅	Ebr 149, + 152	καὶ ἐκχεῶ τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου	et j'épanche mon âme devant le Seigneur	καὶ ἐκχέω τὴν ψυχήν μου ἐνώπιον κυρίου	וְאַשְׁפֵּךְ אֶת־נְפָשְׁתִּי לְפָנֵי יְהוָה
----------------------	----------------	--	---	--	---

Is 5 ₇	Som 2:172	ἀμπελῶν κυρίου παντοκράτορος οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ	La vigne du Seigneur Tout-Puissant c'est la maison d'Israël !	ἀμπελῶν κυρίου σαβαωθ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ	לְרִם יְהוָה צָבָאות בֵּית יְשֻׁרָּאֵל
Is 50 ₄	Her 25	[σύ] μοι γλῶσσαν παιδείας ἔδωκας	toi qui m'as donné 1 langue d'instruction	[κύριος] δίδωσιν μοι γλῶσσαν παιδείας	אָדָם הָוָה גַּם לֹא לְשׁוֹן לְמֹתָנים

Ps 22 ₁ P	Agr 50.52	κύριος ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει	Le Seigneur est mon berger, et il ne me fera manquer de rien	κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με ὑστερήσει	: יְהוָה רְעֵי לֹא אֲחָסֶר :
Ps 26 ₁	Som 1:75	κύριος [γάρ] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	le Seigneur est mon illuminat et mon sauveur	κύριος [-] φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου	יְהוָה אָוּרִי נִישָׁעַי
Ps 36 ₄	Pla 39	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	trouve ton délice dans le Seigneur	κατατρύφησον τοῦ κυρίου	וְהַתְעַנֵּג עַל־דָּנוֹן
Ps 61 ₁₂	Imm 82	ἄποξ κύριος ἐλάλησε, δύο ταῦτα ἤκουσα	Dieu a parlé une fois, et deux fois j'ai entendu ces choses	ἄποξ ἐλάλησεν ὁ θεός δύο ταῦτα ἤκουσα	אָחָתָן דָּבָר אַלְמָנָה שְׂקִים־זָיו שְׁעַתִּי

Pr 31 _{1a}	Cng 177	παιδείας [θεοῦ], νιέ, μὴ ὀλιγώρει,	fils, ne néglige pas les corrections de Dieu	¹¹ νιέ μὴ ὀλιγώρει παιδείας [κυρίου]	מיופר הָוָה בְּנֵי אֶלְתָּמָאָס
Pr 31 _{2a}		δὲ γάρ ἀγαπᾷ κύριος ἐλέγχει,	car celui qu'il aime, le Seigneur [le] corrige	δὲ γάρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει	כִּי אֲשֶׁר יְאַהֲבֵי יְהוָה יוֹצֵט

Remarque : κύριος ὁ θεός ≠ κύριος καὶ θεός (cf. Imm 110; Sob 53, 55; Mut 19; Som 1:159, 160).

A	[Mut 18s.]. Cette expression est citée plusieurs fois en Mut 18 à 31 (18.23.27.29.31).	H	[Pot 160]. Philon cite également cette expression en Mut 11, Som 1:231 et Mos 1: 75.
B	En Ge 17 ₂₂ , Philon écrit κύριος et non pas θεός (cf. BHS בְּנֵי אֶלְתָּמָאָס) comme dans la LXX qu'il est censé citer.	I	[Mut 19]. Cette même phrase est citée par Philon également en Pot 161 et partiellement en Pos 179.
C	Curieusement, en Som 1:3, Philon remplace, dans le verset 13, la formule "ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβραὰμ" adressée à Jacob, par celle, presque identique, adressée à Isaac en Ge 26 ₂₄ : "ἐγὼ εἰμι ὁ θεός Αβραὰμ". Noter que Philon cite plusieurs fois ce même verset Ge 28 ₁₃ avec les mots habituels de la Septante : "ἐγὼ κύριος ὁ θεός Αβραὰμ" (en Som 1: 159, 166 et 173). Est-ce voulu ou dû au hasard ? Le développement sur Abraham et Isaac au § 160 a-t-il un rapport avec ce détail particulier ?	J	[Leg 2:46]. La citation peut aussi bien être du verset Ex 20 ₅ où la LXX a ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου ; ou même plutôt de De 5:6
D	Ge 29 ₃₁ est commenté également en Mut 132.	K	[Her 166]. Cette même phrase est citée par Philon également en Fug 101.
E	[Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en Leg 3:180.	L	[Pos 16]. Cette même phrase, citée par Philon également en Mut 8, revient comme un refrain dans le Lévitique : en 11:44; 19:10, 12, 14, 16, 25, 28, 31, 32, 34, 36, 37; 24:22; 25:17; et 26:1, 13.
F	[Leg 2:46]. Cette même phrase est citée par Philon également en Leg 3:180.	M	[Pla 137]. Cette expression, que Philon cite également en Pla 95.
G	[Som 1:227]. Cette même phrase est citée par Philon aussi en Som 1:228, 238 et 241.	N	En Som 1:237, Philon ne cite probablement pas De 1 ₃₁ , mais évoque plutôt De 8 ₅ .
		O	Pour les divergences entre le grec et l'hébreu sur De 32 ₈ , voir C. DOGNIEZ et M. HARL, <i>La Bible d'Alexandrie</i> , 5. <i>Le Deutéronome</i> (Cerf, Paris 1992) p. 325-326 note.
		P	Ps 22:1 est commenté également en Mut 115.
		Q	Ne désignant pas Dieu, mais un "maître" ordinaire, sauf en Ex 15 ₁₇ [et en De 10 ₁₇ ?].